

Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe - SECAP

3. del

AKCIJSKI NAČRT

za Mestno občino Nova Gorica

DS 3.3

Aktivnost: SECAP - Akcijski načrt

Predvideni datum oddaje: 12/2021

Stanje: Zaključno poročilo, dopolnjeno

Verzija: 1.1

Datum verzije: februar 2022

Odgovorni partner za rezultat: PP07 - GOLEA

Vsebina tega dokumenta odraža stališča samo avtorja in organ upravljanja programa Interreg V-A Italija-Slovenija 2014-2020 ni odgovoren za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje. Dokument je bil izdelan v okviru projekta SECAP, sofinanciranega s strani programa Interreg Slovenija - Italija, iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Avtorji dokumenta

Organizacija	Avtor
GOLEA	Ivana Kacafura, Marta Stopar, Boštjan Mljač, Rajko Leban, Mateja Birsa, Vanja Cencič, Tomaž Lozej, Matej Pahor.
LEA Pomurje	Bojan Vogrinčič, Štefan Žohar, Jasmina Perkič.
Univerza v Ljubljani Naravoslovnotehniška fakulteta	Barbara Čenčur Curk, Ana Strgar.
Univerza v Ljubljani Biotehniška fakulteta	Tjaša Pogačar, Rozalija Cvejić.
Univerza v Ljubljani Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo	Primož Banovec
Nacionalni Inštitut za javno zdravje	Ana Hojs, Simona Perčič, Majda Pohar, Katarina Bitenc, Mario Fafangel, Metka Zaletel, Victoria Zakrajšek.
Gozdarski inštitut Slovenije	Urša Vilhar, Aleksander Marinšek, Nikica Ogris, Erika Kozamernik, Matevž Triplat.
Umanotera	Renata Karba, Jonas Sonnenschein.

Kazalo vsebine

1.	Uvod in splošna strategija Občine	5
1.1.	Dolgoročna vizija in zadani cilji Občine	6
1.2.	Povzetek osnovne evidence emisij za referenčno leto 2005 in primerjalno leto 2013 6	
1.3.	Povzetek analize ranljivosti in tveganja zaradi podnebnih sprememb v Mestni občini Nova Gorica.....	9
1.4.	Povzetek Akcijskega načrta	17
1.5.	Načrtovani ukrepi za spremljanje	21
2.	Predvidene aktivnosti in ukrepi za zmanjšanje emisij CO ₂ in prilagajanje na podnebne spremembe do leta 2030	23
2.1.	Ukrepi za zmanjšanje emisij CO ₂	23
2.1.1.	Zgradbe in oprema	23
2.1.2.	Promet	41
2.1.3.	Ocena prihrankov in zmanjšanja emisij po sektorjih in skupno.....	49
2.2.	Ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam	50
2.2.1.	Sektor kmetijstvo.....	50
2.2.2.	Sektor gozdarstvo.....	82
2.2.3.	Sektor zdravstvo	96
2.2.4.	Sektor turizem	104
2.2.5.	Sektor vodni viri	117
2.2.6.	Sektor vodovodni sistemi	126
2.2.7.	Sektor poplavne ogroženosti.....	133
2.2.8.	Medsektorski ukrepi	142
3.	Predvideni viri financiranja in mehanizmi.....	149
3.1.	Predvidena skupna proračunska sredstva MONG	149
3.2.	Subvencije iz državnih in EU razpisov.....	154
3.2.1.	Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za energijo, Sektor za politiko učinkovite rabe in obnovljivih virov energije ter Sektor za vzpostavitev trajnostne rabe energije	154
3.2.2.	Strukturni in kohezijski skladi	155
3.2.3.	Razpisi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	158
3.2.4.	Ministerstvo za okolje in prostor	158
3.2.5.	Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja ...	159
3.2.6.	Slovenski okoljski javni sklad (Eko sklad)	159

3.3. Energetsko pogodbeništvo	160
3.3.1. ESCO v zasebnem sektorju	162
3.3.2. ESCO v javnem sektorju	162
4. Viri.....	169

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Rezultati analize podatkov podnebnih spremenljivk	9
Preglednica 2: Blažitveni ukrepi za zmanjšanje emisij CO ₂ , do leta 2030	17
Preglednica 3: Ocena prihrankov ter zmanjšanja rabe energije in emisij CO ₂ , do leta 2030	18
Preglednica 4: Seznam ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam po sektorjih.	19
Preglednica 5: Ocena prihrankov in zmanjšanja emisij CO ₂ po sektorjih in skupaj, do l. 2030	49
Preglednica 6: Skupna proračunska sredstva MONG za izvajanje SECAP po letih do 2030 .	149
Preglednica 7: Ocenjeni viri financiranja za naložbe predvidene v akcijskem načrtu SECAP MONG.....	150
Preglednica 8: Trenutno aktualni razpisi Eko sklada (https://www.energetika-portal.si/javne-objave/ , julij 2021)	160
Preglednica 9: Odločitveni kriteriji za izvedbo energetske prenove v lastni izvedbi oziroma ESCO podjetju.....	165

Kazalo grafov

Graf 1: Raba energentov in delež rabe po energentu	7
Graf 2: Raba energije in delež rabe po sektorjih	7
Graf 3: Emisije CO ₂ (tCO ₂) in delež emisij CO ₂ po energentu, 2005.....	8
Graf 4: Emisije CO ₂ (tCO ₂) in delež emisij CO ₂ po sektorjih, 2005.....	8
Graf 5: Stroški pred in po izvedbi ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti	166
Graf 6: Soudeležba lastnika pri prihrankih po izvedbi investicije v okviru ESCO (vir: IJS-CEU)	166

Kazalo slik

Slika 1: Razpoložljiva sredstva EU 2021-2027 (https://www.eu-skladi.si/sl/po-2020/po-2020 , julij 2021)	157
--	-----

1. Uvod in splošna strategija Občine

Mestna občina Nova Gorica kot pilotna občina sodeluje z Goriško lokalno energetske agencijo (GOLEA), ki je pridobila EU sredstva v okviru Programa Interreg Slovenija - Italija za projekt »Podpora energetskim in klimatskim politikam - SECAP«. Namen projekta je ponuditi konkretno podporo lokalnim skupnostim programskega območja za izvajanje trajnostnih energetskih politik in prilagajanje podnebnim spremembam. Z osveščanjem političnih organov in lokalnih akterjev z uporabo pilotnih pobud za oblikovanje novih akcijskih načrtov, z informiranjem, usposabljanjem in pomočjo pri uporabi namenskih metodologij ter orodij, projekt uresničuje cilj povezave in izmenjave ukrepov energetske učinkovitosti in blažitve podnebnih sprememb na čezmejnem območju. V sklopu projekta je pripravljenih več Akcijskih načrtov za trajnostno energijo in podnebne spremembe (ang. Sustainable Energy and climate change Action plan - SECAP; v nadaljevanju SECAP) med drugim tudi za Mestno občino Nova Gorica (v nadaljevanju MONG), ki se je pridružila pobudi »Konvencije županov za podnebne spremembe in energijo«.

Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe - SECAP za občino se izdelava na podlagi metodologije v okviru Konvencije županov za podnebne spremembe in energijo, katerega sestavni deli so Osnovna evidenca emisij za analizo rabe energije (1.del), Analiza ranljivosti in tveganja zaradi podnebnih sprememb (2.del), ter Akcijski načrt (3.del). Spodaj so posamezni deli na kratko predstavljeni.

Osnovna evidenca emisij nam poda sliko stanja onesnaževanja v občini. Izračunana je na podlagi podatkov o oskrbi in rabi energije, ter nam predstavlja izhodišče za izračun doseganja zmanjšanja emisij. Podatke o rabi in oskrbi z energijo se zberejo po sektorjih. Področje rabe energije je razdeljeno na:

- a) Stavbe in oprema (občinske zgradbe, stanovanjske zgradbe in javna razsvetljava) ter
- b) Promet (občinski vozni park, javni promet, zasebni in komercialni promet).

Analiza ranljivosti in tveganja zaradi podnebnih sprememb ločeno obravnava sedem sektorjev, ki so bili prepoznani kot sektorji z največjim vplivom podnebnih sprememb: kmetijstvo, gozdarstvo, zdravstvo, turizem, vodni viri, vodovodni sistemi ter poplavna ogroženost.

Akcijski načrt (za trajnostno energijo in podnebne spremembe za občino) določa ukrepe in potrebne aktivnosti za doseganje zastavljenih ciljev, in sicer zmanjšanje emisij CO₂ za 40 % do leta 2030 na ozemlju občine ter povečanje sposobnosti prilagajanja podnebnim spremembam. Občina s to zavezo sprejeme celostni pristop k obravnavanju blažitve podnebnih sprememb ter prilagajanja nanje.

Ne glede na finančne vire pa vlaganja v blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe poleg pozitivnih okoljskih in socialnih učinkov pomenijo neposredno zmanjševanje stroškov, ob preišljenih investicijah pa lahko tudi povečanje prihodkov v občinsko blagajno.

V pričujočem dokumentu se obravnava tretji del dokumenta SECAP in sicer Akcijski načrt.

1.1. Dolgoročna vizija in zadani cilji Občine

Splošni cilj zmanjšanja emisij CO₂ v MONG do leta 2030 je zmanjšanje za 40,7 % CO₂. Gre se za absolutno zmanjšanje emisij glede na referenčno leto 2005.

MONG ima gotovo največji neposreden vpliv na zmanjšanje emisij CO₂ prav v zgradbah in napravah ter vozilih v njeni lasti. Posledično je bilo do sedaj največ aktivnosti planiranih in deloma tudi izvedenih prav v naštetih kategorijah. Občina bo postopoma celovito energetske sanirala zgradbe v katerih se porabi največ energije, med katere spadajo šole in vrtci. Izvedla je že energetske učinkovite prenove javne razsvetljave in celovite ali delne energetske sanacije določenih javnih objektov vključno z ukrepi na ogrevalnem sistemu v okviru investicijskega in rednega vzdrževanja. Postopoma se bo vršila tudi racionalizacija rabe električne energije v občinskih javnih objektih. Postavljene so bile in še bodo polnilnice za vozila na električni pogon. Občina bo uredila dodatne kolesarske steze ter že omogoča izposojanje koles. Z zadnje naštetima ukrepoma se bo promoviralo trajnostno mobilnost. Največji izziv gotovo predstavlja prenos dobrih praks na občanke in občane in izvajalce javnega prevoza. Občina bo to dosegla z animiranjem ter spodbujanjem teh ciljnih skupin. Preostanek zmanjšanja emisij se bo doseglo z ukrepi zamenjave fosilnih goriv z obnovljivimi viri, pri katerih velja izpostaviti sončno energijo ter v manjši meri biomaso, geotermalno in aerotermalno energijo za proizvodnjo toplote, oziroma uporabo metana, ter biodizla in elektrifikacije v prometu. Trend naraščanja rabe obnovljivih virov je opazen predvsem v zadnjih letih. Zaradi visokih cen fosilnih goriv, ostrih zakonodajnih zahtev tako na nacionalnem nivoju, kot tudi zahtev lokalnih energetskih konceptov ter občinskih prostorskih načrtov na občinskem nivoju, gre pričakovati nadaljevanje tega trenda.

1.2. Povzetek osnovne evidence emisij za referenčno leto 2005 in primerjalno leto 2013

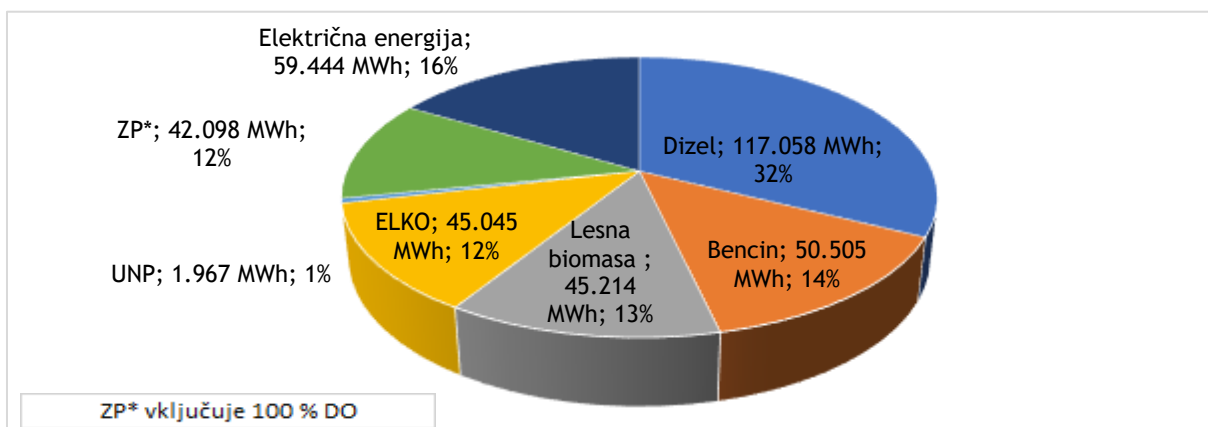
Referenčno leto osnovne evidence emisij je leto večine zajetih podatkov, to je leto 2005. Podatki o rabi energije v občinskih javnih stavbah so se zbirali za pripravo Lokalnega energetskega koncepta MONG (2008) (opravljeni so bili preliminarni energetski pregledi, podatki o rabi energije pa so bili pridobljeni iz položnic, ki so bile posredovane s strani pristojnih računovodstev, itd.) in sicer za leto 2005. Podatki o stanovanjih so povzeti iz Popisa prebivalstva, gospodinjestev in stanovanj v letih 2002, podatkov Statističnega urada RS, podatkov distributerjev in iz LEK MONG 2008, kjer se podatki nanašajo na leto 2002. V MONG imajo vzpostavljeno tudi daljinsko ogrevanje (DO). V referenčnem letu je bil kot energent DO uporabljen izključno zemeljski plin. Podatki o javni razsvetljavi so povzeti po IP Energetske učinkovite prenove javne razsvetljave v MONG (2012). Analiza občinskega in javnega mestnega avtobusnega parka je bila izdelana na nivoju beleženja letno prevoženih kilometrov in porabljenega goriva, pridobljenih podatkov s strani občine ter lastne ocene. Analiza zasebnega in komercialnega prometa pa je bila izdelana na podlagi pridobljenih podatkov prometnih obremenitev Direkcije RS za infrastrukturo (DRSI) na cestah v občini v letu 2005.

Na podlagi priporočil Evropske komisije je področje rabe energije razdeljeno na naslednje sektorje:

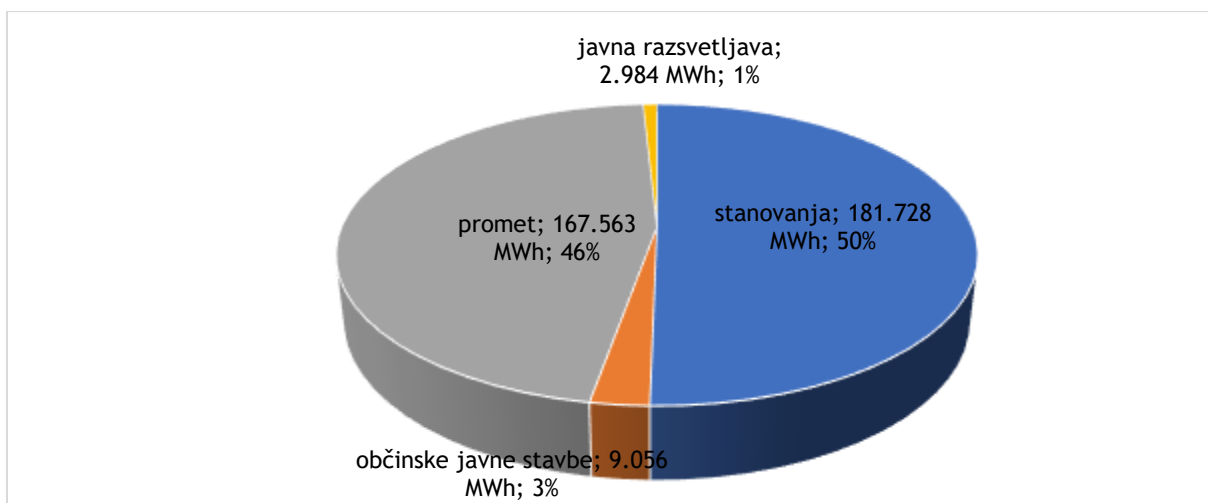
- a) stavbe in oprema (občinske zgradbe, stanovanjske zgradbe in javna razsvetljava) ter
- b) promet (občinski vozni park, javni promet, zasebni in komercialni promet).

Akcijski načrt je v prvi fazi namenjen izključno javnemu sektorju, s svojimi politikami, zgleodom in načrtom pa lahko lokalna skupnosti tudi vpliva na energetske učinkovitost v drugih sektorjih.

Skupna raba energije v MONG za referenčno leto 2005 znaša 361.331 MWh. Največji delež pri rabi prispevajo pogonska goriva (bencin in dizel) v skupni višini 46 % energije, sledi raba električne energije z 16 %, ter lesna biomasa dosega 13 % delež v rabi energije, kurilno olje (12 %), zemeljski plin (12 %), utekočinjen naftni plin pa predstavlja najmanjši delež (1 %). Največji porabnik energije v občini so stanovanja z 50 %, sledi promet s 46 %, javne stavbe in javna razsvetljava pa prispevata najmanjši delež k rabi energije v občini, vendar najpomembnejši iz vidika možnosti osveščanja splošne javnosti.

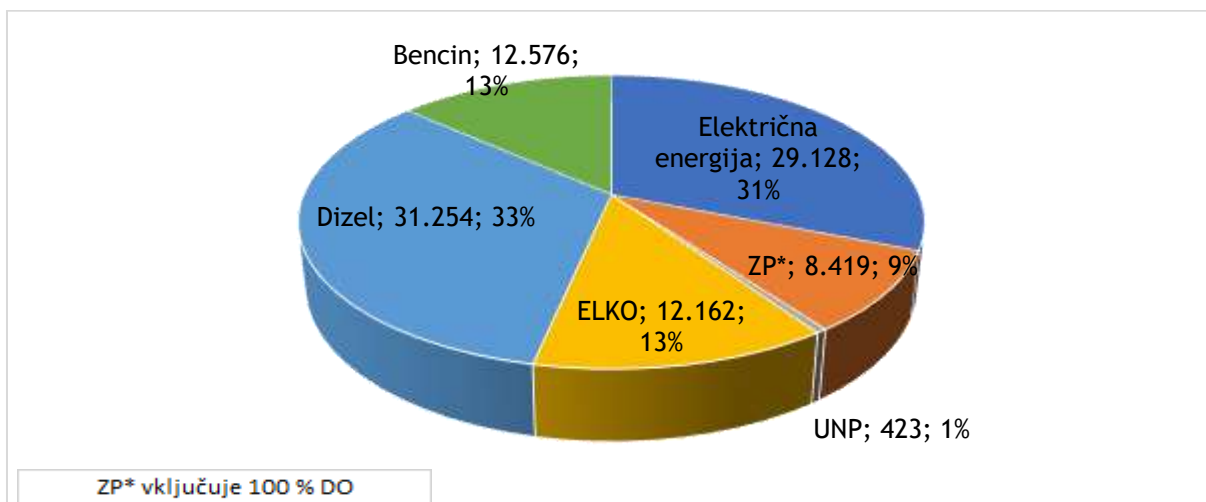
Graf 1: Raba energentov in delež rabe po energentu

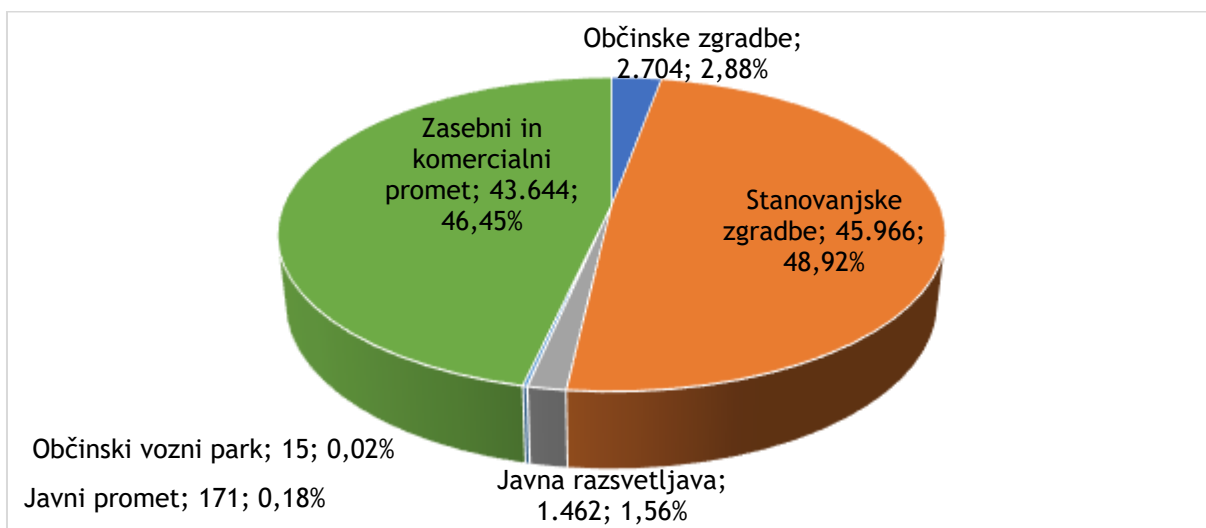
Graf 2: Raba energije in delež rabe po sektorjih

Emisije CO₂ za referenčno leto znašajo skupaj 93.962 tCO₂. Največji delež emisij nastane zaradi rabe pogonskih goriv (bencin 13 %, dizel 33 %), kar je pogojeno z rabo prevoznih sredstev sledijo emisije zaradi električne energije (31 %). Visokim emisijam CO₂ pri toplotni energiji botruje tudi raba fosilnih energentov (ELKO 13 %). V primerjavi deležev emisij CO₂ glede na sektor gre največji delež izpusta CO₂ na račun rabe energije v stanovanjih (48,2 %) ter zasebnem in komercialnem prometu (46,5 %). Po drugi strani je delež izpusta v bilanci emisij CO₂ najnižji prav za kategorije nad katerimi ima občina največjo moč vpliva (občinske

zgradbe in oprema, javna razsvetljava in občinski ter javni promet). Kljub temu je občina močan zgled svojim občanom, ki sledijo viziji občine.

Graf 3: Emisije CO₂ (tCO₂) in delež emisij CO₂ po energentu, 2005

Graf 4: Emisije CO₂ (tCO₂) in delež emisij CO₂ po sektorjih, 2005

Raba energije v vseh sektorjih skupaj je leta 2005 znašala 361.331 MWh, leta 2013 pa 344.216 MWh, iz česar izhaja, da se je raba zmanjšala za 4,7 % oziroma 17.115 MWh. Največ se je raba zmanjšala pri javni razsvetljavi (-8,6 %) ter v občinskih javnih stavbah (-7,3 %), medtem ko je raba v stanovanjih nižja za 5 %, v prometu pa za 4,2 %.

Primerjava emisij CO₂ med leti 2005 in 2013 pokaže, da so emisije iz 93.962 tCO₂ leta 2005 padle na 87.029 tCO₂ leta 2013, torej so se emisije zmanjšale za 7,4 % oziroma za 6.933 tCO₂. Največ so se emisije zmanjšale v sektorju stanovanj (za 10,4 %) ter občinskih zgradb (za 8,3 %), ravno tako so se zmanjšale pri sektorju javne razsvetljave (za 8,6 %). Pri sektorju promet zasledimo zmanjšanje za 4,1 %. Primerjava skupnih emisij torej izkazuje pomembno znižanje emisij, pri čemer ima velik vpliv pri zmanjšanju menjava energentov ter znižanje emisijskega faktorja električne energije zaradi uporabe okolju prijaznejših virov energije z manj emisijami.

1.3. Povzetek analize ranljivosti in tveganja zaradi podnebnih sprememb v Mestni občini Nova Gorica

V analizi tveganja in ranljivosti na podnebne spremembe je ločeno obravnavanih sedem sektorjev: vodni viri, poplavni sistemi, poplavna ogroženost, kmetijstvo, gozdarstvo, zdravstvo in turizem, ki so bili prepoznani kot sektorji z največjim vplivom podnebnih sprememb. V analizo ocene ranljivosti in tveganj je vključena analiza trenutnega stanja podnebja (analiza referenčnega obdobja 1981–2010) ter analiza pričakovanega stanja posameznih podnebnih spremenljivk (analiza podnebnih scenarijev RCP4.5 in RCP8.5 za obdobji 2011–2040 in 2041–2070). Ocena podnebnih sprememb za oba scenarija temelji na analizi simulacij regionalnih podnebnih modelov v ločljivosti 12 km. V analizi klimatskih podatkov so uporabljeni modelski podatki s korekcijami, pripravljene s strani Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO). Rezultati analize podatkov so povzeti v spodnji preglednici kot povprečne vrednosti posameznih podnebnih spremenljivk ter kratko obrazloženi v nadaljevanju s kazalniki stanja okolja za območje občine (več v II. delu SECAP).

Preglednica 1: Rezultati analize podatkov podnebnih spremenljivk

Projekcije Obdobje / kazalnik	Trenutno stanje - referenčno obdobje 1981-2010	Sprememba kazalnika v obdobju projekcije glede na referenčno obdobje 1981-2010			
		RCP4.5		RCP8.5	
		2011-2040	2041-2070	2011-2040	2041-2070
Povprečna temperatura zraka	10,4 °C	+ 0,8 °C	+ 1,4 °C	+ 0,8 °C	+ 1,9 °C
Dnevne najvišje in najnižje temperature	15,6 °C 6,0 °C	+ 0,8 °C	+ 1,4 °C	+ 0,8 °C	+ 1,9 °C
Kazalnik vročine EHF pozitiven	16 dni/leto	+ 11 dni/leto	+ 24 dni/leto	+ 11 dni/leto	+ 28 dni/leto
Jakost najhujšega vročinskega vala		nekoliko močnejši	precej močnejši	nekoliko močnejši	precej močnejši
Število vročinskih valov	4 valovi/ leto	+ 1val/ leto	+ 2 vala /leto	+ 1 val /leto	+ 3 vali /leto
Dolžina vročinskih valov		se bo podaljšala za 1 dan		se bo podaljšala za 1 dan	
Število vročih dni	13 dni/ leto	+ 7 dni/leto	+15 dni/leto	+7 dni/leto	+17 dni/leto
Število tropskih noči	1 tropska noč/leto	+2 noči/leto	+8 noči/leto	+3 noči/leto	+12 noči/leto
Povprečna letna količina padavin*	1800 mm/leto	+ 2-4% letnih padavin		+ 2-6% letnih padavin	
Število dni z dežjem in snegom nad 0,1 mm	181 dni/leto	zmanjšanje števila dni se bo nekoliko stopnjevalo, predvsem poleti in jeseni			
Število dni z dežjem in snegom nad 50 mm	6 dni/leto	jakost in pogostost izjemnih padavin se bo povečevala, predvsem jeseni in pozimi			1 dan/leto
Suha obdobja	dolžina najdaljšega sušnega obdobja 26 dni	ni večjih sprememb		+1 dan	ni sprememb
Mokra obdobja	dolžina najdaljšega	ni večjih sprememb			-1 dan

	mokrega obdobja 9 dni				
Število dni s snežno odejo	9-123 dni (odvisno od nadmorske višine)	- 2-17 dni	- 4-33 dni	- 3-23 dni	- 5-46 dni
Referenčna evapotranspiracija	800mm/leto	+2,8 %	+6,8 %	3,6 %	+ 6,4 %
Povprečno število dni vodnega primanjkljaja**	65 dni/leto, od tega 35 dni poleti	+ 4 dni večinoma jeseni	+ 12 dni večinoma poleti in jeseni	+ 6 dni večinoma poleti in jeseni	+ 1 dni večinoma jeseni
Veter	2,8 m/s	negotovosti velike, razpon možnih odstopanj pa velik			
Trajanje sončnega obsevanja	okvirno 2.200 ur	na letni ravni ni izrazitejših sprememb, povečanje poleti in jeseni in zmanjšanje pozimi			
Dolžina kurilne sezone	Povprečno 244 dni (na območju mesta 217 dni)	-8 dni	-18 dni	-12 dni	-26 dni

* Za padavine so si podnebni scenariji zelo različni oziroma kažejo veliko negotovost, ki se s časovno oddaljenostjo stopnjuje. **Vrednosti so negotove.

V referenčnem obdobju 1981–2010 se je povprečna temperatura zraka v občini dvigovala s trendom +0,32 °C/desetletje (+1,0 °C v 30-letnem obdobju), pri povprečnih količinah padavin pa zaznamo trend zmanjšanja za 3,0 %/desetletje (kar predstavlja -9% oziroma zmanjšanje za približno 160 mm v 30-letnem obdobju).

Naraščanje temperature zraka je pričakovati tudi v prihodnosti. V obeh primerih projekcije RCP4.5 in RCP8.5 kažejo, da se bo najbolj segrelo pozimi, poleti in jeseni, le nekoliko manj spomladi. Več in daljši bodo tudi vročinski valovi, ravno tako pa bo več tudi izjemnih padavin. Padavine so skozi leto neenakomerno razporejene, zato je večje spremembe zaznati na sezonski ravni, ker se na letni ravni sezonska nihanja izničijo, saj projekcije kažejo, da se bo v zimskem obdobju količina padavin povečala, poleti pa zmanjšala. Zaradi višjih temperatur bo pozimi manj snežnih padavin in več dežja, tudi število dni s snežno odejo bo manjše. Poleti pa bo število dni vodnega primanjkljaja večje, kar bo pripeljalo do poletnih suš.

METODOLOGIJA RANLJIVOSTI IN TVEGANJA ZARADI PODNEBNIH SPREMEMB

Na podlagi stanja naravnega in socialnega okolja, izpostavljenosti sektorja podnebnju in podnebnim spremembam, občutljivosti sektorja na podnebne spremembe, potencialnega vpliva in sposobnosti prilagajanja okolja, je podana ocena ranljivosti in posledično tveganje za posamezen obravnavni sektor. Metodologije določanja tveganja in ranljivosti imajo tudi določene specifike glede na obravnavani sektor (vodni viri, poplavna ogroženost, vodovodni sistemi, kmetijstvo, gozdarstvo, zdravstvo ter turizem).

SEKTOR KMETIJSTVO

V občini je bilo leta 2018 4070 ha kmetijskih površin v uporabi, obseg se rahlo povečuje. Velika večina kmetijskih zemljišč je na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, kar predstavlja (poleg starosti članov kmetijskih gospodarstev) veliko občutljivost kmetijstva na podnebne spremembe, ostali dejavniki manjšo. Močni sunki vetra in malo dni

s snežno odejo predstavljajo zelo veliko izpostavljenost kmetijstva podnebnju. Po scenarijih podnebnih sprememb pričakujemo dodatno veliko do zelo veliko izpostavljenost zaradi višjih poletnih temperatur, ki že sedaj v nižjih legah pomenijo veliko obremenitev. Pri padavinah je bolj kot količina težava razporeditev. Sposobnost prilagajanja podnebnim spremembam je v povprečju majhna, najbolj zaradi regijsko zelo majhnega deleža povprečnih letnih investicij za varstvo okolja v povprečnem letnem bruto domačem proizvodu, majhnega deleža kmetijskih gospodarstev z ekološkim kmetovanjem ali z dopolnilnimi dejavnostmi ter majhnega deleža kmetijskih zemljišč z namakalnimi sistemi. Ranljivost na podnebne spremembe je v referenčnem in prvem obdobju projekcij (2011–2040) po obeh scenarijih podnebnih sprememb zmerna za kazalnika rastna doba in neurja - poplave. Velika je ranljivost za sušo - zaloge vode in veter. Le pri kazalniku toplotna obremenitev in vročinski stres se prvo obdobje razlikuje od referenčnega - v referenčnem je ocenjena ranljivost zmerna, v prvem obdobju pa velika. Skupna ocena ranljivosti za sektor kmetijstvo je ocenjena na veliko. V drugem obdobju (2041–2070) bo pri kazalniku ranljivosti toplotna obremenitev in vročinski stres po obeh scenarijih potencialni vpliv velik (prej zmeren). Skupna ranljivost sektorja bo še naprej velika in ocenjena na 4, prav tako tudi tveganje. Zavedati se moramo, da so številčne ocene lahko zavajajoče z vidika enake ocene, a da je tudi razpon znotraj ene ocene velik in se zato ranljivost vseeno povečuje. Med glavnimi prioritetskimi področji ukrepanja so: ureditev namakalnih sistemov in zajetja Vogršček (skupno urejanje vodnih pravic in prioritet), agrotehnični ukrepi za odpravo zastajanja vode, povečevanje deleža pridelave v pokritih površinah, investicije v protitočne mreže, uvajanje protiveternih zaščit in zaščit pred divjadjo, izobraževanje, prioriteta lokalna oskrba, spremembe sortimenta, spodbujanje ekološkega kmetovanja, mladih prevzemnikov, dopolnilnih dejavnosti ipd. Na podlagi posvetovanja z deležniki je bil določen končni nabor ukrepov (27) s prioriteta, ki je opredeljen v Akcijskem načrtu.

SEKTOR GOZDARSTVO

Glavni dejavniki naravnega okolja, ki zaradi vpliva podnebnih sprememb ogrožajo gozdove v Mestni občini Nova Gorica, so žled, veter, zemeljski plazovi, gozdni požari, bolezni in škodljivci na navadni smreki in črnemu boru, bolezni in škodljivci listavcev ter invazivne tujerodne vrste. Najpomembnejši dejavniki družbenega okolja, ki so občutljivi na potencialne vplive podnebnih sprememb na sektor gozdarstvo v občini, pa so število izvajalcev del v gozdarstvu ter količine ter potencial lesa in gozdov. Ukrepi prilagajanja podnebnim spremembam, s katerimi lahko Mestna občina Nova Gorica zmanjša občutljivost sektorja gozdarstvo na podnebne spremembe in tudi izkoristi pozitivne učinke podnebnih sprememb, vključujejo:

- ohranjanje stabilnega deleža gozdnatosti v kmetijski krajini in ohranjanje kmetijskih površin pred zaraščanjem;
- vzpostavitev in ohranjanje vetrno-zaščitnih pasov, mejic in omejkov za zmanjšanje ogroženosti kmetijskih površin zaradi močnih sunkov vetra in vetrne erozije;
- ohranjanje in povečanje dostopnih površin mestnih gozdov ter povezovanje z zelenimi površinami na robovih naselij in v zaledju v »zeleni sistem« na pretežno urbaniziranem območju občine s poudarkom na rekreaciji in turizmu;
- vzpostavitev javne službe za upravljanje z gozdovi v lasti občine v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije v smislu »dobrega gospodarja« ter spodbujanje večnamenske vloge teh gozdov s poudarkom na protipožarni varnosti, rekreaciji,

turizmu, izobraževanju in blaženju podnebnih sprememb v urbanih središčih (zmanjševanje onesnaženosti zraka, zmanjševanje temperatur, zmanjševanje hrupa, itd.);

- izboljšanje strukture gozdov (večja pestrost avtohtonih drevesnih vrst, bolj uravnoteženo razmerje razvojnih faz, idr.) z namenom krepitev odpornosti gozdov na mehanske poškodbe ter bolezni in škodljivce;
- ozaveščanje prebivalstva o nevarnostih vnašanja invazivnih tujerodnih vrst (ITV), predvsem načrtne sadnje pavlovnije in črnega oreha ter vzpostavitev sistema hitrega ukrepanja pri vdoru novih ITV.
- ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst Nature 2000.
- načrtovanje in izvajanje proti-erozijskih ukrepov v gozdovih za zmanjševanje erozijske ogroženosti infrastrukture ter preprečevanje proženja zemeljskih plazov;
- zmanjšanje požarne ogroženosti gozdov z usmerjanjem gojitvenih in varstvenih del v protipožarno varstvo, npr. gradnja in vzdrževanje protipožarnih presek, usmerjanje drevesne sestave k požarno bolj odpornim oblikam;
- spodbujanje lastnikov gozdov k sečnji, izvajanju gojitvenih del, predvsem nege mladega gozda ter vlaganju v gozdove.
- povezovanje lastnikov ali koncentracija izrazito razdrobljene gozdne posesti za bolj učinkovito gospodarjenje z gozdovi;
- ozaveščanje in usposabljanje zasebnih lastnikov gozdov ter izvajalcev gozdnih del za bolj učinkovito in varno delo ter gospodarjenje z gozdom;
- povečanje sredstev in kadrov za izvajanje javne gozdarske službe;
- izboljšanje stanja gozdarske in lesno-predelovalne industrije v Sloveniji in v regiji - manjša razdrobljenost, povezovanje, posodobitev tehnologije, večja konkurenčnost, usmeritev v vrednostno proizvodnjo, izboljšati trženje gozdnih proizvodov;
- ozaveščanje in spodbujanje prebivalstva, javnih ustanov in investitorjev za večjo rabo lesne biomase kot OVE.

SEKTOR ZDRAVSTVO

Podnebne spremembe vplivajo na zdravje. Da bi lahko ocenili ranljivost in tveganje zaradi podnebnih sprememb smo najprej pregledali sedanje stanje. Za oceno sedanjega stanja smo izbrali kazalnike in prikazali njihovo vrednost za Mestno občino Nova Gorica v primerjavi s povprečjem za Slovenijo. Najpomembnejša odstopanja, ki nakazujejo večjo ranljivost, so kazalniki, ki kažejo na staranje prebivalstva (vrednost indeksa staranja, delež prebivalcev starih 65 let in več) ter nekoliko večjo stopnjo tveganja. Ugodno pa je, da je nekoliko višji od povprečja v Sloveniji kazalnik pomoč na domu in mikrobiološka kakovost pitne vode ter stopnja delovne aktivnosti. Potencialni vplivi podnebnih sprememb so posledica dveh dejavnikov: izpostavljenosti prebivalstva (trenutnega in pričakovanega stanja podnebja) in njegove občutljivosti (zdravstvenega stanja, naravnega/fizičnega in socialnega okolja). Napovedi kažejo, da bodo prebivalci izpostavljeni vročinskim valovom, ki bodo močnejši, daljši in pogostejši. Povečala se bosta jakost in pogostost izjemnih padavin in s tem verjetnost za poplave, plazove. Najverjetneje se bodo višale koncentracije troposferskega

ozona. Podnebne spremembe bodo vplivale na kvaliteto pitne in kopalne vode, zemeljske plazove ter vektorje (prenašalce bolezni). Občutljivost prebivalstva se bo večala, napovedi namreč kažejo, da se bo delež starejših (ranljive skupine) povečeval.

Rastoča ranljiva skupina prebivalcev in predvidene večje obremenitve iz okolja (s toploto, izrednimi vremenskimi razmerami, onesnaženji v zraku, potencialno slabšo kvaliteto pitne, kopalne vode) lahko povečajo obremenitev zdravstvenega sistema in ogrozijo infrastrukturo zdravstva.

Na sposobnost prilagajanja pomembno vplivajo socialno-ekonomski dejavniki. Višji stopnja tveganja revščine in stopnja tveganja socialne izključenosti v primerjavi s povprečjem v Sloveniji, ter rastoča skupina starejših manjšajo spodobnost prilagajanja.

Ocena ranljivosti sektorja zdravstva temelji na sintezi dejavnikov potencialnih vplivov in sposobnosti prilagajanja. Skupna ocena ranljivosti v prihodnosti je velika (4)), glede na napovedi sprememb v okolju in demografskih sprememb (staranja prebivalstva) se bo višala, zato je skupna ocena tveganja: veliko tveganje (4).

SEKTOR TURIZEM

Povprečna temperatura zraka se je na območju občine Nova Gorica od šestdesetih let prejšnjega stoletja že povišala za 1,6 °C. Najbolj - za več kot 2 °C - so se segrela poletja. Poletje je tudi letni čas, v katerem destinacija beleži največji turistični obisk. Trend segrevanja se bo v prihodnosti nadaljeval in poletna vročina predstavlja najpomembnejši dejavnik tveganja zaradi podnebnih sprememb za turizem v občini. Vročina zmanjšuje ugodje turistov pri aktivnostih na prostem, vročinski stres na delovnem mestu ogroža zdravje in produktivnost zaposlenih v turizmu, povečujejo se tudi potrebe po hlajenju v stavbah in s tem stroški turističnih ponudnikov. Visoke poletne temperature ter pogostejši in daljši vročinski valovi bodo v destinaciji zmanjšali privlačnost obstoječe poletne turistične ponudbe povezane z aktivnostmi na prostem, pri čemer je posebej ranljivo mesto Nova Gorica. Destinacija bo - tudi zaradi povečane konkurence evropskih poletnih destinacij - soočena s potrebo po razvoju na vročino manj občutljive poletne turistične ponudbe, npr. v zaprtih prostorih, ob vodnih virih ali v hladnejših višjeležečih območjih. Slednja v občini Nova Gorica vključujejo območja zavarovane narave, čemur se bo moral prilagoditi tudi turistični razvoj. Igralniški turizem ni neposredno izpostavljen vremenu oz. podnebjju, zato podnebne spremembe zanj predstavljajo majhno tveganje.

V prihodnosti se bodo spomladi, jeseni in pozimi zaradi dviga temperature in s tem povezanega zmanjšanja fiziološke obremenitve zaradi mraza pogoji za dejavnosti na prostem (športno-rekreativne aktivnosti, spoznavanje kulturne in naravne dediščine, prireditve) v destinaciji še izboljšali, kar je dobra razvojna priložnost. Vse toplejše zime pomenijo tudi krajšanje kurilne sezone in zmanjšanje stroškov za turistične ponudnike. Po drugi strani pa zmanjšanje števila dni s snežno odejo in povečanje zimskih dežnih padavin predstavlja dejavnik ranljivosti turistične infrastrukture na prostem, kot so pohodniške in kolesarske poti.

Podaljšanje sezone v pomlad in jesen ter razvoj turizma za vse letne čase sta prepoznani strategiji prilagajanja podnebnim spremembam tako za obalne destinacije, ki bodo poleti sčasoma postale prevroče, kot tudi za nižjeležeča smučarska središča, ki se soočajo s pomanjkanjem snega. Destinacija Nova Gorica se bo v prihodnosti soočala z zaostreno konkurenco »celoletnih« destinacij.

Višje temperature in spremenjeni padavinski vzorci bodo v prihodnosti lahko poslabšali stanje naravnega okolja, ki je za turizem v občini neprecenljiv razvojni vir. Velika biotska raznovrstnost je ključni dejavnik odpornosti ekosistemov na podnebne (in druge) spremembe, zato jo je v destinaciji potrebno skrbno varovati. Zaradi spreminjanja pogojev za kmetijstvo sta v destinaciji ranljiva pridelava avtohtonih sort vina ter kulinarčna ponudba na osnovi tradicionalnih lokalnih pridelkov.

Ukrepi prilagajanja podnebnim spremembam, s katerimi lahko destinacija zmanjša svojo občutljivost na podnebne spremembe in tudi izkoristi pozitivne učinke podnebnih sprememb na konkurenčnost destinacije, vključujejo informiranje, ozaveščanje in usposabljanje deležnikov turizma v destinaciji (predvsem na področju vpliva podnebnih sprememb na turizem ter varčne rabe energije in vode), prilagoditev turistične ponudbe podnebnim spremembam in trženje destinacije ciljnim skupinam, ki so fleksibilne glede časa dopustovanja, pa tudi infrastrukturne ukrepe za omilitev vpliva izjemnih vremenskih dogodkov, urbanistične in gradbene ukrepe blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam, vzpostavitev sistem spremljanja stanja okolja in zgodnjega opozarjanja na ekstremne vremenske dogodke in učinkovito upravljanje z zaščitenimi območji narave.

Občina Nova Gorica ima ob učinkovitem prilagajanju dobre možnosti, da zmanjša svojo ranljivost zaradi podnebnih sprememb in ostane uspešna turistična destinacija. Podnebne spremembe bodo destinaciji prinesle tudi nove priložnosti, ki pa jih bo lahko v polnosti izkoristila ob zadostni podjetniški iniciativi in interesu za delo v turizmu.

SEKTOR VODNI VIRI

Oceno ranljivosti vodnih virov na podnebne spremembe sestavlja kombinacija potencialnih vplivov in sposobnosti prilagajanja za posamezne segmente sektorja: za vire površinske vode, vire podzemne vode in vire pitne vode. Tveganje je ocenjeno na podlagi razlike med ranljivostjo v sedanosti (referenčnem obdobju) in prihodnosti (obdobji 2011-2040 in 2041-2070).

Ocena količinskega stanja površinskih in podzemnih vod na širšem območju Mestne občine Nova Gorica je bila opravljena z analizo hidrogeoloških podatkov merilnih mest Solkan I na Soči, Dolenje, Zalošče in Miren na Vipavi in Bezovljak pod zajetjem Vogršček ter analizo rezultatov državnega vodnobilančnega modela mGROWA-SI. Analiza je vključevala modelske rezultate podnebnih scenarijev RCP4.5 in RCP8.5, med katerima pa ni bilo bistvenih razlik.

Primerjava pretokov rek in rabe površinske vode je pokazala, da je povišan vodni stres na območju Vipave, kjer povprečni letni pretok mestoma ne zadostuje za predviden odvzem, v poletnih mesecih pa je še dodatno obremenjen zaradi potreb po namakanju. Vodni stres na reko Sočo je manjši, prav tako na zajetje Vogršček, kjer so še možnosti za izkoriščanje vode za namakanje, vendar je za to potrebna podrobnejša raziskava.

Ocena potencialnih vplivov na podzemne vode je obsegala izračun indeksa izkoriščanja in vodnega presežka na podlagi količin napajanja podzemne vode in rabe podzemne vode. V sedanosti je ranljivost virov podzemne vode majhna, nekoliko povišan vodni stres je le za vire, kjer so zaledja manjša. Enako velja za vire pitne vode, kjer gre v glavnem za izvire podzemne vode. Pri povišani rabi v prihodnosti se bos stres povečal, vendar modelski rezultati napovedujejo tudi rahlo povišanje količin napajanja. Pri tem se je potrebno zavedati, da modelski rezultati ne upoštevajo dnevnih ali tedenskih nihanj in da so kraški

izviri bolj podvrženim ekstremnim dogodkom kot so daljša obdobja suše ali močnejša deževja.

Sposobnost prilagajanja je bila ocenjena na podlagi BDP na prebivalca v Goriški statistični regiji, ki je rahlo nad Slovenskim povprečjem, dobre izobraženosti v občini in ozaveščenosti občanov o podnebnih spremembah. Sposobnost prilagajanja vodnih virov namenjenih za oskrbo s pitno vodo je vključevala tudi možnost novega vodnega vira. Sposobnost prilagajanja občine na potencialne vplive podnebnih sprememb je dobra.

Analiza ranljivosti na podlagi potencialnih vplivov v prihodnosti in sposobnosti prilagajanja je pokazala, da večjih sprememb v letni razpoložljivosti ne bo, se pa bo povečala potreba po vodi, zlasti za namakanje, zaradi vse pogostejših suš. Prav tako bo manj vode skladiščene v obliki snega, kar vpliva na razpoložljive količine zlasti v pomladnih mesecih. Ranljivost v prihodnosti je tako za vire površinske vode ocenjena na zelo veliko (5), na vire podzemne vode na majhno (2), ker je podzemna voda manj podvržena ekstremnim dogodkom, in vire pitne vode na zmerno (3), saj so viri pitne vode pogosto kraški viri, ki so bolj podvrženim ekstremnim dogodkom.

V prihodnjih obdobjih ni pričakovanega poslabšanja kakovosti površinske ali podzemne vode, zaradi ekstremnih padavin pa lahko pride do na kalnosti in morebitnega mikrobiološkega onesnaženja.

Na podlagi analize ranljivosti v referenčnem obdobju in prihodnjih obdobjih je bilo tveganje na podnebne spremembe za vire vode ocenjeno na znatno (3). Predlagani so ukrepi za zmanjševanje porabe vode in s tem zmanjšanjem vodnega stresa na vire vode, ukrepi za spodbujanje trajnostne rabe voda (podeljevanje vodnih pravic), vzpostavitev sistema poročanja o dejanskih količinah odvzemov in vzpostavitev novega/rezervnega vodnega vira.

SEKTOR VODOVODNI SISTEMI

Ocena stanja delovanja vodovodnih sistemov na območju Mestne občine Nova Gorica je bila opravljena na podlagi razvitega modela spremljanja nevarnih dogodkov, ki je bil oblikovan v okviru projekta MUHA. Model sloni na poskusu razvoja popolnega kataloga nevarnih dogodkov za katerega se je tekom uporabe in verifikacije med partnerji izkazalo, da je dokaj popoln. Podnebne spremembe spadajo v kategorijo zunanjih prožilcev nevarnih dogodkov (external triggers).

Vodovodni sistemi (brez vodnih virov) so v splošnem z vidika vpliva podnebnih sprememb kot zunanjih faktorjev zelo robustni, saj morajo ob zelo različnih obratovalnih pogojih zagotavljati neprekinjeno oskrbo s pitno vodo. Pri tem so osnovne pričakovane spremembe pri delovanju vodovodnih sistemov v povezavi s podnebnimi spremembami povezani z:

- Spremembo (dvigom) povprečne dnevne temperature in posledično dvigom temperature vode v vodovodnem sistemu, kar ima lahko škodljiv vpliv na kakovost vode v vodovodnem sistemu.
- Pojavom nestabilnosti zemljišč in plazenjem

Na območju občine Nova Gorica je sistem oskrbe s pitno vodo izpostavljen podnebnim spremembam z vidika potencialnega vpliva vročinskih valov na temperaturo vode v vodovodnem sistemu in s tem tudi na kakovost dobavljene vode.

Pri tem je potrebno opozoriti, da ima vodovodni sistem Nove Gorice (ID 1682) pa tudi drugi sistemi precej visoke vodne izgube. Izgube načeloma pozitivno vplivajo na starost vode v vodovodnem sistemu, s tem pa tudi na temperaturo vode v vodovodnem sistemu. Z

zmanjševanjem izgub je potrebno biti dodatno pozoren na starost vode v vodovodnem sistemu.

Pomembna usmeritev, ki jo predlagamo je pričetek uvajanja standarda SIST EN 15975, ki ga predvideva nadgrajena evropska zakonodaja (Direktiva o pitni vodi 20/2184) s katerim je predvidena izdelava načrta varne oskrbe z vodo. Načrt varne oskrbe z vodo bo z vidika obvladovanja tveganj opredelil tako tveganja, kakor tudi detajlne ukrepe, ki so potrebni za prilagajanje pričakovanim podnebnim spremembam. Sestavni del je tudi postopek sprejema tehničnega pravilnika za vodovode, skladno z občinskim odlokom in načrtov za ukrepanje v primeru izrednih stanj: (1) izdelava programa ukrepov v primeru izrednih dogodkov na javnem vodovodu v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, in (2) izdelava programa ukrepov v primerih izrednih dogodkov zaradi onesnaženja, kar je oboje opredeljeno kot obvezna storitev javne službe po 22. členu Uredbe o oskrbi s pitno vodo (88/12).

SEKTOR POPLAVNA OGROŽENOST

Ocena stanja poplavne ogroženosti na območju Mestne občine Nova Gorica je bila opravljena na podlagi razvitega modela spremljanja poplavnih dogodkov in ukrepov zmanjševanja poplavne ogroženosti, ki sloni na razvojnem delu na področju modeliranja poplavne ogroženosti in razvoju ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti.

Preko teh mehanizmov se je oblikovala potrebna opredelitev do različnih virov poplavne ogroženosti, med katerimi je slabše (postopkovno in zakonodajno) naslovljeno področje pluvialnih poplav. Na področju fluvialnih poplav je trenutno v teku priprava kart poplavne nevarnosti, ki bo uporabljena tako za potrebe priprave OPN, za podrobnejšo analizo pričakovanih podnebnih sprememb, kakor tudi kot izhodišče za oblikovanje omilitvenih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti (trenutne in prihodnje).

Poplavna ogroženost je z vidika vpliva podnebnih sprememb izrazito izpostavljena, saj se že v okviru obstoječih podnebnih pogojev izkazuje za precej neurejen sistem s pomanjkljivimi evidencami in postopkovnimi okviri. S pričakovanimi scenariji podnebnih sprememb je mogoče predvidevati širok razpon možnih stanj za različne časovne horizonte, vsi pa podajajo enotno usmeritev, da bodo zaradi podnebnih sprememb padavinskih dogodki v prihodnosti glede na povratno dobo intenzivnejši.

Pri procesih prilagajanja na podnebne spremembe je v mestni občini Nova Gorica prioriteta območje, pri čemer že obstoječa poplavna nevarnost na določenih območjih prepoznana kot visoka (npr. Prvačina, Potok, Koren). Sama občina je zadolžena za realizacijo nalog na področju zmanjševanja pričakovanih negativnih učinkov pluvialnih poplav.

Posebno področje poplavne ogroženosti predstavlja vodna infrastruktura, še posebej posebni objekti, kot sta predvsem regulirane struge reke Vipave, Lijaka, Korna, Branice, Potoka, ki jih je potrebno poudarjeno vzdrževati tudi z vidika dodatnih obremenitev, ki jih bo morala vodna infrastruktura prenašati zaradi samih podnebnih sprememb.

Področje zmanjševanja poplavne ogroženosti, tako za obstoječe stanje, kakor tudi za stanje predvidenih podnebnih sprememb je za Mestno občino Nova Gorica prioriteta, srednjeročno za področje pluvialnih poplav (trenutno stanje in stanje čez 20 let), ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti.

1.4. Povzetek Akcijskega načrta

Do leta 2030 je z izvajanjem vseh ukrepov, navedenih v tem dokumentu, predvideno zmanjšanje emisij CO₂, glede na izhodiščno leto 2005, za 40,7 %. Izdelan Akcijski načrt predstavlja smernice za doseganje zastavljenih energetske ciljev in je usmerjen na zmanjšanje emisij CO₂ do leta 2030 na področju Mestne občine Nova Gorica.

Ukrepi in aktivnosti v tem Akcijskem načrtu se morajo ves čas prilagajati razmeram na trgu, sposobnostim, odgovornim za izvajanje, predvsem pa ciljem in strategijam Evropske skupnosti, republike Slovenije in MONG. Povzetek seznama predlaganih ukrepov je prikazan v spodnjih preglednicah.

Preglednica 2: Blažitveni ukrepi za zmanjšanje emisij CO₂, do leta 2030

Številka ukrepa	Ime ukrepa
ZGRADBE IN OPREMA: JAVNE STAVBE	
J1	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe telovadnice OŠ Solkan
J2	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe Vrtec Šempas
J3	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe telovadnice OŠ Branik
J4	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe Vrtca Dornberk
J5	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe OŠ Milojka Štrukelj
J6	Celovita energetska sanacija POŠ in vrtca Trnovo
J7	Zamenjava obstoječega dotrajanega kotla na ZP z novim učinkovitejšim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Najdihojca
J8	Zamenjava obstoječega dotrajanega kotla na ZP z novim učinkovitejšim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Čriček
J9	Rekonstrukcija kotlovnice in vgradnja dveh kotlov na pelete objekta OŠ Čepovan
J10	Racionalizacija rabe električne energije v javnih stavbah
J11	Investicijsko in redno vzdrževanje objektov ter ostale celovite energetske sanacije
J12	Uvajanje sistema upravljanja z energijo
J13	Proizvodnja električne energije iz OVE za potrebe javnih stavb
J14	Zeleno javno naročanje električne energije
J15	Izvedba pilotnega projekta meritev kakovosti zraka notranjih prostorov
J16	Izvedba pilotnega projekta meritev kakovosti zunanjega zraka
J17	Sodelovanje pri energetske upravljanju
ZGRADBE IN OPREMA: STANOVANJSKE ZGRADBE	
S1	Zamenjava obstoječih dotrajanjih kotlov na fosilna goriva s kotli na lesno biomaso
S2	"Vgradnja sprejemnikov sončne energije za ogrevanje sanitarne vode"
S3	Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje stanovanj in pripravo tople sanitarne vode
S4	Energetska obnova stanovanjskih stavb
S5	Racionalizacija rabe električne energije v stanovanjih
S6	Delovanje svetovalne pisarne za občane - EN SVET
S7	Namestitev delilnikov za merjenje stroškov porabljene toplote

S8	Postopna sanacija sistema daljinskega ogrevanja Nova Gorica
S9	Proizvodnja električne energije iz OVE v stanovanjskih zgradbah
S10	Projekt zmanjševanja energetske revščine
ZGRADBE IN OPREMA: JAVNA RAZSVETLJAVA	
JR1	Energetsko učinkovita prenova javne razsvetljave
PROMET: OBČINSKI VOZNI PARK	
PO1	Posodobitev voznega parka MO Nova Gorica
PO2	Povečanje deleža OVE v občinskem voznem parku
PO3	Uvajanje sistemov upravljanja z energijo za občinski vozni park
PROMET: JAVNI PROMET	
PJ1	Posodobitev voznega parka javnega prevoznika
PJ2	Povečanje deleža OVE v zasebnem in komercialnem prometu
PROMET: ZASEBNI IN KOMERCIALNI PROMET	
PZ1	Sistem izposoje koles
PZ2	Nadaljnja izgradnja in ureditev kolesarskega omrežja
PZ3	Postavitev polnilnic za vozila na električni pogon
PZ4	Postavitev polnilne postaje za vozila na stisnjen zemeljski plin
PZ5	Posodobitev voznega parka v zasebnem in komercialnem prometu
PZ6	Vpeljava sistema souporabe vozil, prevozov na klic ter intermodalnosti
PZ7	Povečanje deleža OVE v zasebnem in komercialnem prometu

Preglednica 3: Ocena prihrankov ter zmanjšanja rabe energije in emisij CO₂, do leta 2030

	Ocena prihrankov (MWh/a)	Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	Delež zmanjšanja rabe (%)	Delež zmanjšanja emisij CO ₂ (%)	Delež zmanjšanja emisij glede na celotno zmanjšanje CO ₂ (%)
ZGRADBE, OPREMA:						
Občinske zgradbe	2987,7	1897,5	1581,9	33,0	58,5	4,1
Stanovanjske zgradbe	48680,9	39672,7	21128,0	26,8	46,0	55,3
Javna razsvetljava	2053,0	0,0	1006,0	68,8	68,8	2,6
Vmesna vsota zgradbe, oprema	53721,6	41570,2	23715,8	27,7	47,3	62,0
PROMET:						
Občinski vozni park	14,6	3,9	4,8	25,4	33,2	0,0
Javni promet (medkrajevni)	128,4	43,7	45,9	20,0	26,8	0,1
Zasebni in komercialni p.	38363,5	11346,7	14457,2	23,0	33,1	37,8
Vmesna vsota promet	38506,5	11394,2	14508,0	23,0	33,1	38,0
Skupaj	92228,1	52964,4	38223,8	25,5	40,7	100,0

V nadaljevanju so naštet in v podpoglavjih opisani ukrepi prilagajanja po posameznih sektorjih, na koncu pa sledijo še medsektorski ukrepi. Zbrani ukrepi so predlagani na podlagi analize ranljivosti in tveganja posameznega sektorja in služijo kot osnova za prilagajanje sektorja podnebnim spremembam in težijo k zmanjšanju tveganja zaradi podnebnih sprememb.

Preglednica 4: Seznam ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam po sektorjih.

Številka ukrepa	Ime ukrepa
SEKTOR KMETIJSTVO	
KM1	Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti
KM2	Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja
KM3	Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja
KM4	Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti
KM5	Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva
KM6	Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov
KM7	Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva
KM8	Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete
KM9	Pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij
KM10	Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti
KM11	Podpora za širokopasovno infrastrukturo, vključno z njeno vzpostavitvijo, izboljšanjem in razširitvijo, pasivno širokopasovno infrastrukturo ter zagotavljanje dostopa do širokopasovnega interneta in rešitev v zvezi z e-upravo
KM12	Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju
KM13	Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti (ukrep KOPOP)
KM14	Podpora za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj genskih virov v kmetijstvu
KM15	Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja
KM16	Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja
KM17	Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami
KM18	Plačilo za dobrobit živali
KM19	Podpora za ustanovitev in delovanje operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti
KM20	Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij
KM21	Vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov
KM22	Okolje in podnebne spremembe
KM23	Diverzifikacija dejavnosti na kmetiji
KM24	Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER - Pripravljalna podpora
KM25	Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (v povezavi z LEADER)

KM26	Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine (v povezavi z LEADER)
KM27	Podpora za tekoče stroške in stroške animacije (v povezavi z LEADER)
SEKTOR GOZDARSTVO	
GOZD 1	Ohranjanje stabilnega deleža gozdnatosti v kmetijski krajini in ohranjanje kmetijskih površin pred zaraščanjem
GOZD 2	Vzpostavitev in ohranjanje vetro-zaščitnih pasov in omejkov
GOZD 3	Povezovanje zelenih površine v urbanih središčih in zaledju v »zeleni sistem«
GOZD 4	Rekreacija in turizem v gozdu
GOZD 5	Krepitev odpornosti gozdnih sestojev
GOZD 6	Proti-erozijski ukrepi
GOZD 7	Izboljšanje požarne varnosti gozdov
GOZD 8	Izboljšanje biološke odpornosti gozdov na bolezni in škodljivce
GOZD 9	Izboljšanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi
GOZD 10	Izboljšanje stanja javne gozdarske službe
GOZD 11	Izboljšanje stanja gozdarske in lesno-predelovalne industrije
SEKTOR ZDRAVSTVO	
ZDRAVSTVO 1	Identifikacija in ugotovitev možnosti uporabe javnih zgradb, ki so hlajene in/ali varne pred vplivi drugih ekstremnih vremenskih razmer
ZDRAVSTVO 2	Manjšanje obremenitve s toploto in promocija aktivnega transporta (pešačenje, kolesarjenje)
ZDRAVSTVO 3	Namestitev pitnikov
ZDRAVSTVO 4	Ureditev dostopa do vodnih površin in spremljanje kakovosti površinskih voda na mestih, kjer ni uradnega nadzora, se pa tam tradicionalno kopa večje število ljudi
ZDRAVSTVO 5	Preprečevanje razmnoževanja komarjev in zaščita pred klopi in komarji
ZDRAVSTVO 6	Preprečevanje rakov kože
ZDRAVSTVO 7	Širjenje poznavanja sistemov za zgodnje opozarjanje in ukrepov
SEKTOR TURIZEM	
TURIZEM 01	Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje deležnikov turizma v destinaciji MONG
TURIZEM 02	Nadaljevanje prizadevanj za prilagoditev turistične ponudbe podnebnim spremembam
TURIZEM 03	Ciljno trženje destinacije ciljnim skupinam, ki so fleksibilne glede časa dopustovanja
TURIZEM 04	Infrastrukturni ukrepi za omilitev vpliva izjemnih vremenskih dogodkov na turizem v MONG
TURIZEM 05	Urbanistični in gradbeni ukrepi blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam
TURIZEM 06	Sistem spremljanja stanja okolja in zgodnjega opozarjanja na ekstremne vremenske dogodke deležnikov v turizmu
TURIZEM 07	Aktivacija sredstev iz različnih programov in skladov za ukrepe blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam ter sodelovanje v partnerskih projektih

TURIZEM 08	Upravljanje zaščitene območij narave
SEKTOR VODNI VIRI	
VO1	Dvig splošnega ozaveščanja prebivalstva o varčnem ravnanju z vodo
VO2	Spodbuda k zmanjševanju porabe pitne vode
VO3	Podeljevanje vodnih pravic
VO4	Sistem poročanja rabe vode
VO5	Vzpostavitev rezervnega vodnega vira
VO6	Ureditev namakanja z vodo iz zajetja Vogršček
SEKTOR VODOVODNI SISTEMI	
VSS1	Preprečevanje zastajanja vode in obvladovanje visokih temperatur
VVS2	Kartiranje stabilnosti tal za načrtovanje in gradnjo VS
VVS3	Razvoj ciljnih pravilnikov rabe vode
VVS4	Upravljanje s sezonskimi variacijami rabe vode v vodovodnih sistemih
VVS5	Povezovanje s sosednjimi vodovodnimi sistemi
VVS6	Razvoj varnostnih načrtov za oskrbo s pitno vodo kot nadgradnja HACCP postopkov
SEKTOR POPLAVNE OGROŽENOSTI	
POPL_1	Izobraževanje in ozaveščanje o poplavni ogroženosti
POPL_2	Gradbeni ukrepi
POPL_3	Načrtovanje in izvajanje individualnih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti
POPL_4	Načrtovanje za potrebe učinkovitega odziva v času poplavnih dogodkov
POPL_5	Dokumentiranje in analiza poplavnih dogodkov
POPL_6	Izboljšano obvladovanje poplav zaradi padavinskih voda
POPL_7	Zemljišča za potrebe zmanjševanja poplavne ogroženosti
POPL_8	Ravnanje z izkopnimi materiali in deponijami na območju občine
MEDSEKTORSKI UKREPI	
SK01	Izobraževanje in ozaveščanje prebivalstva na področju podnebnih sprememb
SK02	Celostna ureditev namakanja
SK03	Infrastrukturni ukrepi za omilitev vpliva ekstremnih vremenskih dogodkov
SK04	Vzpostavitev in ohranjanje vetro-zaščitnih pasov, mejic in omejkov
SK05	Zelene površine v urbanih središčih ter vzpostavitev »zelenega sistema«

1.5. Načrtovani ukrepi za spremljanje

Izvedbo posameznih ukrepov in dosežene učinke zmanjšanja rabe energije (glede na referenčno leto), posledično stroškov in emisij se bo spremljalo tudi v prihodnjih letih. V večini javnih stavb je uveden sistem upravljanja z energijo. V največje občinske javne stavbe se bo lahko namestilo dodatno merilno opremo za spremljanje rabe energentov za ogrevanje, električne energije in vode. Rabo energije v manjših javnih objektih se bo spremljalo preko energetskega knjigovodstva. Programska oprema za energetske knjigovodstvo oziroma ciljno spremljanje rabe energije bo nameščena pri upravitelju

objekta. Vpogled v stanje porabe bo imela tudi MONG in lokalna energetska agencija - GOLEA, ki bo nudila strokovno neodvisno podporo.

Spremljanje in slednje v javnem sektorju se bo spremljalo preko energetskega knjigovodstva CSRE.

Spremljanje in sledenje v stanovanjskih zgradbah bo potekalo preko izračuna na podlagi podatkov SURS, ZRMK, Popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj, podatkov MOP o malih kurilnih napravah preko podatkov dimnikarske službe in podatkov distributerjev električne energije.

Sistem upravljanja z energijo se poleg občinskih javnih stavb uvede tudi v občinsko javno razsvetljavo.

Spremljanje javnega voznega parka se bo odvijalo na nivoju beleženja letno prevoženih kilometrov in porabljenega goriva. Spremljanje zasebnega in komercialnega prometa pa se bo odvijalo na nivoju spremljanja prometnih obremenitev Direkcije RS za infrastrukturo na cestah znotraj meja občine.

V okviru konvencije županov (Reporting Guidelines) je potrebno poročanje/spremljanje ukrepov («key actions»), tako dokončanih ukrepov kot tistih v postopku izvedbe. Akcijski načrt vsebuje blažitvene in prilagoditvene ukrepe osnovane na osnovni evidenci emisij ter analizi tveganja in ranljivosti na podnebne spremembe. Akcijski načrt naslavlja ukrepe, ki pripomorejo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oziroma tiste, ki znižujejo ranljivost in tveganje zaradi podnebnih sprememb. Minimalne zahteve konvencije glede spremljanja in izvedbe ukrepov so:

- najmanj 3 ukrepe naslovljene na blaženje, poročane znotraj 2 let po pristopu,
- najmanj 3 ukrepe naslovljene na prilagajanje, poročane znotraj 4 let po pristopu,
- najmanj 1 ukrep naslovljen na energetske revščine, poročan znotraj 4 let po pristopu.

Ukrep pa lahko pokriva več področij, tako prilagajanje kot blaženje, v takem primeru se ukrep šteje kot blažitveni in prilagoditveni.

Način spremljanja posameznega blažitvenega oz. prilagoditvenega ukrepa je podan v podpoglavju 2.1 oz. 2.2.

2. Predvidene aktivnosti in ukrepi za zmanjšanje emisij CO₂ in prilagajanje na podnebne spremembe do leta 2030

Predvidene aktivnosti in ukrepe za zmanjšanje emisij CO₂ in prilagajanje na podnebne spremembe smo v nadaljevanju ločili na blažitvene in prilagoditvene ukrepe, s pomočjo katerih se bo dosegalo zastavljeni cilj (zmanjšanje za vsaj 40 % CO₂ do 2030).

2.1. Ukrepi za zmanjšanje emisij CO₂

V nadaljevanju so naštet in v podpoglavjih opisani ukrepi po posameznih sektorjih. Zbrani ukrepi so predlagani na podlagi osnovne evidence emisij. Ukrepi blaženja se osredotočajo na vzroke klimatskih sprememb in vplivajo na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (npr. CO₂), kar ima globalen vpliv ter dolgoročno vpliva na podnebje zaradi odpornosti atmosfere.

2.1.1. Zgradbe in oprema

Zgradbe in opremo delimo na javne zgradbe, stanovanjske zgradbe in javno razsvetljavo. V nadaljevanju so opisani ukrepi.

2.1.1.1. Javne zgradbe

Oznaka ukrepa	J1
Ukrep	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe telovadnice OŠ Solkan
Opis	Izvedena je bila energetska sanacija ovoja stavbe telovadnice OŠ Solkan vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade, menjavo ali vgradnja oken /vrat, izvedba toplotne izolacije strehe.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2017
Ocena stroškov za ukrep	431.177,37 €
Finančni viri za izvajanje	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	126,3
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	27,1

Oznaka ukrepa	J2
Ukrep	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe Vrtec Šempas
Opis	Izvedena je bila energetska sanacija ovoja stavbe Vrtca Šempas vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade, menjavo ali vgradnja oken /vrat, izvedba toplotne izolacije strehe.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2017
Ocena stroškov za ukrep	234.522,19 €
Finančni viri za izvajanje	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	20,3
Ocena prihrankov (MWh/a)	46,2
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	16,1

Oznaka ukrepa	J3
Ukrep	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe telovadnice OŠ Branik
Opis	Izvedena je bila energetska sanacija ovoja stavbe Vrtca Dornberk vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade, menjavo ali vgradnja oken /vrat, izvedba toplotne izolacije strehe.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2018
Ocena stroškov za ukrep	224.719,49 €
Finančni viri za izvajanje	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	4,355
Ocena prihrankov (MWh/a)	69,9
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	19,6

Oznaka ukrepa	J4
Ukrep	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe Vrtca Dornberk
Opis	Izvedena je bila energetska sanacija ovoja stavbe Vrtca Dornberk vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade, menjavo ali vgradnja vrat, izvedba toplotne izolacije strehe.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2018
Ocena stroškov za ukrep	432.249,16 €
Finančni viri za izvajanje	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	20,2
Ocena prihrankov (MWh/a)	45,905
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	16,4

Oznaka ukrepa	J5
Ukrep	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe OŠ Milojka Štrukelj
Opis	Predvidena je celovita energetska sanacija ovoja stavbe OŠ Milojke Štrukelj vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade in strehe zamenjavo stavbnega pohištva, sanacijo sistema ogrevanja ter vgradnjo prezračevalnega sistema.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2022
Ocena stroškov za ukrep	3.900.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica; zasebni partner
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	214,8
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	74,0

Oznaka ukrepa	J6
Ukrep	Celovita energetska sanacija POŠ in vrtca Trnovo
Opis	Izvedena je bila energetska sanacija POŠ in Vrtca Trnovo vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade, menjavo stavbnega pohištva, rekonstrukcijo strehe z izolacijo, menjavo kotla na lesno biomaso, namestitvijo termostatskih ventilov in hidravličnim uravnoteženjem sistema ogrevanja.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2014
Ocena stroškov za ukrep	184.380,09 €
Finančni viri za izvajanje	Švicarski sklad, Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	56,5
Ocena prihrankov (MWh/a)	15,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	18,9

Oznaka ukrepa	J7
Ukrep	Zamenjava obstoječega dotrajanega kotla na ZP z novim učinkovitejšim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Najdihojca
Opis	Izvedena je bila zamenjava obstoječih dotrajanih kotlov na zemeljski plin z novim učinkovitejšim kondenzacijskim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Najdihojca
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2018
Ocena stroškov za ukrep (€)	20.455,39 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	24,2
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	4,8

Oznaka ukrepa	J8
Ukrep	Zamenjava obstoječega dotrajanega kotla na ZP z novim učinkovitejšim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Čriček
Opis	Izvedena je bila zamenjava obstoječih dotrajanih kotlov na zemeljski plin z novim učinkovitejšim kondenzacijskim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Čriček
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2019
Ocena stroškov za ukrep (€)	34.160,00 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	32,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	6,4

Oznaka ukrepa	J9
Ukrep	Rekonstrukcija kotlovnice in vgradnja dveh kotlov na pelete objekta OŠ Čepovan
Opis	V celoti obnovljena kotlovnica z vsemi instalacijami, tlakom, požarnimi vrati, itd. Vgrajena sta bila dva kotla na pelete po 106 kW, vezana v kaskadi in zalogovnik za pelete.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2020
Ocena stroškov za ukrep	93.240,32 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica, Eko sklad
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	87,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	23,5

Oznaka ukrepa	J10
Ukrep	Racionalizacija rabe električne energije v javnih stavbah
Opis	<p>Ukrep zajema:</p> <ul style="list-style-type: none"> -zamenjava izrabljenih aparatov z energetsko učinkovitimi, -zamenjava uporovnih svetil (10 W/m²) z energetsko varčnimi (2,5 W/m²). <p>Pričakovani prihranek je 15 % glede na rabo v referenčnem letu 2005.</p>
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2005 - 2030
Ocena stroškov za ukrep	€/a (vzdrževanje, amortizacija)
Finančni viri za izvedbo	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, MONG
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	402,2
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	197,1

Oznaka ukrepa	J11
Ukrep	Investicijsko in redno vzdrževanje objektov ter ostale celovite energetske sanacije
Opis	<p>Sploh pri večjih objektih, ki so stalno v uporabi in kažejo večji varčevalni potencial se izvede celovita energetska sanacija. Nadaljuje se postopna energetska prenova osnovnih šol in vrtcev ter ostalih objektov.</p> <p>Aktivnost se sicer nanaša primarno na izvajanje ukrepov na posameznih objektih v okviru rednega in investicijskega vzdrževanja objektov.</p> <p>Izvede se:</p> <ul style="list-style-type: none"> -postopna sanacija in toplotna izolacija ovoja stavbe, -sanacija ogrevalnega sistema in sistema za pripravo tople sanitarne vode, -namestitev termostatskih ventilov, kjer še niso, -izvedba preostalih neizvedenih ukrepov skladno z Lokalnim energetskega konceptom. <p>Opomba: Ocena zmanjšanja emisij upošteva le zmanjšanje, ki je nastalo zaradi izvedbe tega ukrepa in ni posledica izvedbe preostalih ukrepov.</p> <p>V okviru pilotnih projektov je smiselna izvedba ukrepov, ki imajo učinek tako v blaženju kot prilagajanju podnebnih sprememb (zmanjševanje učinka toplotnih udarov poleti in absorpcija CO₂ ter tvorba O₂):</p> <ul style="list-style-type: none"> -zelena streha, -zelene fasade.

Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2005 - 2030
Ocena stroškov za ukrep	€/a (vzdrževanje, amortizacija)
Finančni viri za izvedbo	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, MONG
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	1593,8
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	244,3

Oznaka ukrepa	J12
Ukrep	Uvajanje sistema upravljanja z energijo
Opis	<p>Ukrep se nanaša na uvajanje sistema upravljanja z energijo t.i. vgradnjo računalniško podprtega sistema za upravljanje z energijo, uvedbo standarda SIST EN 16001 oziroma druge napredne načine upravljanja z energijo (npr. ciljno spremljanje rabe energije - CSRE), ki predstavljajo pomembno orodje za povečanje učinkovitosti rabe energije. Z uvedbo sistema upravljanja z energijo dosežemo znatne prihranke (7 % na električni energiji in 10 % na toploti in gorivih). Pri čemer smo v izračunu prihrankov in zmanjšanja emisij zaradi sinergijskih učinkov ukrepov v javnem sektorju upoštevali realno dosegljive prihranke 3,5 % na električni energiji in 5 % na toploti in gorivih.</p> <p>Ukrep se izvaja v 36 objektih: Občinska stavba MONG; OŠ in vrtec Šempas; OŠ Solkan; OŠ Solkan POŠ Grgar; OŠ Solkan POŠ Trnovo; OŠ Kozara; OŠ Čepovan; OŠ Frana Erjavca; OŠ in vrtec Dornberk; OŠ Prvačina; Vrtec Prvačina; OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica; OŠ Milojke Štrukelj telovadnica; OŠ Milojke štrukelj POŠ Ledine; OŠ in vrtec Branik; Vrtec Nova Gorica - enota Najdihojca; Vrtec Nova Gorica - enota Kekec; Vrtec Nova Gorica - enota Kurirček; Vrtec Nova Gorica - enota Čriček; Vrtec Julke Pavletič; Vrtec Nova Gorica - enota Ciciban; Vrtec Nova Gorica - enota Centralni vrtec in enota Mojca; Glasbena šola Nova Gorica; Ljudska univerza Nova Gorica; Knjižnica Franceta Bevka; ZD NG - Rejčeva; ZD NG - Gradnikova; Goriška lekarna Nova Gorica; Kulturni dom Nova Gorica; Mladinski center Nova Gorica; Zavod za šport - pisarne, tribune, garderobe, fitness; Zavod za šport - dvorana Partizan; Zavod za šport - balinišče; Zavod za šport - bazen; Zavod za šport - telovadnica Prvačina; Zavod za šport - Kajak center skupaj z barom.</p>
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	Nakup energetskega nadzornega sistema in izvedba integracije v sistem CSRE je že vključen v investicijo prenove posameznega objekta oziroma ogrevalnega sistema.

Finančni viri za izvedbo	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, MONG
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	412,6
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	94,8

Oznaka ukrepa	J13
Ukrep	Proizvodnja električne energije iz OVE za potrebe javnih stavb
Opis	Občina si zada cilj, da z namenom nižanja emisij ter promocije, sama proizvede 50 % potrebne električne energije za delovanje javnih stavb iz OVE. Občina to izvede s postavitvijo sončnih elektrarn na strehah občinskih javnih stavb ali drugih stavbah v primeru skupnostnih projektov, kjer je to tehnično izvedljivo ter zato pridobi nepovratna sredstva Ekosklada ali pridobi investitorja.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	0,00 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica, Ekosklad, ESCO
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	1139,4
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	558,3

Oznaka ukrepa	J14
Ukrep	Zeleno javno naročanje električne energije
Opis	Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21) določa, da mora biti vsaj 50 % električne energije iz omrežja pridobljene iz OVE in/ali SPTE z visokim izkoristkom. Občina izvede zeleno javno naročilo po preteku obstoječe pogodbe za dobavo električne energije oziroma izvede javno naročilo v okviru Skupnosti občin. Občina naroči preostalo potrebno energijo, ki jo ne proizvede sama, pri čemer se upošteva določila prej omenjene uredbe.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	0,00 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica

Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	569,7
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	279,2

Oznaka ukrepa	J15
Ukrep	Izvedba pilotnega projekta meritev kakovosti zraka notranjih prostorov
Opis	V izbranem javnem objektu se izvede pilotno vzpostavitev energetskega nadzornega sistema in meritev kakovosti zraka (meritve temperature, vlage, koncentracije CO ₂ , radona, ipd.) ter skupna integracija meritev v obstoječi sistem za upravljanje z energijo. Opcijsko se izvede tudi način alarmiranja uporabnikov ob prekoračitvah določenih vrednosti (npr. ob prekoračeni vrednosti CO ₂ v primeru nezadostnega prezračevanja prostorov). Zbrani podatki iz sistema upravljanja z energijo se smiselno uporabijo na ostalih zbirkah podatkov in platformah za potrebe informiranja/ozaveščanja, itd. Z večanjem ugodja v stavbah se ne samo niža raba energije, ampak tudi izboljšujejo bivalni oziroma delovni pogoji. Obseg vpeljanih meritev je odvisen od razpoložljivih sredstev občine, kot tudi namenskih nepovratnih sredstev.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	15.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica, razpisi SLO in EU (npr. razpisi namenjeni digitalizaciji pametnih skupnosti)
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	5,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	1,4

Oznaka ukrepa	J16
Ukrep	Izvedba pilotnega projekta meritev kakovosti zunanjega zraka
Opis	<p>Onesnaženost zraka pomeni prisotnost snovi v zunanjem zraku, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in živali, povzročajo škodo na materialih in moteče delujejo na ljudi. Območje Mestne občine Nova Gorica skladno z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka s spremembami in dopolnitvami (Ur. l. RS, št. 9/2011, 8/2015 in 66/2018) in Odlokom o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 67/18 in 2/20) sodi v podobmočje SIP (primorsko območje). Merilna postaja je v: Novi Gorici. Najbližje merilne postaje so v Desklah ter Otlici (pri slednji merijo le OZON).</p> <p>Smiselna je uvedba meritev kakovosti zunanjega zraka na dodatni lokaciji ter analiza podatkov vsaj enkrat leto. Spremlja se parametre (NO₂, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, PM₁, OZON, T, tlak, vlaga in dodatno hrup). Gre se za indikativne meritve.</p> <p>Ne glede na realizacijo tega pilotnega projekta, je dolgoročno pričakovano, da se bo mreža meritev ARSO razširila. Glede na velikost mesta je smiselno, da se vzpostavi še ena merilna točka kakovosti zunanjega zraka.</p>
Zadolžitev za izvedbo	Občina Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	30.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	Občina Mestna občina Nova Gorica, razpisi SLO in EU
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	Učinki tega ukrepa so posredni.
Ocena prihrankov (MWh/a)	Učinki tega ukrepa so posredni.
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	Učinki tega ukrepa so posredni.

Oznaka ukrepa	J17
Ukrep	Sodelovanje pri energetskega upravljanju
Opis	<p>GOLEA kot lokalna energetska agencija daje občini strokovno in neodvisno tehnično podporo pri izvajanju SECAP-a. Ukrep zajema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izdelava letnih poročil ter priprava letnih planov, - projekt informiranja in osveščanja občanov, - projekt izobraževanja osnovnošolskih otrok, - projekt informiranja in izobraževanja javnih uslužbencev, - dan OVE in URE, - izobraževanje vzdrževalcev stavb, - priprava projektnih nalog za izvedbo projektov, - iskanje finančnih virov za realizacijo ukrepov, - izvajanje in vodenje mednarodnih projektov s področja učinkovite rabe in obnovljivih virov energije - svetovanje na področju energetskega načrtovanja, - uvajanje energetskega knjigovodstva. <p>Ocena stroškov za ukrep predstavlja povprečen letni znesek za izvedbo naštetih aktivnosti. Učinki tega ukrepa so sicer posredni tako za javni kot tudi zasebni sektor.</p>
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica in GOLEA
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	19.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	Učinki tega ukrepa so posredni.
Ocena prihrankov (MWh/a)	Učinki tega ukrepa so posredni.
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	Pričakovani učinki so posredni.

2.1.1.2. Stanovanjske zgradbe

Oznaka ukrepa	S1
Ukrep	Zamenjava obstoječih dotrajanih kotlov na fosilna goriva s kotli na lesno biomaso
Opis	Fosilna goriva (ELKO, UNP in ZP) predstavljajo 65 % delež rabe energije za ogrevanje stanovanj v občini. Cilj je postopna zamenjava 1300 kotlov na fosilna goriva s kotli na lesno biomaso in s tem povečati rabo lesne biomase glede na stanje oskrbe v individualno ogrevanih stanovanjih leta 2005. Zadolžitve občine so: povezovanje deležnikov, svetovanje, informiranje in osveščanje. Ker bodo novi kotli, bodo imeli tudi višji izkoristek - 12%.
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki kotlov, MO Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik kotla oziroma objekta.
Finančni viri za izvajanje	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	16558,6
Ocena prihrankov (MWh/a)	1987,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	2842,9

Oznaka ukrepa	S2
Ukrep	Vgradnja sprejemnikov sončne energije za ogrevanje sanitarne vode
Opis	Cilj je povečanje deleža izkoriščanja sončne energije za pripravo tople vode na 2 % glede na referenčno stanje rabe toplote, kar predstavlja namestitvev 890 sistemov SSE. Zadolžitve občine so: povezovanje deležnikov, svetovanje, informiranje in osveščanje.
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki objektov
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.
Finančni viri za izvajanje	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	2559,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	392,3

Oznaka ukrepa	S3
Ukrep	Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje stanovanj in pripravo tople sanitarne vode
Opis	Načrtovana je vgradnja toplotnih črpalk (TČ) za ogrevanje stanovanj in pripravo tople sanitarne vode. Cilj je povečanje deleža izkoriščanja toplote okoliškega zraka za ogrevanje stanovanj in tople sanitarne vode z uporabo TČ na 5 % glede na referenčno stanje rabe toplote, kar predstavlja namestitvev 290 sistemov TČ za ogrevanje stanovanj in pripravo tople sanitarne vode ter 585 sistemov TČ za pripravo tople sanitarne vode. Zadolžitve občine so: povezovanje deležnikov, svetovanje, informiranje in osveščanje.
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki objektov
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.
Finančni viri za izvajanje	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	6397,5
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	789,0

Oznaka ukrepa	S4
Ukrep	Energetska obnova stanovanjskih stavb
Opis	Potencial zmanjšanja rabe energije za ogrevanje stanovanj znaša 30% glede na stanje l. 2005, V oceni je upoštevana obnova vsaj 1 % stavbnega fonda letno. Ocenjuje se izvedba energetske sanacije ovoja 2900 stanovanj vključno z: izvedbo toplotne izolacije fasade in strehe ter zamenjavo stavbnega pohištva. Zadolžitve občine so: povezovanje deležnikov, svetovanje, informiranje in osveščanje.
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki objektov
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.
Finančni viri za izvajanje	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0
Ocena prihrankov (MWh/a)	38384,7
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	5884,2

Oznaka ukrepa	S5
Ukrep	Racionalizacija rabe električne energije v stanovanjih
Opis	Povprečno gospodinjstvo porabi cca. 70 % električne energije za pogon električnih aparatov (brez bojlerja in razsvetljave) (Podatki o porabi aparatov, 2013). Predvidevamo, da bodo v 20 letnem obdobju zamenjani praktično vsi aparati bele tehnike z v povprečju 20 % bolj učinkovitimi, enako velja za zamenjavo uporovnih žarnic z energetske učinkovitimi. Ob predpostavki, da bo po eni strani povečanje rabe energije zaradi intenzivnejše rabe računalnikov ocenjujemo, da bo racionalizacija rabe električne energije v stanovanjih doprinesla 10 % zmanjšanja rabe elektrike. Zadolžitve Mestne občina Nova Gorica so: svetovanje, informiranje in osveščanje.
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki objektov
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.
Finančni viri za izvedbo	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0
Ocena prihrankov (MWh/a)	5377,9
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	2635,2

Oznaka ukrepa	S6
Ukrep	Delovanje svetovalne pisarne za občane - EN SVET
Opis	Mestna občina Nova Gorica ima Energetske svetovalno pisarno, ki izvaja svetovanja in posvete za občane. Poleg izvedbe svetovanj se izvedejo še sledeče oblike informiranja in ozaveščanja: -okrogle mize, -kampanije za ozaveščanje, -terenski ogledi. Posamezne aktivnosti informiranja in ozaveščanja občanov se izvedejo v sodelovanju svetovalne pisarne EN SVET in zavoda GOLEA ter ostalih deležnikov s področja trajnostne energetike.
Zadolžitev za izvedbo	MO Nova Gorica in Eko sklad
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	/
Finančni viri za izvajanje	Izvajanje svetovalne dejavnosti financira EKO SKLAD. Svetovalno dejavnost URE in OVE občanov izvajajo energetske svetovalci.
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	Učinki tega ukrepa so posredni in ovrednoteni pri preostalih ukrepih v kategoriji ukrepi stanovanja.
Ocena prihrankov (MWh/a)	Učinki tega ukrepa so posredni in ovrednoteni pri preostalih ukrepih v kategoriji ukrepi stanovanja.
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	Učinki tega ukrepa so posredni in ovrednoteni pri preostalih ukrepih v kategoriji ukrepi stanovanja.

Oznaka ukrepa	S7
Ukrep	Namestitev delilnikov za merjenje stroškov porabljene toplote
Opis	Pravilnik o načinu delitve in obračunu stroškov za toploto v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli (Uradni list RS, št. 82/15, 61/16 in 158/20 - ZURE) določa način merjenja toplote ter način delitve in obračuna stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah z najmanj štirimi posameznimi deli. Delitev stroškov za toploto s pomočjo delilnikov za merjenje porabljene toplote je v Sloveniji obvezna že od leta 2011 in ukrep se je izkazal kot učinkovit. Podatki namreč kažejo, da se je odjem toplote v večstanovanjskih stavbah na ta račun zmanjšal za okrog 15 %.
Zadolžitev za izvedbo	Etažni lastniki, Upravljalci skupnih kotlovnice
Obdobje izvajanja	do 2015
Ocena stroškov za ukrep	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta oz. stanovanja.
Finančni viri za izvajanje	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta oz. stanovanja.
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	2676,3
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	535,3

Oznaka ukrepa	S8
Ukrep	Postopna sanacija sistema daljinskega ogrevanja Nova Gorica
Opis	Mestna občina Nova Gorica ima daljinsko ogrevanje za mestni del naselja, ki preko vročevodnega in toplovodnega omrežja ogreva stanovanjske objekte ter druge poslovne odjemalce. Mestna občine vsako leto vlaga v delne obnove omrežja ter v obnovo kotlovnice in toplotnih postaj. Glede na sanirane odseke toplovoda / vročevoda se ocenjuje, da se dosega letni prihranek 25 % energije na 4 % saniranega omrežja. Glede na število saniranih kotlovnice / toplotnih postaj, se ocenjuje 5 % letni prihranek energije pri 10 % prenovljenih toplotnih postajah.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica, Upravitelji sistemov DO
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	1.662.521,18 €
Finančni viri za izvajanje	Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	7110,4
Ocena prihrankov (MWh/a)	255,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	1461,2

Oznaka ukrepa	S9
Ukrep	Proizvodnja električne energije iz OVE v stanovanjskih zgradbah
Opis	<p>Pri proizvodnji elektrike je vse večji interes med različnimi deležniki po uporabi fotovoltaike oziroma izkoriščanju energije sonca. Ob povečanju deleža godpodinjstev, ki se oskrbujejo z OVE se sočasno izboljšuje tudi samooskrba z električno energijo na lokalni ravni. S tem se odpirajo novi izzivi. Gotovo bo potrebno dograditi električno omrežje na več nivojih - tako prenosno, kot tudi distribucijsko omrežje. To poreblematiko se rešuje na širšem državnem nivoju, ne le na lokalnem.</p> <p>Precejšen neizkoriščen potencial se kaže za postavitev skupnostnih sončnih elektrarn. V nek skupnosten projekt se poveže tako občino, kot tudi občane, ki jih sodelovanje zanima. Pri čemer se postavi skupna elektrarna najlažje na en javen objekt. Začetni vložek v elektrarno je med deležniki različen, temu sorazmerne so tudi prejete koristi oziroma elektrika iz skupne elektrarne po namestitvi. Taki projekti so bili izvedeni v kar nekaj slovenskih občinah. Na Primorskem koncu lahko omenimo primer Občine Ajdovščina. Eno tako elektrarno so že postavili. Dodali bodo še nove.</p>

Zadolžitev za izvedbo	Lastniki objektov oz. v primeru skupnostnih projektov se vključuje tudi Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta oz. potencialni zasebni partner
Finančni viri za izvajanje	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov stavb, Ekosklad, potencialni zasebni partner
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	13444,8
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	6587,9

Oznaka ukrepa	S10
Ukrep	Projekt zmanjševanja energetske revščine
Opis	<p>Energetska revščina se pojavlja v gospodinjstvih z nizkimi dohodki, ki zaradi socialne stiske ne morejo zagotavljati primerno toplega stanovanja in drugih energetske storitev po sprejemljivi ceni. Energetska revščina najpogosteje prizadene najbolj ranljive skupine, kot so brezposelni, upokojenci in slabo plačani zaposleni. Po analizah opravljenih s strani SURS je v letu 2018 visok delež izdatkov za energijo v dohodku je imelo 17 % gospodinjstev. Tovrstna gospodinjstva ne zmorejo zagotoviti lastnih sredstev za izvedbo npr. energetske sanacije stavbe. Socialna stiska se je najbolj ranljivimi s pojavom epidemije COVID-19 še povečala.</p> <p>Med investicijskimi programi velja posebej izpostaviti Program ZERO 500, ki ga izvaja Eko sklad. Slednji na podlagi javnega poziva dodeli upravičenim vlagateljem nepovratno finančno spodbudo, ki znaša 100 % upravičenih stroškov investicije za izvedbo investicij v ukrepe učinkovite rabe energije. Pomoči je na nacionalnem nivoju deležnih okvirno 500 gospodinjstev letno.</p> <p>Sicer so v izvajanju različni programi za pomoč socialno šibkim, npr. v okviru Eko sklada, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Rdečega križa Slovenije, Zveze prijateljev mladine Slovenije, Focusa - društva za sonaraven razvoj, itd.</p> <p>Z zmanjševanjem energetske revščine se zmanjšuje socialne in ekonomske razlike, kot tudi zasleduje cilj nižanja emisij CO₂ ter na dolgi rok zastavi pogoje za doseganje podnebne nevtralnosti.</p>

	Primeri dobre praskes kažejo, da se s tem problemom bolj soočajo v območjih, kjer je v reševanje problematike ustrezno vključena lokalna skupnost. Smiselna je okrepitev sodelovanja med različnimi deležniki s področja soočanja z energetko revščino ter nadgradnja izvajanja obstoječih programov in snovanja novih/dodatnih projektov.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica v sodelovanju z različnimi deležniki s področja soočanja z energetko revščino
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	nepovratna sredstva EKO Sklad, razpisi SLO in EU
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	Učinki že upoštevani pri ostalih ukrepih znotraj sektorja gospodinjstva za zmanjševanje rabe energije in uvedbe OVE

2.1.1.3. Javna razsvetljava

Oznaka ukrepa	JR1
Ukrep	Energetsko učinkovita prenova javne razsvetljave
Opis	Občina izvede prenovu javne razsvetljave cest in javnih površin skladno z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja s spremembami in dopolnitvami (Uradni list RS, št. 81/2007, 109/2007, 62/2010 in 46/2013). Prenova se izvede v okviru javno-zasebnega partnerstva, pri čemer zagotovi koncesionar sredstev za prenovu.
Zadolžitev za izvedbo	Izbrani koncesionar in Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2019 - 2022
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	Sredstva koncesionarja
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0
Ocena prihrankov (MWh/a)	2053,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	1006,0

2.1.2. Promet

2.1.2.1. Občinski vozni park

Oznaka ukrepa	PO1
Ukrep	Posodobitev voznega parka MO Nova Gorica
Opis	Zmanjšanje emisij v občinskem voznem parku z nakupom energetske učinkovitejših električnih vozil. Najame se 2 vozili. Letni znesek najema je naveden v Oceni stroškov za ukrep.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	april 2018 - 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	10.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	nepovratna sredstva EKO Sklad, razpisi SLO in EU, Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0
Ocena prihrankov (MWh/a)	11,7
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	3,1

Oznaka ukrepa	PO2
Ukrep	Povečanje deleža OVE v občinskem voznem parku
Opis	Nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN) je akcijsko strateški dokument, ki za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040) določa cilje, politike in ukrepe na petih razsežnostih energetske. Izboljšanje energetske in snovne učinkovitosti v vseh sektorjih (zmanjšanje rabe energije in drugih naravnih virov) je prvi in ključni ukrep za prehod v podnebno nevtralno družbo. Po zastavljenem cilju v NEPN-u se zasleduje 21-odstotni delež v prometu (delež biogoriv je vsaj 11 %). Delež se bo dosegel s spremembo politik in ukrepov na nacionalnem nivoju (Politika oblikovanja trošarin za pogonska goriva, Olajšava vozila na OVE, Obvezni delež biogoriv v pogonskih gorivih in javnem prometu, Spodbujanje razvoja polnilne infrastrukture in Spodbujanje učinkovitosti vozil, itd).
Zadolžitev za izvedbo	MO Nova Gorica, Ministrstvo za infrastrukturo
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	/
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	3,9
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	1,0

Oznaka ukrepa	PO3
Ukrep	Uvajanje sistemov upravljanja z energijo za občinski vozni park
Opis	Ukrep se nanaša na uvajanje sistema upravljanja z energijo t.i. (npr. ciljno spremljanje rabe energije - CSRE), ki predstavljajo pomembno orodje za povečanje učinkovitosti rabe energije. Z uvedbo sistema upravljanja z energijo dosežemo do 10 % prihranke na energiji. Pri izračunu je upoštevan realno pričakovani prihranek 5 %.
Zadolžitev za izvedbo	MO Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	Aktivnosti se izvede v obsegu letnega stroška aktivnosti J13 in se ne dodatno zaračuna.
Finančni viri za izvajanje	razpisi SLO in EU in MO Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	2,9
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	0,7

2.1.2.2. Javni promet

Oznaka ukrepa	PJ1
Ukrep	Posodobitev voznega parka javnega prevoznika
Opis	Zmanjšanje emisij v voznem parku javnega potniškega prometa z nakupom energetsko učinkovitejših vozil, vključno z vozili na alternativna goriva (električna energija in CNG). Prihranek energije znaša 20 %.
Zadolžitev za izvedbo	Izvajalci javnih prevozov
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	razpisi SLO in EU, Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	128,4
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	34,3

Oznaka ukrepa	PJ2
----------------------	------------

Ukrep	Povečanje deleža OVE v javnem prometu
Opis	Nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN) je akcijsko strateški dokument, ki za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040) določa cilje, politike in ukrepe na petih razsežnostih energetske. Izboljšanje energetske in snovne učinkovitosti v vseh sektorjih (zmanjšanje rabe energije in drugih naravnih virov) je prvi in ključni ukrep za prehod v podnebno nevtralno družbo. Po zastavljenem cilju v NEPN-u se zasleduje 21-odstotni delež v prometu (delež biogoriv je vsaj 11 %). Delež se bo dosegel s spremembo politik in ukrepov na nacionalnem nivoju (Politika oblikovanja trošarin za pogonska goriva, Olajšava vozila na OVE, Obvezni delež biogoriv v pogonskih gorivih in javnem prometu, Spodbujanje razvoja polnilne infrastrukture in Spodbujanje učinkovitosti vozil, itd).
Zadolžitev za izvedbo	Izvajalci javnih prevozov
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	/
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	43,7
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	11,7

2.1.2.3. Zasebni in komercialni promet

Oznaka ukrepa	PZ1
Ukrep	Sistem izposoje koles
Opis	Izveden je bil sistem izposoje električnih koles na nivoju Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter-Vrtojba, ki ima možnost širitve. Sistem sestavlja 8 postajališč, od tega 1 stoji v Občini Šempeter-Vrtojba. Skupno število priklopnih mest na nivoju sistema je 64, od tega 43 za navadna kolesa in 21 za električna. Število koles je 37, od tega je 26 navadnih in 11 električnih.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	2021
Ocena stroškov za ukrep (€)	295.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	Sofinanciranje postavitve 6 postajališč iz Kohezijskega sklada v okviru Javnega razpisa Ministrstva za infrastrukturo za sofinanciranje ukrepov trajnostne mobilnosti (JR-UTM_1/2017) v okviru OP Evropske kohezijske politike 2014-2020. Projekt MUSE - Sofinanciranje postavitve dveh postajališč za izposajo koles iz programa Interreg V-A Slo-Ita 2014-2020
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	55,6
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	13,9

Oznaka ukrepa	PZ2
Ukrep	Nadaljnja izgradnja in ureditev kolesarskega omrežja
Opis	Mestna občina Nova Gorica postopoma širi mrežo kolesarskih poti v mestu ter na podeželju. Zgrajena ustrezna infrastruktura bo omogočila razvoj trajnostnega prevoza. Občina načrtuje izgradnjo manjkajoče povezave med posameznimi obstoječimi kolesarskimi stezami.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	n.p.
Finančni viri za izvajanje	EKO Sklad j.s., razpisi SLO in EU, Mestna občina Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	380,0
Ocena zmanjšanja emisij CO₂ (tCO₂/a)	94,6

Oznaka ukrepa	PZ3
Ukrep	Postavitev polnilnic za vozila na električni pogon
Opis	<p>Povečano število javno dostopnih polnilnic bo posledično pospešilo razvoj e-mobilnosti in vodilo v povečanje števila tovrstnih vozil v uporabi.</p> <p>Predlagamo, da se polnilnice fazno umešča v prostor. V prvi fazi na zanimivejše lokacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • center naselja, • parkirišča ob večjih javnih objektih (npr. univerza, športni, kulturni in rekreativni objekti), itd. <p>Razen na prej navedenih lokacijah se bo postopoma vzpostavila tudi polnilna infrastruktura ob:</p> <ul style="list-style-type: none"> • večstanovanjskih objektih, • garažah in garažnih hišah, • trgovskih centrih, • turističnih objektih in hotelih, • ostalo. <p>Na podlagi usmeritev Strategije na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Republiki Sloveniji (2018) se po optimalnem scenariju na območju Mestna občina Nova Gorica do leta 2030 vzpostavi mreža 337 javno dostopnih polnilnic. Na dolgi rok je smiselno vzpostaviti mrežo polnilnic, ki omogočajo ad hoc polnjenje. Plačilo se tako izvede na sami polnilnici na primer s kreditno kartico ali pa pri upravljavcu polnilnega stebrička. Na ta način se omogoči polnjenje električnih vozil širšemu krogu uporabnikov.</p>
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep	2.024.596,16 €
Finančni viri za izvajanje	Eko sklad do 3.000 EUR na polnilnico, zasebni investitorji
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	4555,3
Ocena zmanjšanja emisij CO2 (tCO2/a)	809,8

Oznaka ukrepa	PZ4
Ukrep	Postavitev polnilne postaje za vozila na stisnjen zemeljski plin
Opis	<p>Pospešeno gradnjo mreže polnilnic na stisnjen zemeljski plin (t.i. CNG Compressed natural gas) lahko v Sloveniji pričakujemo v prihodnjih letih. Cilj Evropske unije je, da bi se leta 2020 po evropskih cestah vozilo pet odstotkov vozil na stisnjen ZP (danes 0,5 odstotka). Ključni dejavnik za doseg tega cilja je izgradnja mreže polnilnih mest. Skladno z Akcijskim programom za alternativna goriva v prometu (Številka: 37000-1/2018/10 Datum: 6.6.2019) je na nacionalni ravni predvideno, da se</p>

	polnilna infrastruktura vzpostavi najprej primarno na območju mestnih občine, neto še drugje v skladu z interesi lokalnih skupnosti. Omogoči se polnjenje za osebna vozila, mestnim avtobusom, tovornjakom in ostalim. Zaradi povečanja vozil na plin je smiselna postavitev vsaj ene polnilne postaje v občini. Ta vozila so tudi ekološko bolj sprejemljiva od običajnih vozil na bencin oz. dizel.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica, Dobavitelj ZP
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	1.100.000,00 €
Finančni viri za izvajanje	Potencialno sofinanciranje EU in SLO nepovratna sredstva. Predvidoma investicijo izvede distribucijsko podjetje ZP ali druga podjetja, ki izvajajo prodajo pogonskih goriv oziroma energentov.
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO2 (tCO2/a)	420,4

Oznaka ukrepa	PZ5
Ukrep	Posodobitev voznega parka v zasebnem in komercialnem prometu
Opis	<p>Predvideno je zmanjšanje emisij zaradi nakupa energetske učinkovitejših vozil. Po podatkih MOP, Poročanje RS skladno z Direktivo 1999/94/ES le ta 2007 so znašale povprečne emisije novih osebnih vozil 157 g CO₂/km. EU je leta 2009 v okviru strategije za izboljšanje učinkovitosti vozil sprejela Uredbo o določitvi standardov emisijskih vrednosti za nove osebne avtomobile (443/2009). Uredba določa, da povprečni izpusti CO₂ novih vozil leta 2015 ne smejo presegati 130 gCO₂/km, prav tako pa vsebuje tudi dolgoročni cilj za leto 2020 v višini 95 gCO₂/km.</p> <p>Strategija na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Republiki Sloveniji (na podlagi Direktive 2014/94/EU) naslavlja sledeče ključne cilje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -od leta 2025 dalje bo v Sloveniji omejena prva registracija osebnih vozil in lahkih tovornih vozil (kategorij M1, MG1 ter N1), ki imajo po deklaraciji proizvajalca skupni ogljični odtis večji od 100 g CO₂ na km, -po letu 2030 ne bo več dovoljena prva registracija avtomobilov z notranjim izgorevanjem na bencin ali dizel s skupnim ogljičnim odtisom avtomobila nad 50 g CO₂ na km. <p>Po prej navedeni strategiji bo za doseganje ciljev na področju alternativnih goriv na državnem nivoju po optimalnem scenariju</p>

	<p>potrebno do leta 2030 poleg ukrepov za izboljšanje javnega potniškega prometa zagotoviti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -med osebnimi avtomobili vsaj 17 % električnih vozil oz. priključnih hibridov (200.000 vozil), -12 % električnih lahkih tovornih vozil (11.000 vozil), -33 % vseh avtobusov na stisnjen zemeljski plin (1.150 avtobusov), -skoraj 12 % težkih tovornih vozil (dobrih 4.300 vozil) na utekočinjen zemeljski plin.
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki vozil
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov vozil
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	33372,6
Ocena zmanjšanja emisij CO2 (tCO2/a)	10282,8

Oznaka ukrepa	PZ6
Ukrep	Vpeljava sistema souporabe vozil, prevozov na klic ter intermodalnosti
Opis	<p>V večjih mestih (nad 0,5 mio prebivalcev) se zaradi gostote poselitve prebivalstva in ekonomije obsega hitro razvijajo in tudi že uspešno obratujejo različne oblike trajnostne in deljene mobilnosti (mikro mobilnost, prevozi na poziv, souporaba vozil, dinamični deljeni prevozi, električna mobilnost...), ki omogočajo prebivalstvu učinkovito in udobno mobilnost brez lastništva avtomobila.</p> <p>Majhna in srednje velika mesta pa so v bistveno slabšem položaju zaradi manjšega števila potencialnih uporabnikov, razpršenosti poselitve ter posledično manjšega komercialnega interesa za razvoj tovrstnih rešitev s strani gospodarskih subjektov.</p> <p>Zgolj klasični sistem javnega transporta ne omogoča prehod na trajnostno in deljeno mobilnost. Prebivalstvo se tako le v manjši meri poslužuje razpoložljivih trajnostnih oblik mobilnosti (npr. hoja, kolo, javni avtobusni transport,...) ter se v večji meri še vedno naslanja na koncept individualnega transporta z lastniškimi vozili z motorjem z notranjim izgorevanjem. Z željo, da se tovrsten koncept zamenja s trajnostnim, je nujno potreben razvoj in vpeljava dodatnih naprednih rešitev mobilnosti, ki so prilagojene specifičnim potrebam tega prostora.</p> <p>Različni ponudniki mobilnosti, delujočih v regiji, bodo povezali svoje storitve v učinkovit sistem, ki bo zagotavljal kakovostno</p>

	<p>dostopnost vsem in omogočal enostavno ter logično prestopanje med posameznimi podsistemi. Sistem bo omogočal hitro, ugodno, varno in enostavno uporabo ter bo okolju prijazen.</p> <p>S projektom se naslavlja naslednje izzive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Znižanje izpustov toplogrednih plinov ter hrupa iz naslova mestnega transporta; - Reševanje problematike pomanjkanja parkirnih mest za osebna vozila v mestnih središčih ter zgoščenih spalnih naseljih; - Vzpostavitev pogojev za razvoj in vzpostavitev sistema souporabe električnih vozil, ki bo dopolnjeval obstoječi sistem trajnostne mobilnosti; - Omogočiti tudi socialno ranljivim skupinam prebivalstva prehod iz lastnikih vozil z motorjem na notranje izgorevanje na vozila na alternativni pogon; - Vzpostavitev storitve klicnega centra in organizacijo prostovoljcev za izvajanje prevozov na klic za socialno ogrožene skupine; - Povezovanje različnih storitev trajnostne mobilnosti (intermodalnost) tako, da bodo le-te omogočale prebivalcem funkcionalnega urbanega prostora, ki ga sestavlja urbano središče in njegovo zaledje, ugodno in uporabniku prijazno alternativo sedanjemu konceptu individualnega transporta z osebnimi vozili z motorjem z notranjim izgorevanjem.
Zadolžitev za izvedbo	Mestna občina Nova Gorica v sodelovanju s ponudniki storitev na področju mobilnosti in ostalimi zainteresiranimi deležniki s področja trajnostne mobilnosti in energetike.
Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, MO Nova Gorica
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	0,0
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO2 (tCO2/a)	Učinek upoštevan v okviru ostalih aktivnosti iz področja vzpostavitve polnilne infrastrukture in ukrepov posodobitve voznega parka ter trajnostne mobilnosti za področje prometa.

Oznaka ukrepa	PZ7
Ukrep	Povečanje deleža OVE v zasebnem in komercialnem prometu
Opis	Po zastavljenem cilju v NEPN-u se zasleduje 21-odstotni delež v prometu (delež biogoriv je vsaj 11 %). Delež se bo dosegel s spremembo politik in ukrepov na nacionalnem nivoju (Politika oblikovanja trošarin za pogonska goriva, Olajšava vozila na OVE, Obvezni delež biogoriv v pogonskih gorivih in javnem prometu, Spodbujanje razvoja polnilne infrastrukture in Spodbujanje učinkovitosti vozil, itd).
Zadolžitev za izvedbo	Lastniki vozil

Obdobje izvajanja	do 2030
Ocena stroškov za ukrep (€)	/
Finančni viri za izvajanje	/
Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	11346,7
Ocena prihrankov (MWh/a)	0,0
Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	2835,7

2.1.3. Ocena prihrankov in zmanjšanja emisij po sektorjih in skupno

Iz spodnje preglednice je razvidno, da bo znašalo zmanjšanje rabe energije po izvedbi predvidenih aktivnosti in ukrepov 92.228,1 MWh na leto, kar predstavlja 25,5 % zmanjšanje rabe energije glede na stanje v letu 2005. Preostali del, ki prispeva k zmanjšanju emisij CO₂ bodo prispevali ukrepi OVE. Do leta 2030 je predvideno skupno zmanjšanje emisij za 38.223,8 tCO₂ na leto, ker predstavlja 40,7 %.

Preglednica 5: Ocena prihrankov in zmanjšanja emisij CO₂ po sektorjih in skupaj, do l. 2030

	Ocena prihrankov (MWh/a)	Ocena proizvedene energije iz OVE (MWh/a)	Ocena zmanjšanja emisij CO ₂ (tCO ₂ /a)	Delež zmanjšanja rabe (%)	Delež zmanjšanja emisij CO ₂ (%)	Delež zmanjšanja emisij glede na celotno zmanjšanje CO ₂ (%)
ZGRADBE in OPREMA:						
Občinske zgradbe	2987,7	1897,5	1581,9	33,0	58,5	4,1
Stanovanjske zgradbe	48680,9	39672,7	21128,0	26,8	46,0	55,3
Javna razsvetljava	2053,0	0,0	1006,0	68,8	68,8	2,6
Vmesna vsota zgradbe, oprema	53721,6	41570,2	23715,8	27,7	47,3	62,0
PROMET:						
Občinski vozni park	14,6	3,9	4,8	25,4	33,2	0,0
Javni promet (medkrajevni)	128,4	43,7	45,9	20,0	26,8	0,1
Zasebni in komercialni promet	38363,5	11346,7	14457,2	23,0	33,1	37,8
Vmesna vsota promet	38506,5	11394,2	14508,0	23,0	33,1	38,0
Skupaj	92228,1	52964,4	38223,8	25,5	40,7	100,0

2.2. Ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam

V nadaljevanju so naštet in v podpoglavjih opisani ukrepi po posameznih sektorjih. Zbrani ukrepi so v večini predlagani na podlagi analize ranljivosti in tveganja posameznega sektorja (2.del SECAP) in služijo kot osnova za prilagajanje sektorja podnebnim spremembam in težijo k zmanjšanju tveganja zaradi podnebnih sprememb. Ukrepi za prilagajanje se osredotočijo na vplive posledice klimatskih sprememb in znižujejo tveganje za škodo povzročeno zaradi obstoječih in prihajajočih vplivov podnebnih sprememb. Ukrepi prilagajanja imajo lokalni vpliv in takojšnji učinek, saj zmanjšujejo ranljivost okolja.

2.2.1. Sektor kmetijstvo

Pri navedenih ukrepih (1-27) smo navedli obdobje izvajanja 2021–2027, vendar pa sodijo v stari Program razvoja podeželja 2014–2020, ki je podaljšan do leta 2021, za naprej pa ni nujno, da bodo finančno podprti ostali prav vsi ukrepi. Določene ukrepe, ki niso/ne bodo del razpoložljivih in finančno podprtih ukrepov v okviru obstoječe ali prihodnje kmetijske politike, ki se bo začela izvajati v letu 2023, lahko z občinskimi sredstvi, namenjenimi intervencijam v kmetijstvo in okolje, podpre tudi Mestna občina Nova Gorica.

UKREP	Številka ukrepa	KM1
	Ime ukrepa	Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti
	Cilj ukrepa	Dvig znanja
	Kratek opis ukrepa	Spodbujanje poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU1-9, 13, 15, 16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep je namenjen usposabljanjem, ki so zahtevana ob vstopu ali v času izvajanja obveznosti ukrepov Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP), Ekološko kmetovanje (EK) in Dobrobit živali (DŽ). Podpira tudi usposabljanja

		na drugih področjih, ki so pomembna za ciljne skupine, npr. trženje, upravljanje, varno delo v gozdu, digitalne spretnosti, predelava itn.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko tečajev, delavnic, demonstracij ipd.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij, št. dni izvedenega usposabljanja, št. udeležencev usposabljanja
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM2
	Ime ukrepa	Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja
	Cilj ukrepa	Dvig znanja
	Kratek opis ukrepa	Podpora praktičnemu usposabljanju
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU1-6, 9, 13, 15, 16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep je namenjen praktičnemu usposabljanju, ki temelji na prikazu uporabe mehanizacije, postopkov, tehnologij, strojev in praks.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko tečajev, delavnic, demonstracij ipd.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Št. podprtih operacij
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM3
	Ime ukrepa	Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja
	Cilj ukrepa	Dvig znanja
	Kratek opis ukrepa	Podpora za individualna svetovanja, ki so pogoj ali zahteva pri ukrepih EK, KOPOP in DŽ.
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU7, 9, 15, 16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpira individualna svetovanja za: izdelavo programa dobrobit živali, izdelavo programa aktivnosti, izdelavo individualnega načrta preusmeritve kmetijskih gospodarstev iz konvencionalne v ekološko pridelavo, izvedbo obveznega individualnega svetovanja za upravičence, vključene v ukrepa EK in KOPOP.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko svetovanj za vsebine, ki so pogoj pri ukrepih EK, KOPOP, DŽ.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Št. podprtih operacij, št. upravičencev (deležnih svetovanja)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM4
	Ime ukrepa	<u>Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti</u>
	Cilj ukrepa	Certificira lokalnost in s tem povezano višjo kakovost
	Kratek opis ukrepa	Povračilo stroškov za vključevanje v podprte sheme kakovosti, stroški prispevkov in pregledov.
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU7, 8)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta

		in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	V okviru tega ukrepa so proizvajalcem povrnjeni stroški, nastali z vključitvijo v podprto shemo kakovosti, stroški letnih prispevkov za sodelovanje v njej in stroški pregledov, potrebnih za preverjanje skladnosti s specifikacijami sheme.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko certificiranja porekla, posebnosti, načina pridelave, vrhunskosti, lokalnosti ipd.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetov z drugimi subjekti zasebnega prava, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Št. gospodarstev/upravičencev, ki prejemajo pomoč
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM5
	Ime ukrepa	Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva
	Cilj ukrepa	Poveča produktivnost ter ekonomsko in okoljsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev.
	Kratek opis ukrepa	Povrnitev stroškov za nekatere naložbe v kmetijska gospodarstva
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU1-6)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta

		in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	S tem ukrepom lahko kmetijska gospodarstva dobijo povrnjen del stroškov za naložbe v njihovo primarno pridelavo nekaterih kmetijskih proizvodov.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Neposredno preko nakupa in postavitve rastlinjakov, nakupa in postavitve protitočnih mrež, zaščitne folije proti pokanju in ožigu plodov, zaščitne mreže proti pticem, naložbe za učinkovito rabo energije, izvedbe agromelioracijskih del, ureditve "malih" namakalnih sistemov, njihovih tehnoloških posodobitev, nakupa in postavitve namakalne opreme.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica), MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij, št. gospodarstev/upravičencev, ki prejema pomoč
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM6
	Ime ukrepa	Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov
	Cilj ukrepa	Omogoča nakup tehnologije za bolj učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8, 11, 13, 15)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka

PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Gre za podporo v obliki nepovratnih sredstev ali v obliki finančnih instrumentov za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Neposredno preko naložb za učinkovito rabo energije v predelavi, naložb za pridobivanje energije iz obnovljivih virov energije na kmetijskih gospodarstvih.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega prava ali javnega prava, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM7
	Ime ukrepa	Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva
	Cilj ukrepa	Ugodnejša lastniška struktura (zmanjša število poti in zato zmanjša porabo goriva-energije), zmanjšanje izgub vode v namakalnem sistemu znižuje količino odvzete vode in tako zmanjša pritisk na vodno telo; raba vode po namakalnem urniku v primerjavi z individualnimi odvzemi

		optimizira trenutno porabo vode in tako zmanjša pritisk na vodno telo.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU1, 2, 11)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpora izvedbi agromelioracij na komasacijskih območjih, tudi aktivnosti komasacij, s katerimi se zaokrožujejo obdelovalni kosi (parcele) posameznih lastnikov kmetijskih zemljišč na komasacijskem območju. Podpora je namenjena tudi namakalnemu sistemom za več uporabnikov - izgradnji ali obnovi, s katerimi se voda za potrebe namakanja pripelje od vodnega vira. Možna je še podpora naložbam v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest, gozdnih vlak.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Neposredno s pridobitvijo sredstev za izvedbo agromelioracij in namakalnih sistemov za več uporabnikov ter tehnološko posodobitvijo namakalnih sistemov za več uporabnikov
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se prišteva med kompleksnejše ukrepe
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega ali javnega prava. Izvedba ukrepa zahteva koordinacijsko pomoč občine, v določenih primerih tudi podporo raziskovalnih

		institucij. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM8
	Ime ukrepa	Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete
	Cilj ukrepa	Zagon dejavnosti s kmetom, ki je odprt za inovacije in okoljsko usmerjen, vzpodbuja nadaljevanje kmetijske dejavnosti za lokalno oskrbo trga.
	Kratek opis ukrepa	Podpora mladim kmetom za vzpostavitev kmetijskega gospodarstva in kmetijske dejavnosti
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU12)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpora je namenjena mladim kmetom za vzpostavitev kmetijskega gospodarstva in kmetijske dejavnosti. Upravičenec mora imeti ustrezno poklicno znanje in ustrezno usposobljenost za opravljanje kmetijske dejavnosti ali s kmetijstvom povezane dejavnosti.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo

	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko pomoči za zagon dejavnosti za mlade kmete.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov ter drugih subjektov zasebnega prava, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. gospodarstev/upravičencev, ki prejemajo pomoč
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM9
	Ime ukrepa	Pomoč za zagon dejavnosti, namenjena razvoju majhnih kmetij
	Cilj ukrepa	Zagon dejavnosti majhnih kmetij na OMD (okolju prijazna paša, kulturna krajina, lokalna pridelava hrane).
	Kratek opis ukrepa	Pomoč majhnim kmetijam za izboljšanje konkurenčnosti
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8, 11-13, 15)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpora je namenjena ohranjanju in razvoju majhnih kmetij za izboljšanje konkurenčnosti majhnih kmetij, potencial za pridelavo, predelavo oziroma trženje kmetijskih proizvodov, povečanje produktivnosti ter ekonomsko in okoljsko učinkovitost majhnih kmetij.
PRISPEVEK UKREPA K	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo

ZMANJŠANJU OGLJICNEGA ODTISA	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko podpore na podlagi triletnega poslovnega načrta, namenjenega razvoju majhnih kmetij, katerih zemljišča pretežno ležijo na OMD.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. gospodarstev/upravičencev, ki prejemajo pomoč
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM10
	Ime ukrepa	Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti
	Cilj ukrepa	Vzpodbuja razvoj kmetij na področju lokalne oskrbe, zelenega turizma, socialnega podjetništva, ravnanja z organskimi odpadki, pridobivanja toplotne energije iz obnovljivih virov.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU13)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Gre za podporo naložbam v ustanovitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju v obliki nepovratnih sredstev ali finančnih instrumentov.

PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno z vzpostavitvijo in razvojem nekmetijskih dejavnosti.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetov, mikropodjetij in kmetijske svetovalne službe (KZGS Nova Gorica), MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. gospodarstev/upravičencev, ki prejemajo pomoč
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM11
	Ime ukrepa	Podpora za širokopasovno infrastrukturo, vključno z njeno vzpostavitvijo, izboljšanjem in razširitvijo, pasivno širokopasovno infrastrukturo ter zagotavljanje dostopa do širokopasovnega interneta in rešitev v zvezi z e-upravo
	Cilj ukrepa	Omogočiti dostop do širokopasovnega omrežja
	Kratek opis ukrepa	Naložbe v širokopasovno infrastrukturo
	Področje ukrepa	kmetijstvo (PPU16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Namen ukrepa je izgradnja širokopasovnih omrežij v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci. Območja

		gradnje širokopasovne infrastrukture so za potrebe tega ukrepa opredeljena kot območja, kjer ob vložitvi vloge na javni razpis takšni širokopasovni priključki niso omogočeni in hkrati ni tržnega interesa za njihovo gradnjo, oziroma kot območja, kjer novi interesenti nimajo možnosti pridobitve takšnega širokopasovnega priključka.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko razvoja širokopasovnega omrežja, kar omogoča boljši dostop do podatkov relevantnih tudi npr. za izboljšanje učinkovitosti rabe vode.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje občine in MKGP, ki je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupne naložbe, skupni javni izdatki, št. podprtih operacij, prebivalci, deležni izboljšanih storitev/infrastrukture (informacijska tehnologija ali drugo)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM12
	Ime ukrepa	Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju
	Cilj ukrepa	Povečati povezanost in tržno usmerjenost v kmetijskem ter gozdarskem sektorju prek organizirane prodaje in skupnega nastopa na trgu.
	Kratek opis ukrepa	Ukrep povezuje proizvajalce v kmetijskem in gozdarskem sektorju
	Področje ukrepa	kmetijstvo (PPU3, 7, 8)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013

		Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Upravičenci v okviru tega ukrepa so na novo ustanovljene skupine in organizacije proizvajalcev, ki imajo pomemben tržni delež, so pravne osebe in izpolnjujejo pogoje za mikro, mala in srednja podjetja. Ustanovljene morajo biti za področje kmetijstva oziroma gozdarstva ter biti uradno priznane v skladu z nacionalnimi pravilniki, ki urejajo področje skupin in organizacij proizvajalcev.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno z izboljšanjem možnosti lokalne oskrbe trga, kar pomeni manjše obremenitve okolja s CO ₂ zaradi krajših oskrbovalnih verig.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje skupine proizvajalcev in MKGP, ki je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Št. novoustanovljenih skupin/organizacij
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM13
	Ime ukrepa	Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti (ukrep KOPOP)
	Cilj ukrepa	Spodbuditi kmetijska gospodarstva h gospodarjenju na način, ki zmanjšuje negativne vplive kmetovanja na okolje, prispeva k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam ter zagotavlja izvajanje družbeno pomembnih storitev in neblagovnih javnih dobrin.
	Kratek opis ukrepa	S plačilom KOPOP obveznosti podpira kmetijstvo v njegovi okoljski vlogi
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU1-4, 7-10, 14-16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka

PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep podpira kmetijstvo v njegovi okoljski vlogi in je namenjen spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine, ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Neposredno z zmanjšanjem negativnih vplivov na okolje preko sonaravnih kmetijskih praks, ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajine, ustreznega gospodarjenja z vodami in upravljanjem s tlemi. Navedeno pa posredno prispeva k blaženju in prilagajanju kmetovanja podnebnim spremembam.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, skupna površina (ha), št. podprtih pogodb
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM14
	Ime ukrepa	Podpora za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj genskih virov v kmetijstvu
	Cilj ukrepa	Podukrep je namenjen dejavnostim za ohranjanje rastlinskih genskih virov in situ in ex situ.

	Kratek opis ukrepa	Ukrep podpira ohranjanje rastlinskih genskih virov
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8,9)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep je namenjen dejavnostim, ki podpirajo ohranjanje rastlinskih genskih virov in situ (ohranjanje genskega materiala v ekosistemih in naravnih habitatih ter ohranjanje in obnavljanje za preživetje sposobnih populacij rastlinskih vrst ali sort v njihovem naravnem okolju, v primeru gojenih rastlinskih vrst pa v okolju kmetijskega gospodarstva) in ex situ (ohranjanje genskega materiala zunaj njegovega naravnega habitata).
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Neposredno in posredno z ohranjanjem genskega materiala v ekosistemih in naravnih habitatih ter zunaj naravnega habitata za nadaljnje žlahtniteljske postopke za razvoj vrst, prilagojenih na spremenjenje podnebne razmere.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep je sistemsko v domeni raziskovalnih institucij, MKGP je odgovorno za delno kritje stroškov izvajanje ukrepa
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih pogodb
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM15
	Ime ukrepa	Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja
	Cilj ukrepa	Podpore, namenjene kmetovanju ob varovanju in izboljšanju okolja, elementov krajine, naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnim spremembam. Namenjeno preusmeritvi v ekološko kmetovanje, kot je določeno z Uredbo 834/2007/ES.
	Kratek opis ukrepa	Ukrep podpira prostovoljno preusmeritev v ekološko kmetovanje
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU15)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpore se namenjujejo za izvajanje kmetovanja, ki omogoča varovanje in izboljšanje okolja, elementov krajine, naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnim spremembam. Dodelijo se za prostovoljno preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko pridelave visokokakovostne hrane, ki varuje zdravje ljudi ter omogoča največje možno zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, predvsem z vidika preprečevanja onesnaževanja podtalnice s strani kmetijstva.
	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno

IZVAJANJE UKREPA	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupna površina (ha)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM16
	Ime ukrepa	Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja
	Cilj ukrepa	Izvajanje kmetovanja, ki omogoča varovanje in izboljšanje okolja, elementov krajine, naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnim spremembam.
	Kratek opis ukrepa	Podpora ohranjanju praks in metod ekološkega kmetovanja
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU15)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpore se namenjajo za izvajanje kmetovanja, ki omogoča varovanje in izboljšanje okolja, elementov krajine, naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnim spremembam. Dodelijo se za prostovoljno preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja.
PRISPEVEK UKREPA K	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo

ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko pridelave visokokakovostne hrane, ki varuje zdravje ljudi ter omogoča največje možno zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, predvsem z vidika preprečevanja onesnaževanja podtalnice s strani kmetijstva.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupna površina (ha)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM17
	Ime ukrepa	Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami
	Cilj ukrepa	Ohranitev in nadaljnja obdelanost kmetijskih zemljišč, ohranjanje poseljenosti podeželskih območij in zagotavljanje javnih koristi na območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (območja OMD).
	Kratek opis ukrepa	Nadomestila za ohranitev drugih območij s posebnimi omejitvami
	Področje ukrepa	kmetijstvo (PPU8, 11, 13)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.

	(nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpora se dodeli za ohranitev in nadaljnje opravljanje kmetijske dejavnosti na območjih s posebnimi omejitvami, v kateri so prisotni relativno višji stroški in izguba dohodka pri kmetovanju kot v območjih z ugodnimi pridelovalnimi razmerami.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko vzdrževanja krajine s spodbujanjem upravljanja zemljišč kljub težkim razmeram kmetovanja in s tem varovanja zlasti tal pred erozijo in plazovi ali izgubo biotske raznovrstnosti.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, skupna površina (ha)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM18
	Ime ukrepa	Plačilo za dobrobit živali
	Cilj ukrepa	Spodbuditi rejce k izvajanju nadstandardnih oblik reje živali
	Kratek opis ukrepa	Ukrep spodbuja k skrbi za dobrobit živali
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU7, 15)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013

		Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Za pridobitev plačil za operacijo DŽ - prašiči mora upravičenec izpolnjevati vsaj eno zahtevo iz nabora zahtev za plemenske svinje in plemenske mladice, tekače in prašiče pitance. Za pridobitev plačil za operacijo DŽ - govedo oziroma operacijo DŽ - drobnica pa mora upravičenec izvajati pašo goveda oziroma drobnice.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko izvajanja nadstandardnih oblik reje živali.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM19
	Ime ukrepa	Podpora za ustanovitev in delovanje operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti
	Cilj ukrepa	Vzpostaviti sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, ki bodo prispevali k doseganju zastavljenih ciljev razvoja podeželja.
	Kratek opis ukrepa	
	Področje ukrepa	Kmetijstvo (PPU1-16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka

PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Neposredno s pilotnimi projekti, ki bodo imeli za rezultat nove dosežke in rešitve ter inovativne pristope na področju tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, kar bo posredno vplivalo na prilagajanje kmetijstva, gozdarstva in živilstva podnebnim spremembam
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM20
	Ime ukrepa	Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij
	Cilj ukrepa	Vzpostaviti sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, ki bodo prispevali k doseganju zastavljenih ciljev razvoja podeželja.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za pilotne projekte ter razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij

	Področje ukrepanja	Kmetijstvo (PPU1-16)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podprti bodo pilotni projekti in projekti EIP, ki bodo imeli za rezultat nove dosežke in rešitve ter inovativne pristope na področju tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu ali živilstvu.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Neposredno s pilotnimi projekti, ki bodo imeli za rezultat nove dosežke in rešitve ter inovativne pristope na področju tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, kar bo posredno vplivalo na prilagajanje kmetijstva, gozdarstva in živilstva podnebnim spremembam
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se umešča med kompleksnejše ukrepe
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep povezuje lokalne akterje z akterji z drugih območij izven statistične regije. Zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega ali javnega prava. Izvedba ukrepa običajno zahteva izvedbeno in koordinacijsko pomoč raziskovalnih ustanov. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij sodelovanja (razen evropskega partnerstva za inovacije)

STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM21
	Ime ukrepa	Vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov
	Cilj ukrepa	Vzpostavitev kratke dobavne verige in lokalnega trga ter projektov promocijskih dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezani z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov ter za promocijske dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU7, 8)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Namen ukrepa je sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov, ki bodo prispevali k doseganju ciljev razvoja podeželja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno z izboljšanjem možnosti lokalne oskrbe trga, kar pomeni manjše obremenitve okolja s CO ₂ zaradi krajših oskrbovalnih verig.
	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno

IZVAJANJE UKREPA	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep zahteva sodelovanje kmetijske svetovalne službe (KGZS Nova Gorica) in kmetov ter drugih subjektov zasebnega in javnega prava, MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij sodelovanja (razen evropskega partnerstva za inovacije), št. gospodarstva, ki sodeluje v podprtih shemah
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM22
	Ime ukrepa	Okolje in podnebne spremembe
	Cilj ukrepa	Sodelovanje akterjev pri izvajanju projektov s področja okolja in podnebnih sprememb, ki prispevajo k razvoju podeželja.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope vključitve k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU1, 4, 7, 8, 14)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Pri izvajanju projektov s področja okolja in podnebnih sprememb bodo prednostno podprti projekti, ki bodo prispevali k doseganju okoljskih in naravovarstvenih ciljev, zlasti v usposobitev in izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov NATURA 2000 ter skrb in učinkovito upravljanje z naravnimi vrednotami ter projekti, ki bodo prispevali k

		zmanjševanju negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno. Podprti bodo projekti za izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov, boljše upravljanje naravnih vrednot in zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se umešča med kompleksnejše ukrepe
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep povezuje lokalne akterje z akterji z drugih območij izven statistične regije. Zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev in mikropodjetij s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega ali javnega prava. Izvedba ukrepa običajno zahteva izvedbeno in koordinacijsko pomoč raziskovalnih ustanov. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij sodelovanja
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM23
	Ime ukrepa	Diverzifikacija dejavnosti na kmetiji
	Cilj ukrepa	Preučiti možnosti za razvoj dejavnosti na kmetiji, ki se nanašajo na področja izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega varstva oziroma invalidskega varstva.
	Kratek opis ukrepa	Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani
	Področje ukrepa	kmetijstvo (PPU7, 13)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	ni analitične podlage za presojo pomembnosti

PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podprti bodo projekti sodelovanja med kmetijami in pravnimi osebami, v okviru katerih se na kmetiji poskusno izvedejo aktivnosti, ki se nanašajo na področja izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega varstva oziroma invalidskega varstva z namenom preučitve možnosti za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji na omenjenih področjih.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko razvoja dejavnosti na kmetiji, ki se nanašajo na področja izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega varstva oziroma invalidskega varstva.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	
	Obdobje izvajanja	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih operacij sodelovanja (razen evropskega partnerstva za inovacije)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM24
	Ime ukrepa	Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER - Pripravljalna podpora
	Cilj ukrepa	Okrepiti oblikovanje lokalnih partnerstev, krepitev institucionalne usposobljenosti, usposabljanje in mreženje za pripravo in izvedbo strategije lokalnega razvoja (SLR), ki ga vodi skupnost
	Kratek opis ukrepa	Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER - Pripravljalna podpora

	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8 in drugi)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Namen ukrepa je okrepiti oblikovanje lokalnih partnerstev, krepitev institucionalne usposobljenosti, usposabljanje in mreženje za pripravo in izvedbo SLR, ki ga vodi skupnost. S tem ukrepom želimo spodbuditi lokalna partnerstva, da pripravijo SLR, ki bodo zasledovale cilje lokalnega območja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko oblikovanja partnerstev za pripravo strategije lokalnega razvoja (SLR).
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se umešča med kompleksnejše ukrepe
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep povezuje lokalne akterje. Zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev in mikropodjetij s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega ali javnega prava. Izvedba ukrepa včasih zahteva tudi sodelovanje raziskovalnih ustanov. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanj	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM25
	Ime ukrepa	Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (v povezavi z LEADER)
	Cilj ukrepa	V okviru tega ukrepa ni natančno definiranih operacij in vrst ukrepov za izvajanje, saj je tip operacij odvisen od ciljev, določenih v posamezni strategiji lokalnega razvoja.
	Kratek opis ukrepa	Spodbuja operacije v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8 in drugi)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep je namenjen sofinanciranju stroškov nastalih pri izvedbi operacij LAS ali lokalnih akterjev. V okviru tega ukrepa ni natančno definiranih operacij in vrst ukrepov za izvajanje, saj je tip operacij odvisen od ciljev, določenih v posamezni SLR. SLR, pripravljene s strani lokalnih partnerstev, so prožnejše od drugih pristopov, v skladu s tem je prožnejši tudi nabor operacij, ki bodo predmet sofinanciranja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Posredno preko prispevka k manjši ranljivosti in prilagajanju podnebnim spremembam, odvisno od ciljev in ukrepov, definiranih v SLR.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se umešča med kompleksnejše ukrepe

	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep povezuje lokalne akterje. Zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev in mikropodjetij s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega ali javnega prava. Izvedba ukrepa včasih zahteva tudi sodelovanje raziskovalnih ustanov. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih projektov LEADER
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM26
	Ime ukrepa	Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine (v povezavi z LEADER)
	Cilj ukrepa	Sodelovanje v partnerstvu, ki ga vodi skupnost, za izmenjavo in prenos primerov dobrih praks ter pospeševanje izvedbe projektnih zamisli
	Kratek opis ukrepa	Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8 in drugi)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep je namenjen reševanju specifičnih lokalnih problemov, prenosov dobrih praks med LAS, iskanju povezav in novih znanj. Operacije sodelovanja prispevajo k ciljem PRP 2014-2020 in imajo poseben poudarek na združevanju LAS s skupnimi

		interesi, kar generira nove ideje in razvoj inovativnih pristopov.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko reševanja specifičnih lokalnih problemov, prenosa dobrih praks med LAS, iskanja povezav in novih znanj. Operacije sodelovanja prispevajo k ciljem PRP 2014-2020 in imajo poseben poudarek na združevanju LAS.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se umešča med kompleksnejše ukrepe
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep povezuje lokalne akterje. Zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev in mikropodjetij s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega prava ali javnega prava. Izvedba ukrepa včasih zahteva tudi sodelovanje raziskovalnih ustanov. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih projektov LEADER
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

UKREP	Številka ukrepa	KM27
	Ime ukrepa	Podpora za tekoče stroške in stroške animacije (v povezavi z LEADER)
	Cilj ukrepa	Podpora je namenjena sofinanciranju stroškov, nastalih pri upravljanju in delovanju LAS, vključno s spremljanjem in vrednotenjem SLR ter za animacijo območja LAS in pomoč potencialnim upravičencem za razvijanje idej in pripravo operacij
	Kratek opis ukrepa	Podpora za tekoče stroške in stroške animacije
	Področje ukrepanja	kmetijstvo (PPU8 in drugi)
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja,)	Predlog uredbe evropskega parlamenta in sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske

		politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Resolucija: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, »Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021-2027«.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podpora iz naslova tega ukrepa je namenjena sofinanciranju stroškov nastalih pri upravljanju in delovanju LAS, vključno s spremljanjem in vrednotenjem SLR. Podpora je namenjena tudi za animacijo območja LAS in pomoč potencialnim upravičencem za razvijanje idej in pripravo operacij.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni analitične podlage za presojo
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Posredno preko sofinanciranja stroškov delovanja LAS, tudi stroškov spodbujanja izvajanja SLR. Prispevek k manjši ranljivosti in prilagajanju podnebnim spremembam, odvisno od ciljev in ukrepov, definiranih v SLR.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	se izvaja lokalno, se umešča med kompleksnejše ukrepe
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ukrep povezuje lokalne akterje. Zahteva sodelovanje kmetijskih gospodarstev ali skupin proizvajalcev in mikropodjetij s kmetijsko svetovalno službo (KGZS Nova Gorica) in drugimi subjekti zasebnega ali javnega prava. Izvedba ukrepa včasih zahteva tudi sodelovanje raziskovalnih ustanov. MKGP je odgovorno za sproščanje sredstev preko ARSKTRP
	Obdobje izvajanja ukrepa	2021-2027
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Skupni javni izdatki, št. podprtih projektov LEADER
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	v skladu z razpoložljivimi sredstvi PRP
	Vir financiranja	PRP RS 2014-2020 8. sprememba
OPOMBA		PPU = pomembno področje ukrepanja

2.2.2. Sektor gozdarstvo

UKREP	Številka ukrepa	GOZD 1
	Ime ukrepa	Ohranjanje stabilnega deleža gozdnatosti v kmetijski krajini in ohranjanje nezaraščenosti kmetijskih površin.
	Cilj ukrepa	Ohranjanje stabilnega deleža gozdnatosti v kmetijski krajini in ohranjanje kmetijskih površin pred zaraščanjem
	Kratek opis ukrepa	Ohranjanje mozaične pokrajine s stabilnim deležem gozdnih, kmetijskih in urbanih površin.
	Področje ukrepanja	Ukrepi za ohranjanje stabilnega deleža gozdnatosti v kmetijski krajini in ohranjanje kmetijskih površin pred zaraščanjem.
	Povzročitelj obremenitve	<i>sektor kmetijstvo, sektor gozdarstvo</i>
	Prioriteta ukrepa	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, opuščanje kmetijske rabe
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Nujno
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010. Zakon o divjadi in lovstvu. 2004, 2008. Uradni list RS, št. 16/04, sprem. 17/2008. Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	V sodelovanju z lokalno skupnostjo spodbujati, svetovati in usmerjati ukrepe za ohranjanje stabilnega deleža gozdnatosti v kmetijski krajini in ohranjanje kmetijskih površin pred zaraščanjem.
	povečanje rabe energije iz OVE	/

	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Obdobje izvajanja ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, SiDG, lastniki gozdov
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	2020-2070
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	% kmetijskih površin v zaraščanju
	Vir financiranja	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.

UKREP	Številka ukrepa	GOZD2
	Ime ukrepa	Vzpostavitev in ohranjanje vetro-zaščitnih pasov in omejkov
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje ogroženosti kmetijskih površin zaradi močnih sunkov vetra in vetrne erozije.
	Kratek opis ukrepa	V sodelovanju z lokalno skupnostjo spodbujati, svetovati in usmerjati vzpostavitev in ohranjanje vetro-zaščitnih pasov in omejkov znotraj pretežno kmetijske krajine (dno Vipavske doline).
	Področje ukrepa	<i>Sektor kmetijstvo, sektor gozdarstvo</i>
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, močni sunki vetra
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010. Zakon o divjadi in lovstvu. 2004, 2008. Uradni list RS, št. 16/04, sprem. 17/2008. Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006.

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Zmanjšanje vetrne erozije z vzpostavitvijo in ohranjanjem vetro-zaščitnih pasov in omejkov znotraj pretežno kmetijske krajine.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, SiDG, lastniki gozdov
	Obdobje izvajanja	2020-2070
	Kazalec za spremljanje	Površina (ha) ohranjenih ali vzpostavljenih protivetrnih pasov ali omejkov.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun RS, EU skladi in programi, lokalna skupnost, lastniki zemljišč
UKREP	Številka ukrepa	GOZD3
	Ime ukrepa	Povezovanje zelenih površin v urbanih središčih in zaledju v »zeleni sistem«
	Cilj ukrepa	Ohranjanje in povečanje dostopnih površin mestnih gozdov ter povezovanje z zelenimi površinami na robovih naselij in v zaledju v »zeleni sistem« s poudarkom na rekreaciji, turizmu, izobraževanju in blaženju podnebnih sprememb v urbanih središčih.
	Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev javne službe za upravljanje z gozdovi v lasti MONG v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije v smislu »dobrega gospodarja« ter spodbujanje večnamenske vloge teh gozdov s poudarkom na rekreaciji, turizmu, izobraževanju in blaženju podnebnih sprememb v urbanih središčih (zmanjševanje onesnaženosti zraka, zmanjševanje temperatur, zmanjševanje hrupa, itd.).
	Področje ukrepa	Sektorji: gozdarstvo, urbanizem, komunala
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, promet, urbanizacija
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Odlok o dopolnitvah odloka o javnem redu in miru v občini Nova Gorica, 2020

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Zmanjševanje onesnaženosti zraka, zmanjševanje temperatur in zmanjševanje hrupa z vzpostavljanjem in ohranjanjem zelenih površin v urbanih središčih.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Zelene površine v urbanih središčih pomembno prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanje ponorov CO ₂ . Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica, Zavod za gozdove Slovenije, komunalna podjetja
	Obdobje izvajanja	2020-2070
	Kazalec za spremljanje	Površina gozdnih površin v lasti MONG.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun RS, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD4
	Ime ukrepa	Rekreacija in turizem v gozdu
	Cilj ukrepa	Večnamenska raba gozdov s poudarkom na rekreaciji in turizmu
	Kratek opis ukrepa	Spodbujati večnamensko vlogo gozdov s poudarkom na usmerjeni rekreaciji in turizmu v bližini večjih naselji v soglasju z lastniki gozdov, lokalno skupnostjo in ostalimi deležniki.
	Področje ukrepa	Sektor gozdarstvo, sektor turizem, sektor kmetijstvo
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, rekreacija, turizem, urbanizacija
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final

	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010. Zakon o divjadi in lovstvu. 2004, 2008. Uradni list RS, št. 16/04, sprem. 17/2008. Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Spodbujati večnamensko vlogo gozdov s poudarkom na usmerjeni rekreaciji in turizmu v bližini večjih naselji v soglasju z lastniki gozdov, lokalno skupnostjo in ostalimi deležniki.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica, Zavod za gozdove Slovenije, turistične organizacije, športna društva
	Obdobje izvajanja	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina gozdnih površin z rekreacijsko ali turistično rabo.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD5
	Ime ukrepa	Krepitev odpornosti gozdov
	Cilj ukrepa	Povečanje odpornosti gozdov za boljše obvladovanje podnebnih tveganj.
	Kratek opis ukrepa	Izboljšanje zgradbe gozdov in bolj naravna drevesna sestava z namenom krepitve odpornosti gozdov.
	Področje ukrepanja	<i>sektor gozdarstvo</i>
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, veliko-površinske motnje
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final

	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	<p>Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010.</p> <p>Zakon o varstvu pred požarom s spremembami in dopolnitvami. Uradni list RS, št. 3/07, 9/11, 83/12 in 61/17 - GZ.</p> <p>Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06, 97/10 in 21/18 - ZNOrg)</p> <p>Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05, 23/19).</p> <p>Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016.</p> <p>Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006.</p> <p>Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2004. Uradni list RS, št. 104/2004.</p>
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Izboljšati strukturo gozdov z namenom krepitve mehanske odpornosti gozdnih sestojev, pri čemer bo bolj uravnoteženo razmerje razvojnih faz in bolj naravna drevesna sestava. Hkrati povečati pestrost avtohtonih drevesnih vrst (hrast, kostanj, češnja, beli gaber, lipa, idr.) ter nadaljevati premeno umetno osnovanih gozdov, ki so bolj ogroženi zaradi podnebnih sprememb kot naravni (mešani) gozdovi.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Večja mehanska odpornost gozdov z izboljšano starostno strukturo in bolj naravno drevesno sestavo pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanju ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, SiDG, lastniki gozdov
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	% sanitarne sečnje. Naložbe v raziskave o prilagoditvi gozdov na vplive podnebnih sprememb.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD6
	Ime ukrepa	Proti-erozijski ukrepi
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje erozijske ogroženosti gozdov
	Kratek opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje proti-erozijskih ukrepov v gozdovih za preprečevanje proženja zemeljskih plazov.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo, vode, turizem
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17. 2008. Directive of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, Environmental Quality Standards Directive 2008/105/EC.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010. Zakon o varstvu pred požarom s spremembami in dopolnitvami. Uradni list RS, št. 3/07, 9/11, 83/12 in 61/17 - GZ. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06, 97/10 in 21/18 - ZNOrg) Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05, 23/19). Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006. Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2004. Uradni list RS, št. 104/2004.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje proti-erozijskih ukrepov v gozdovih za zmanjševanje erozijske ogroženosti infrastrukture ter preprečevanje proženja zemeljskih plazov. Optimalno vzdrževanje gozdne infrastrukture z ohranjanjem in dopolnjevanjem sistema financiranja gradenj in vzdrževanja gozdnih prometnic.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Zmanjšana erozijska ogroženost pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanje ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo,

		zato je za oceno zmanjšanja emisij CO2 na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za gozdove Slovenije, Hidrotehnik, cestna podjetja, Civilna zaščita, SiDG, lastniki gozdov
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina ali % gozda, prizadetega zaradi delovanja erozije (poplave, plazovi, neurja, itd.). Površina ali % gozda, saniranega zaradi ujm. Letna vsota sredstev in subvencij za vzdrževanje in gradnjo gozdnih prometnic. Površina ali št. proti-erozijskih ukrepov. Povprečna dolžina trajanja (h) prekinitev javnih storitev (javni promet, gozdna dela, rekreacija in turizem, civilna zaščita, idr.). Naložbe v izobraževanje in sisteme za ukrepanje ob nesrečah. Naložbe v raziskave o prilagoditvenih ukrepih v gozdovih.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD7
	Ime ukrepa	Izboljšanje požarne varnosti gozdov
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje požarne ogroženosti gozdov.
	Kratek opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za zmanjšanje požarne ogroženosti ter povečanje požarne varnosti gozdov.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo, civilna zaščita
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17. 2008. Directive of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, Environmental Quality Standards Directive 2008/105/EC.
	Pravna podlaga ukrepa	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010.

	(nacionalna zakonodaja)	<p>Zakon o varstvu pred požarom s spremembami in dopolnitvami. Uradni list RS, št. 3/07, 9/11, 83/12 in 61/17 - GZ.</p> <p>Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06, 97/10 in 21/18 - ZNOrg)</p> <p>Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05, 23/19).</p> <p>Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016.</p> <p>Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006.</p> <p>Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2004. Uradni list RS, št. 104/2004.</p>
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov v gozdovih za zmanjšanje požarne ogroženosti ter povečanje požarne varnosti gozdov. Usmerjanje gojitvenih in varstvenih del v protipožarno varstvo, npr. gradnja in vzdrževanje protipožarnih presek, usmerjanje drevesne sestave k požarno bolj odpornim oblikam.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Zmanjšanje požarne ogroženosti gozdov pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanju ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za gozdove Slovenije, Civilna zaščita
	Obdobje izvajanja	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	<p>Površina ali % gozda, prizadetega zaradi gozdnih požarov.</p> <p>Površina ali % gozda, saniranega zaradi gozdnih požarov.</p> <p>Št. ali površina ukrepov za večjo požarno varnost.</p> <p>Letna vsota prejetih nadomestil (npr. zavarovanja, subvencije za sanacijo gozda, subvencije za umetno obnovo prizadetega gozda, idr.).</p> <p>Naložbe v izobraževanje in sisteme za ukrepanje ob gozdnih požarih. Naložbe v raziskave o prilagoditvenih ukrepih v gozdovih.</p>
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD8
	Ime ukrepa	Izboljšanje biološke odpornosti gozdov na boleznih in škodljivce
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje ogroženosti gozdov zaradi boleznih in škodljivcev.
	Kratek opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za zmanjšanje ogroženosti ter povečanje odpornosti gozdov na boleznih in škodljivce.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo, fitosanitarna inšpekcija
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, škodljivi organizmi, invazivne tujerodne vrste
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010. Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006. Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07, 36/10, 40/14 - ZIN-B in 21/18 - ZNOrg) Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02, 45/04, 77/11)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za zmanjšanje ogroženosti ter povečanje odpornosti gozdov na boleznih in škodljivce. Vključuje tudi pospeševanje odpiranja zaprtih predelov gozdov z gozdno infrastrukturo (gozdne vlake) za bolj učinkovito preventivno varstvo gozdov. Ozaveščanje prebivalstva o nevarnostih vnašanja invazivnih tujerodnih vrst (ITV), predvsem načrtne sadnje pavlovnijske in črnega oreha ter vzpostavitve sistema hitrega ukrepanja pri vdoru novih ITV.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Izboljšanje biološke odpornosti gozdov na boleznih in škodljivce pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanju ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na

		podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za gozdove Slovenije, fitosanitarna inšpekcija
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina ali % gozda, prizadetega zaradi boleznih ali škodljivcev. Površina ali % gozda, saniranega zaradi boleznih ali škodljivcev. Obseg gozdnovarstvenih del (h). Letna vsota prejetih nadomestil (npr. zavarovanja, subvencije za sanacijo gozda, subvencije za umetno obnovo prizadetega gozda, idr.). Naložbe v izobraževanje in sisteme za ukrepanje ob izbruhu boleznih in škodljivcev. Naložbe v raziskave o prilagoditvi gozdov.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD9
	Ime ukrepa	Izboljšanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi
	Cilj ukrepa	Bolj učinkovito gospodarjenje z zasebnimi gozdovi ter boljše obvladovanje podnebnih tveganj, povezanih z gozdovi.
	Kratek opis ukrepa	Povezovanje lastnikov ali koncentracija gozdnih posesti za bolj učinkovito gospodarjenje z gozdovi ter boljše obvladovanje podnebnih tveganj, povezanih z gozdovi.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo, gospodarstvo.
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, trenutna lastniška struktura gozdov, razmere na trgu gozdno-lesnih sortimentov.
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010.

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za povezovanje lastnikov ali koncentracijo gozdnih posesti za bolj učinkovito gospodarjenje z gozdovi ter boljše obvladovanje podnebnih tveganj, povezanih z gozdovi. Vključuje tudi spodbujanje lastnikov gozdov k sečnji, izvajanju gojitvenih del, predvsem nege mladega gozda ter vlaganju v gozdove ter ozaveščanje in usposabljanje zasebnih lastnikov gozdov za bolj učinkovito gospodarjenje z gozdom.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	Učinkovito gospodarjenje z zasebnimi gozdovi pomembno prispeva k povečanju rabe energije iz OVE. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Učinkovito gospodarjenje z zasebnimi gozdovi pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanju ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za gospodarstvo, davčna politika.
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Št. skupnih upravljanj gozda (zadruga, skupnosti, strojni krožki, idr. oblike združevanja). Št. članov lokalnih ali nacionalnih združenj, društev, zvez, idr. Št. dogodkov za ozaveščanje, namenjenih občanom in lokalnim deležnikom. Št. dogodkov za izobraževanje zasebnih lastnikov gozda za bolj učinkovito gospodarjenje z gozdom.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD10
	Ime ukrepa	Izboljšanje stanja javne gozdarske službe
	Cilj ukrepa	Izboljšanje stanja javne gozdarske službe
	Kratek opis ukrepa	Povečanje finančnih sredstev ter kadrov za izvajanje javne gozdarske službe.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo

	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, trenutno stanje javne gozdarske službe.
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za povečanje finančnih sredstev ter kadrov za izvajanje javne gozdarske službe.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	Izboljšanje delovanja javne gozdarske službe pomembno prispeva k povečanju rabe energije iz OVE. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Izboljšanje delovanja javne gozdarske službe pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanju ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za okolje in prostor
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina gozda, ki jo pokriva en revirni gozdar. Št. oblik usposabljanja, namenjenih gozdarskim strokovnjakom, osebju ZGS
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

UKREP	Številka ukrepa	GOZD11
	Ime ukrepa	Izboljšanje stanja gozdarske in lesno-predelovalne industrije
	Cilj ukrepa	Izboljšanje stanja gozdarske in lesno-predelovalne industrije.

	Kratek opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za izboljšanje stanja gozdarske in lesno-predelovalne industrije.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo, gospodarstvo.
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Načrtovanje in izvajanje ukrepov za izboljšanje stanja gozdarske in lesno-predelovalne industrije, povezovanje, posodobitev tehnologije, večja konkurenčnost, usmeritev v vrednostno proizvodnjo, izboljšati trženje gozdnih proizvodov, povečana raba lesne biomase kot energenta.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	Učinkovita raba lesa pomembno prispeva k povečanju rabe energije iz OVE. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	Učinkovita raba lesa in proizvodnja lesnih izdelkov pomembno prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanju ponorov na področju gozdarstva. Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO ₂ na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za gospodarstvo, podjetja.
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	% izkoriščenosti lesa glede na potencial. Število poslovnih subjektov, ki so bili registrirani za predelavo in obdelavo ter za kmetijsko in gozdarsko dejavnost. Št. žagarskih obratov s tehnologijo, prilagojeno razžaganju listavcev. Št. biomasnih sistemov za ogrevanje.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za MONG niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi

2.2.3. Sektor zdravstvo

UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 01
	Ime ukrepa	Identifikacija in ugotovitev možnosti uporabe javnih zgradb, ki so hlajene in/ali varne pred vplivi drugih ekstremnih vremenskih razmer
	Cilj ukrepa	Možnost začasnega umika ljudi, posebej ranljivih skupin
	Kratek opis ukrepa	Identifikacija javnih zgradb, ki lahko začasno nudijo prostor za umik prebivalcem npr. v vročinskih valovih
	Področje ukrepanja	Zaščita prebivalcev
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni vremenski dogodki, npr. vročinski valovi
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 , 97/10 in 21/18)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Podnebni scenariji kažejo, da bo vročinskih valov več, bodo močnejši in daljši. V pomoč je identifikacija javnih zgradb, ki so hlajene in/ali varne pred vplivi ekstremnih vremenskih razmer, kamor bi se lahko po potrebi umaknilo prebivalce, posebej ogrožene skupine) npr. v vročinskih valovih (trgovski centri, knjižnice, šolski prostori...). Tudi nekaj ur dnevno v ohlajenem prostoru koristi pri manjšanju obremenitve organizma zaradi vročine.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	
	povečanje rabe energije iz OVE	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja	
	Kazalec za spremljanje	Posodobljen seznam ustreznih javnih zgradb
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	
	Vir financiranja	

UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 02
	Ime ukrepa	Manjšanje obremenitve s toploto in promocija aktivnega transporta (pešačenje, kolesarjenje)
	Cilj ukrepa	
	Kratek opis ukrepa	Hladnejše okolje
	Področje ukrepanja	Ureditev okolja tako, da bo manjša obremenitev s toploto ter možnosti za aktivni transport (pešačenje, kolesarjenje)
	Povzročitelj obremenitve	Urejanje prostora
	Prioriteta ukrepa	Vročinski valovi
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	velika
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	Z urejanjem okolja tako, da je obremenitev s toploto manjša in z spodbujanjem aktivnega transporta dosegamo prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb. Primeri: gradnja kolesarskih in peš poti, ki so odmaknjene od prometnic in so v senčnih predelih, ureditev igrišč v senci, ureditev parkov in zelenih površin, npr. sajenje dreves zlasti v mestih, ureditev senčnih parkirišč, nastreškov za parkiranje koles, možnost izposoje koles...
	povečanje rabe energije iz OVE	
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	
	Obdobje izvajanja	občinski
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Občina
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	
	Vir financiranja	Število igrišč, dolžina kolesarskih in pešpoti, ki so odmaknjene od prometnic in so v senčnih predelih, delež parkov in zelenih površin, število senčnih parkirišč.

UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 03
	Ime ukrepa	Namestitev pitnikov
	Cilj ukrepa	Možnost zadostnega vnosa tekočin (rehidracije) in zmanjšanje uporabe plastenk
	Kratek opis ukrepa	Namestitev pitnikov na javnih površinah
	Področje ukrepanja	Urejanje prostora
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni dogodki- vročinski valovi
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Namestitev pitnikov na javnih površinah v primernih razdaljah, da se lahko prebivalci odžejajo in obveščanje, kje se pitniki nahajajo. Še posebej je to pomembno na otroških igriščih in pri rekreativnih poteh.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število pitnikov
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 04
	Ime ukrepa	Ureditev dostopa do vodnih površin in spremljanje kakovosti površinskih voda na mestih, kjer ni

		uradnega nadzora, se pa tam tradicionalno kopa večje število ljudi.
	Cilj ukrepa	Večja varnost
	Kratek opis ukrepa	Ureditev dostopa in spremljanje kakovosti površinskih kopalnih voda v kopalni sezoni
	Področje ukrepanja	Kopalne vode
	Povzročitelj obremenitve	Onesnaženja iz zaledja, vremenske razmere...
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ureditev dostopa do vodnih površin in spremljanje kakovosti površinskih voda na mestih, kjer ni uradnega nadzora, se pa tam tradicionalno kopa večje število ljudi, da se ugotovi, ali je voda ustrezne kakovosti za kopanje oz. ali je tam kopanje varno. Na kopališčih brez statusa kopalnih voda se ne izvaja nadzor nad kakovostjo vode z državnim monitoringom kakovosti kopalnih voda v času kopalne sezone.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni organ za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	Kopalna sezona
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število odvzetih vzorcev v kopalni sezoni in rezultati vzorčenj.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	
	Vir financiranja	Občina
UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 05
	Ime ukrepa	Preprečevanje razmnoževanja komarjev in zaščita pred klopi in komarji
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje prisotnosti vektorjev - prenašalcev nalezljivih bolezni in zaščita pred njimi

	Kratek opis ukrepa	Sezonsko seznanjanje prebivalcev z ukrepi za preprečevanje razmnoževanja komarjev in zaščito pred komarji in klopi
	Področje ukrepanja	Zdravstvo in okolje
	Povzročitelj obremenitve	Človek in narava: ugodne razmere za razmnoževanje komarjev
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna z.)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Promocija ukrepov, ki jih prebivalci lahko sami storijo za zaščito pred klopi in komarji in boleznimi, ki jih prenašajo. Priporočila za preprečevanje razmnoževanja komarjev in zaščito pred komarji so dostopna tu: https://www.nijz.si/sl/zascita-pred-komarji Priporočila za zaščito pred boleznimi, ki jih prenašajo klopi so dostopna tu: https://nijz.si/sl/zascita-pred-bolezni-mi-ki-jih-prenasajo-klopi O cepljenju proti klopnemu meningoencefalitisu: https://nijz.si/sl/cepljenje-proti-klopnemu-meningoencefalitisu
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Občina in zdravstveni dom ter NIJZ
	Obdobje izvajanja	Sezona komarjev in klopov
	Kazalec za spremljanje	Zabeleženo obveščanje: v glasilu, lokalnih medijih, na oglasni deski...
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 06
	Ime ukrepa	Preprečevanje rakov kože
	Cilj ukrepa	Upoštevanje ukrepov za zmanjšanje bremena raka med prebivalci
	Kratek opis ukrepa	Pozornost na ukrepe za boj proti rakom kože

	Področje ukrepanja	Zdravstvo
	Povzročitelj obremenitve	UV sevanje, toplota
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Državni program obvladovanja raka
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Globalno segrevanje direktno in indirektno preko spremembe obnašanja vpliva na izpostavljenost UV žarkom in toploti in s tem na pojavnost raka na koži. Ker se rak pojavi z več desetletno zakasnitvijo je pomembno opozarjanje in zmanjšanje izpostavljenosti. Dodatno lahko tveganje zmanjšamo, če ne uporabljamo solarijev.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina v sodelovanju z društvom za boj proti raku in NIJZ
	Obdobje izvajanja ukrepa	
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število objav, izobraževanj ipd.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	
	Vir financiranja	Občina.

UKREP	Številka ukrepa	ZDRAVSTVO 07
	Ime ukrepa	Širjenje poznavanja sistemov za zgodnje opozarjanje in ukrepov
	Cilj ukrepa	Boljša pripravljenost na obremenitve iz okolja in večja možnost za ustrezno ravnanje

	Kratek opis ukrepa	Seznanjanje prebivalcev z dostopi do podatkov o možni izpostavljenosti dejavnikom iz okolja in ukrepanju
	Področje ukrepanja	Zdravstvo in okolje
	Povzročitelj obremenitve	Človek in okolje
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Promocija spletnih strani in ukrepov, ki jih prebivalci lahko sami storijo za zaščito pred dejavniki iz okolja.</p> <p>Primeri:</p> <p>Opozorila ARSO: https://meteo.arso.gov.si/met/sl/warning/</p> <p>Ukrepi, primer poplave: https://www.nijz.si/sl/letak-s-priporocili-v-primeru-poplav</p> <p>Ukrepi, primer vročinskih valov: https://www.nijz.si/sl/napotki-prebivalcem-za-ravnanje-v-vrocini</p> <p>Napovedi koncentracije onesnaževal (primer ozon): https://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/podatki/ozon.html https://gis.arso.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=5ef457670d5b45e4bfc1d7050d068d4f</p> <p>Cvetni prah: https://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/moje-okolje/cvetni-prah</p> <p>In ukrepi - priporočila za prebivalce primer ozona: https://www.nijz.si/sl/povisane-koncentracije-troposferskega-ozona-priporocila-za-prebivalce</p>
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	
	povečanje rabe energije iz OVE	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	
	Nivo ukrepa	občinski

IZVAJANJE UKREPA	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Objave in predstavitve spletnih strani in ukrepov
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	
	Vir financiranja	Občina

2.2.4. Sektor turizem

Pomemben dejavnik prilagajanja na poletno vročino v urbanem okolju so mestne zelene površine. Te izboljšujejo mikroklimo, zmanjšujejo pregrevanje ozračja, omogočajo zadrževanje vlage v tleh ter zmanjšujejo nevarnost posledic kratkotrajnih močnih nalivov.

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 01
	Ime ukrepa	Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje deležnikov turizma v destinaciji Nova Gorica
	Cilj ukrepa	<p>Izboljšana podoba turizma v lokalnem okolju kot dolgoročno obetavne gospodarske dejavnosti ter povečana zasebna iniciativa in interes za delo v turizmu;</p> <p>Prepoznavanje ne samo groženj, ampak tudi priložnosti, ki jih bodo destinaciji prinesle podnebne spremembe;</p> <p>Ozaveščeni turistični ponudniki, usposobljeni, da prilagodijo svoj dejavnost in razvoj produktov pričakovanim prihodnjim podnebnim razmeram;</p> <p>Povečanje družbeno-gospodarske trajnosti turizma;</p> <p>Povečanje ugleda destinacije;</p> <p>Racionalna raba energije;</p> <p>Povečanje samooskrbe z energijo.</p>
	Kratek opis ukrepa	Ozaveščanje turističnih ponudnikov, lokalne skupnosti in obiskovalcev o podnebnih spremembah ter ukrepih blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje
	Področje ukrepanja	izobraževanje
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Priprava in izvedba programa informiranja, ozaveščanja in usposabljanja za turistične ponudnike, lokalno skupnost in obiskovalce. Program naj vključuje ozaveščanje o podnebnih spremembah in usposabljanje na področju racionalne rabe energije ter uporabe lokalnih obnovljivih virov (sonca, lesne biomase) za samooskrbo z energijo.</p> <p>Vključevanje ozaveščanja o podnebnih spremembah in usposabljanja za blaženje in prilagajanje nanje v</p>

		<p>programe formalnega in neformalnega izobraževanja ter programe izobraževanja javnih uslužbencev; Ozaveščanje, usposabljanje in podpora turističnih ponudnikov pri projektih celovite energetske prenove stavb in samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov; Krepitev usposobljenosti turističnih ponudnikov za spodbujanje obiskovalcev k varčevanju z energijo in vodo (namestitev opozoril za varčevanje z energijo in vodo, varčevanje z energijo in vodo pri pranju (brez vsakodnevnega menjavanja brisač) itd.); Spodbujanje delovanja turističnih društev, študijskih krožkov za odrasle in krožkov na šolah ter njihovega sodelovanja pri ozaveščanju lokalnega prebivalstva in obiskovalcev; Promocija poklicev v turizmu med mladimi (tudi predstavitev priložnosti, ki jih bodo prinesle podnebne spremembe); Sodelovanje s strokovnimi in nevladnimi organizacijami pri izvedbi izobraževalnega programa; Seznanjanje turističnih ponudnikov in lokalne skupnosti z dobrimi praksami blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam;</p>
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	zmanjšanje porabe energije v stavbah (turistične namestitve, gostinski obrati, muzeji...)
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	povečanje (samo)oskrbe turističnih ponudnikov z energijo iz OVE
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	za oceno potenciala zmanjšanja emisij CO ₂ bi bila potrebna dodatna študija
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski, regionalni
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina Nova Gorica v sodelovanju z: Javni zavod za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina, RRA Severne Primorske, Goriška lokalna energetska agencija GOLEA, Ljudska univerza Nova Gorica, nevladne organizacije, izobraževalne ustanove
	Obdobje izvajanja ukrepa	stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število predavanj, usposabljanj, delavnic; Število udeležencev predavanj, usposabljanj, delavnic Število učencev v turističnih krožkih v šolah; Število študijskih krožkov s turističnimi vsebinami; Število turističnih društev
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov je potrebna dodatna študija
	Vir financiranja	proračun Mestne občine Nova Gorica, redno delo odgovornih organov

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 02
	Ime ukrepa	Prilagoditev turistične ponudbe podnebnim spremembam
	Cilj ukrepa	Povečanje turističnega obiska in nočitev v občini ter ohranjanje zmerne sezonskega nihanja obiska; Zmanjšanje ranljivosti turistične ponudbe zaradi podnebnih sprememb in izkoriščanje priložnosti v zvezi s povečanjem privlačnosti destinacije zaradi podnebnih sprememb; Povečanje konkurenčnosti destinacije; Povečanje družbenoekonomske trajnostnosti turizma v destinaciji (povečanje števila delovnih mest, prihodkov in dodane vrednosti ter zmanjšanje stroškov turističnih ponudnikov).
	Kratek opis ukrepa	Razvoj dodatne turistične ponudbe, s katero destinacija zmanjša svojo ranljivost in izkoristi priložnosti, ki jih prinašajo podnebne spremembe
	Področje ukrepanja	gospodarstvo
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Razvoj poletne turistične ponudbe, ki bo manj izpostavljena vročini: na hladnejših območjih z višjo nadmorsko višino, pri čemer je potrebna velika previdnost zaradi občutljivega naravnega okolja, ob vodi in v zaprtih (klimatiziranih) prostorih; Nadaljnji razvoj gastronomske ponudbe na osnovi kakovostne lokalno pridelane hrane; Spodbujanje turizma kot dodatne dejavnosti na kmetijah in drugih oblik podeželskega turizma; Razvoj produktov za ciljne skupine, ki lahko dopustujejo izven poletne visoke sezone (npr. starejši, družine brez šoloobveznih otrok).
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	

IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa (nosilec ukrepa)	občina, regija
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Javni zavod za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina, RRA Severne Primorske, zasebniki
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število novih turističnih produktov, ki zmanjšujejo ranljivost poletne ponudbe zaradi vročine; Število novih turističnih produktov za pomlad, jesen in zimo; Število gastronomskih ponudnikov, ki svojo ponudbo temeljijo na sezonskih, domačih pridelkih; Število turističnih kmetij in drugih turističnih ponudnikov na podeželju; Število produktov za ciljne skupine, ki lahko dopustujejo izven poletne glavne sezone
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov ukrepa je potrebna nadaljnja študija
	Vir financiranja	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Sklad za razvoj podeželja, Slovenski podjetniški sklad, proračun Mestne občine Nova Gorica, redno delo odgovornih organov

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 03
	Ime ukrepa	Ciljno trženje destinacije ciljnim skupinam, ki so fleksibilne glede časa dopustovanja
	Cilj ukrepa	Povečanje turističnega obiska in nočitev v destinaciji Nova Goriva ter ohranitev zmernega sezonskega nihanja obiska; Zmanjšana ranljivost turistične ponudbe v destinaciji Nova Gorica na podnebne spremembe in izkoriščene priložnosti v zvezi s povečanjem privlačnosti destinacije zaradi podnebnih sprememb; Povečanje družbenoekonomske trajnosti turizma v destinaciji (števila delovnih mest, prihodkov, dodane vrednosti).
	Kratek opis ukrepa	Marketinška akcija
	Področje ukrepanja	gospodarstvo
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Oblikovanje produktov in priprava marketinške akcije
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa (nosilec ukrepa)	občina, regija
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Javni zavod za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina, turistični ponudniki v sodelovanju s Slovensko turistično organizacijo
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število marketinških akcij
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov ukrepa je potrebna nadaljnja študija
	Vir financiranja	STO, SPIRIT Slovenija, redno delo odgovornih organov

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 04
	Ime ukrepa	Infrastrukturni ukrepi za omilitev vpliva izjemnih vremenskih dogodkov na turizem v Mestni občini Nova Gorica
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje toplotne obremenitve ljudi v obdobjih poletne vročine; Zmanjšanje ranljivosti turistične infrastrukture; Varnost ljudi in premoženja; Povečanje družbenoekonomske trajnosti turizma v destinaciji.
	Kratek opis ukrepa	Infrastrukturni ukrepi za zmanjšanje vpliva poletne vročine in ekstremnih padavinskih dogodkov
	Področje ukrepanja	Narava in okolje: Urejanje in načrtovanje prostora
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Ohranitev in povečanje zelenih in vodnih površin v mestu Nova Gorica, ki lahko pripomorejo k prilagajanju podnebnim spremembam z absorbiranjem in zadrževanjem sončnega sevanja, zagotavljanjem trajnostne drenaže, izboljšanjem biotske raznovrstnosti, ščititvijo infrastrukture pred poškodbami ter izboljšanjem zdravja in dobrega počutja ljudi;</p> <p>Namestitev pitnikov v mestu Nova Gorica in na drugih turističnih točkah;</p> <p>Zasaditev rastlin za zagotavljanje sence na izpostavljenih mestih (npr. parkirišča);</p> <p>Vzpostavitev sistema zalivanja mestnih zelenih površin z deževnico oz. manj onesnaženo odpadno (sivo) vodo;</p> <p>Zmanjšanje poplavne ogroženosti mesta Nova Gorica z ohranjanjem prepustnosti tal v urbanem okolju (npr. s tlakovanjem ulic na način, da je omogočena naravna drenaža s pronicanjem vode in povečanjem zelenih površin);</p> <p>Označitev in zavarovanje tras oz. prostorov za pohodništvo, kolesarjenje in druge turistične aktivnosti v naravi, tako da bo omogočeno natančno usmerjanje turističnih tokov in se ne bo delala škoda (npr. erozija v mokrih obdobjih in ob nalivih).</p>

PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	povečano odstranjevanje CO2 iz ozračja
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa (nosilec ukrepa)	občinski
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	MO Nova Gorica
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2025
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Dolžina (površina) označenih in zavarovanih tras za pohodništvo in kolesarjenje; Površina zelenih in vodnih površin v Novi Gorici; Število dreves v Novi Gorici; Število pitnikov v destinaciji; Delež neasfaltiranih površin v mestu Nova Gorica;
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov je potrebna nadaljnja študija
	Vir financiranja	proračun Občine Nova Gorica

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 05
	Ime ukrepa	Spodbujanje energetske sanacije stavb (turističnih namestitev, gostinskih objektov, muzejev itd.) in oskrbe z energijo iz obnovljivih virov
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje toplotne obremenitve ljudi v obdobjih poletne vročine; Finančni prihranki za turistične ponudnike; Zmanjšanje rabe energije in prihranki izpustov toplogrednih plinov.
	Kratek opis ukrepa	Spodbujanje turističnih ponudnikov k izvedbi ukrepov za izboljšanje toplotne izolacije stavb s ciljem zaščite pred poletno vročino ter zmanjšanja stroškov za klimatizacijo in ogrevanje; Spodbujanje samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov energije - izgradnjo sončnih elektrarn, solarnih sistemov za toplo vodo ter sistemov za shranjevanje energije
	Področje ukrepa	stavbe
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Izvedba usposabljanja oz. ozaveščanja in podpore turističnih ponudnikov pri projektih celovite energetske prenove stavb in prehoda na obnovljive vire energije (sonce, lesna biomasa)
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	zmanjšanje porabe električne in toplotne energije v stavbah
	povečanje rabe energije iz OVE	povečanje energetske samooskrbe
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	zaradi zmanjšanja porabe električne in toplotne energije iz fosilnih virov v stavbah
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa (nosilec ukrepa)	občinski
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica
	Obdobje izvajanja	stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število celovito energetsko prenovljenih turističnih objektov; Poraba električne in toplotne energije; Energija proizvedena iz OVE
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov je potrebna nadaljnja študija
	Vir financiranja	proračun Mestne občine Nova Gorica, (Eko sklad, Sklad za razvoj podeželja, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo)

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 06
	Ime ukrepa	Urbanistični in gradbeni ukrepi blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje toplotne obremenitve za ljudi v obdobjih poletne vročine; Zmanjšanje ranljivosti turistične infrastrukture; Zmanjšanje stroškov turističnih ponudnikov za energijo; Zmanjšanje rabe energije in vode ter prihranki izpustov toplogrednih plinov; Varnost ljudi in premoženja; Povečanje družbenoekonomske trajnosti turizma v destinaciji.
	Kratek opis ukrepa	Urbanistični in gradbeni ukrepi za zmanjšanje vpliva poletne vročine in ekstremnih padavinskih dogodkov
	Področje ukrepanja	Narava in okolje: Urejanje in načrtovanje prostora; Stavbe
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Prostorsko načrtovanje: sprejetje pričakovanim podnebnim spremembam prilagojenih prostorskih in drugih razvojnih načrtov (npr. prepoved gradnje turistične in druge infrastrukture in objektov na potencialno ogroženih območjih zaradi naravnih nesreč (poplavnih območjih itd.));</p> <p>Izgradnja daljinskih sistemov ogrevanja na lesno biomaso;</p> <p>Pri načrtovanju ali prenovi turističnih objektov upoštevanje smernic za energijsko varčno gradnjo, ki so skladne s spremembami podnebja (višje temperature) in najvišjimi standardi energetske učinkovitosti;</p> <p>Celovita energetska prenova obstoječih (javnih) stavb;</p> <p>Pri gradnji ali prenovi turističnih objektov vgrajevanje naprav najvišjega razreda energetske učinkovitosti;</p> <p>Pri gradnji ali prenovi turističnih objektov vgrajevanje tehnologij za varčevanje in ponovno uporabo vode;</p> <p>Občinske spodbude za ozelenitev in zasaditev okolice (tudi zasebnih) stavb ter za zelene strehe in fasade</p>

PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	zmanjšanje rabe energije v stavbah
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	povečanje oskrbe z energijo iz obnovljivih virov
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	povečano odstranjevanje CO ₂ iz ozračja
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica
	Obdobje izvajanja ukrepa	stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Prihranki električne in toplotne energije; Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; Poraba vode v občini; Proizvodnja energije iz obnovljivih virov; Število pričakovanim podnebnim spremembam prilagojenih prostorskih in drugih občinskih razvojnih načrtov; Število celovito energetsko prenovljenih objektov;
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov je potrebna nadaljnja študija
	Vir financiranja	proračun Mestne občine Nova Gorica; turistični ponudniki; Eko sklad; Kohezijski sklad

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 07
	Ime ukrepa	Aktivacija sredstev iz različnih programov in skladov za ukrepe blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam ter sodelovanje v partnerskih projektih
	Cilj ukrepa	Omogočanje izvajanja ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam; Krepitev (mednarodnega) sodelovanja in partnerstva pri prilagajanju turizma podnebnim spremembam; Krepitev usposobljenosti za oblikovanje in izvajanje ukrepov blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam.
	Kratek opis ukrepa	Aktivacija »podnebnih« sredstev iz nacionalnih ter EU in drugih mednarodnih virov za ukrepe blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam
	Področje ukrepanja	
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	visoka
	PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)

	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Spremljanje programov, priprava projektov; sodelovanje z domačimi in tujimi deležniki turizma, strokovnimi organizacijami ipd.</p> <p>Programi in skladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sklad za podnebne spremembe RS - Kohezijski in regionalni sklad EU - čezmejno sodelovanje - Program razvoja podeželja - LIFE - Horizon Europe <p>...</p>
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občina, regija, država
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	RRA Severne Primorske, Mestna občina Nova Gorica, Goriška lokalna energetska agencija GOLEA
	Obdobje izvajanja ukrepa	stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	višina pridobljenih sredstev število partnerskih projektov število izvedenih ukrepov za blaženje in prilagajanje turizma podnebnim spremembam
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov je potrebna dodatna študija
	Vir financiranja	redno delo odgovornih organov

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 08
	Ime ukrepa	Upravljanje in varovanje zaščitene območij narave
	Cilj ukrepa	Ohranitev biotske raznovrstnosti; Ohranitev kakovosti naravnega okolja kot razvojnega vira za turizem; Zaščita narave pred škodljivimi učinki pretiranega turističnega obiska; Sonaravne oblike turizma in drugih gospodarskih dejavnosti v zaščitene območij v občini Nova Gorica.
	Kratek opis ukrepa	Aktivno opravljanje z varovanimi območji narave ter nadzor turističnih dejavnosti in obiska
	Področje ukrepanja	Narava in okolje: Urejanje in načrtovanje prostora
	Povzročitelj obremenitve	obiskovalci
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o ohranjanju narave
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Sprejetje oz. posodobitev upravljavskih načrtov; Imenovanje upravljavcev zaščitene območij; Vzpostavitev rednega spremljanja turističnega obiska zaščitene območij; Vzpostavitev rednega spremljanja vpliva turizma na stanje narave v destinaciji; Nadaljevanje prizadevan za vzpostavitev Regijskega parka Trnovski gozd
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	lahko pozitivno vpliva na ohranitev ponorov CO ₂ v občini.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občinski
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica
	Obdobje izvajanja	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število upravljavskih načrtov za zavarovana območja v destinaciji Število monitoringov vpliva turizma na naravo Število zavarovanih območij narave v destinaciji
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroška je potrebna dodatna študija
	Vir financiranja	proračun Mestne občine Nova Gorica

UKREP	Številka ukrepa	TURIZEM 09
	Ime ukrepa	Sistem spremljanja stanja okolja in zgodnjega opozarjanja na ekstremne vremenske dogodke deležnikov v turizmu
	Cilj ukrepa	Zaščita zdravja in varnosti turistov in turističnih delavcev; Zmanjšanje tveganj za varnost premoženja; Varna turistična destinacija.
	Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev stalnega monitoringa okolja ter sistema zgodnjega opozarjanja in ukrepanja ob nevarnih vremenskih dogodkih za deležnike turizma
	Področje ukrepa	varnost, zaščita in reševanje
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	srednja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Posodobitev občinske regulative na področju varnosti ter zaščite in reševanja z vključitvijo za turizem pomembnih podnebnih vsebin (predvsem v zvezi z ekstremnimi vremenskimi dogodki); Vzpostavitev učinkovitega sistema zgodnjega opozarjanja na ekstremne vremenske dogodke za turistične deležnike (obiskovalce, zaposlene v turizmu in lokalno skupnost). Ozaveščanje in usposabljanje lokalnih turističnih deležnikov v zvezi s tveganji ekstremnih vremenskih dogodkov in ukrepi za njihovo zmanjševanje.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	občina
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica
	Obdobje izvajanja	stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število občinskih programov varstva pred nesrečami; Število usposabljanj za lokalne turistične deležnike; Število udeležencev na usposabljanjih.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroškov je potrebna nadaljnja študija
	Vir financiranja	proračun Mestne občine Nova Gorica; redno delo odgovornih organov

2.2.5. Sektor vodni viri

UKREP	Številka ukrepa	VO1
	Ime ukrepa	Dvig splošnega ozaveščanja prebivalstva o varčnem ravnanju z vodo
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je povečati splošno ozaveščenost prebivalstva o potrebi po odgovornem in varčnem ravnanju z vodo.
	Kratek opis ukrepa	Podnebni scenariji nakazujejo na povečanje sušnih dogodkov, pri katerih lahko pride do pomanjkanja razpoložljive vode. Preventivno je zato potrebno povečati splošno ozaveščenost prebivalstva in odgovornih oseb na področju prilagajanja podnebnim spremembam in varčnega ravnanja z vodo.
	Področje ukrepanja	Vode.
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni dogodki (suše)/porabniki vode
	Prioriteta ukrepa	Visoka.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	<p>Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15)</p> <p>Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt, 48/12, 57/12, 92/13, 56/159 in 102/15)</p> <p>Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12 in 109/12)</p> <p>Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06 in 58/11)</p> <p>Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12)</p> <p>NUV II Ukrep 2ETa: Ukrepi cenovne politike za gospodarno rabo pitne vode</p> <p>NUV II Ukrep ON1.5a: Odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode (vidik padavinske vode)</p> <p>NUV II Ukrep OPZ1.1a: Vodovarstvena območja</p> <p>NUV II Ukrep R5a: Vzpodbujanje učinkovite in trajnostne rabe vode</p>

<p>OPIS UKREPA</p>	<p>Podrobnejši opis ukrepa</p>	<p>Čeprav podnebni scenariji ne predvidijo zmanjšanja povprečnih letnih količin razpoložljive vode, nakazujejo na pogostejše pojavljanje sušnih obdobji. Ob takih obdobjih se lahko razpoložljiva količina vode opazno zmanjša. Skladno z zmanjšanjem razpoložljivih količin vode je potrebno prilagoditi rabo in porabo vode. Dvig splošne ozaveščenosti prebivalstva in odgovornih oseb o problematiki podnebnih sprememb in ranljivosti vodnih virov nanje je zato zelo pomembno, tako iz preventivnega vidika, da do pomanjkanja vode ne bi prišlo ob sušnih obdobjih, kot tudi vidika povečanja sposobnosti prilagajanja, če do pride do pomanjkanja razpoložljive vode. Skladno s tem ciljem je zato potrebno izvesti delavnice in izobraževalne akcije na temo podnebnih sprememb in vodnih virov, promovirati uporabo padavinske vode za potrebe namakanja in v gospodinjstvu, uporabo sive vode (prečiščevanja odpadne vode in ponovno uporabo) znotraj gospodinjstva, uporabo zaprtih krogotokov (zaprti vodni krog s čiščenjem vode) pri uporabi vode za tehnološke namene.</p>
<p>PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA</p>	<p>prihranek rabe energije (kWh)</p>	<p>/</p>
	<p>povečanje rabe energije iz OVE (kWh)</p>	<p>/</p>
	<p>zmanjšanje emisij CO2 (kg)</p>	<p>/</p>
<p>IZVAJANJE UKREPA</p>	<p>Nivo ukrepa</p>	<p>Občinski.</p>
	<p>Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa</p>	<p>Občina. Izvajalci obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.</p>
	<p>Obdobje izvajanja ukrepa</p>	<p>Stalno</p>
	<p>Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa</p>	<p>Število izvedenih delavnic in izobraževalnih akcij.</p>
<p>STROŠKI UKREPA</p>	<p>Ocena stroškov ukrepa</p>	<p>1.500 do 2.000 EUR za delavnico, cca. 10.000 EUR za izobraževalno knjižico</p>
	<p>Vir financiranja</p>	<p>Občina in Izvajalec obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.</p>

UKREP	Številka ukrepa	VO2
	Ime ukrepa	Spodbuda k zmanjševanju porabe pitne vode
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti.
	Kratek opis ukrepa	Podnebni scenariji nakazujejo na povečanje sušnih dogodkov, pri katerih lahko pride do pomanjkanja razpoložljive vode. Finančna podpora bi spodbudila dvig rabe alternativnih vodnih virov in povečala ponovno uporabo (odpadne) vode.
	Področje ukrepanja	Vode.
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni dogodki (suše) / porabniki vode
	Prioriteta ukrepa	Visoka.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	<p>Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15)</p> <p>Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt, 48/12, 57/12, 92/13, 56/159 in 102/15)</p> <p>Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12 in 109/12)</p> <p>Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06 in 58/11)</p> <p>Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12)</p> <p>NUV II Ukrep 2ETa: Ukrepi cenovne politike za gospodarno rabo pitne vode in</p> <p>NUV II Ukrep ON1.5a: Odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode (vidik padavinske vode)</p> <p>NUV II Ukrep OPZ1.1a: Vodovarstvena območja</p>

<p>OPIS UKREPA</p>	<p>Podrobnejši opis ukrepa</p>	<p>Čeprav podnebni scenariji ne predvidijo zmanjšanja povprečnih letnih količin razpoložljive vode, nakazujejo na pogostejše pojavljanje sušnih obdobji. Ob takih obdobjih se lahko razpoložljiva količina vode opazno zmanjša. Skladno z zmanjšanjem razpoložljivih količin vode je potrebno prilagoditi rabo in porabo vode. Poleg dviga splošne ozaveščenosti prebivalstva in odgovornih oseb o problematiki podnebnih sprememb in ranljivosti vodnih virov nanje je zato zelo pomembno, da prebivalstvo spodbudimo k:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uporabi padavinske vode kot dodatni vir vode za namene, pri katerih ni treba zagotoviti kakovosti za pitno vodo, na primer splakovanje stranišč, pranje perila ali zalivanje za potrebe namakanja v gospodinjstvu, - uporabi sive vode (prečiščevanja odpadne vode in ponovno uporabo) znotraj gospodinjstva in - uporabi zaprtih krogotokov (zaprti vodni krog s čiščenjem vode) pri uporabi vode za tehnološke namene. <p>Aktivnosti za zmanjšanje izgub v vodovodnih omrežjih (izvajalci obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo). Spodbuda je lahko finančna podpora.</p>
<p>PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA</p>	<p>prihranek rabe energije (kWh)</p> <p>povečanje rabe energije iz OVE (kWh)</p> <p>zmanjšanje emisij CO₂ (kg)</p>	<p>/</p> <p>/</p> <p>/</p>
<p>IZVAJANJE UKREPA</p>	<p>Nivo ukrepa (nosilec ukrepa)</p> <p>Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa</p> <p>Obdobje izvajanja ukrepa</p> <p>Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa</p>	<p>Ministrstvo, pristojno za okolje (NUVII).</p> <p>Lastniki objektov, Občina in Izvajalec občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.</p> <p>Stalno</p> <p>Število gospodinjstev z rabo padavinske vode. Število gospodinjstev z rabo sive vode. Število tehnoloških obratov z zaprtimi vodnimi krogi. Količina vode, dobavljene iz javnega vodovoda na prebivalca.</p>
<p>STROŠKI UKREPA</p>	<p>Ocena stroškov ukrepa</p> <p>Vir financiranja</p>	<p>cca. 200.000 EUR na leto</p> <p>Država/občina. Izvajalec obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.</p>

UKREP	Številka ukrepa	VO3
	Ime ukrepa	Podeljevanje vodnih pravic
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti.
	Kratek opis ukrepa	Podnebni scenariji nakazujejo na povečanje sušnih dogodkov, pri katerih lahko pride do pomanjkanja razpoložljive vode, zato je pri podeljevanju pravic potrebno upoštevati scenarije podnebnih sprememb.
	Področje ukrepanja	Ukrepi za dovoljevanje rabe vode.
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni dogodki (suše) in različna raba voda (imetniki vodnih pravic)
	Prioriteta ukrepa	Visoka.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15) Uredba o podrobnejši vsebini in načinu priprave načrta upravljanja voda (Uradni list RS, št. 26/06, 5/09 in 36/13) Pravilnik o vsebini vloge za pridobitev vodnega dovoljenja in o vsebini vloge za pridobitev dovoljenja za raziskavo podzemnih voda (Uradni list RS, št. 79/07) Pravilnik o vodni knjigi (Uradni list RS, št. 10/12) Pravilnik o klasifikaciji vrst posebne rabe vode in naplavin (Uradni list RS, št. 24/15) akti o podelitvi vodne pravice NUV II Ukrep R1a: Sistem podeljevanja vodnih pravic NUV II Ukrep R1b1: Sistem za podporo odločanju o rabi voda NUV II Ukrep R3a: Omejitve, prepovedi in pogoji rabe voda
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Čeprav podnebni scenariji ne predvidijo zmanjšanja povprečnih letnih količin razpoložljive vode, nakazujejo na pogostejše pojavljanje sušnih obdobji. Ob takih obdobjih se lahko razpoložljiva količina vode opazno zmanjša. Skladno z zmanjšanjem razpoložljivih količin vode je potrebno prilagoditi podeljevanje vodnih pravic ter upoštevati podnebne spremembe, predvsem pri omejitvah, prepovedih in pogojih.
PRISPEVEK UKREPA K	prihranek rabe energije (kWh)	/

ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa (nosilec ukrepa)	Ministrstvo, pristojno za okolje (NUVII).
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo, pristojno za okolje
	Obdobje izvajanja ukrepa	Stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Učinkovitost sistema podeljevanja vodnih pravic.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Občina s tem ukrepom nima stroškov.
	Vir financiranja	Država.

UKREP	Številka ukrepa	VO4
	Ime ukrepa	Sistem poročanja rabe vode
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je vzpostavitev sistema poročanja dejanske rabe vode.
	Kratek opis ukrepa	Za natančno analizo vodnega stresa in možnosti povečanja rabe površinske vode so potrebni podatki o trenutni dejanski rabi vode.
	Področje ukrepanja	Vodne pravice
	Povzročitelj obremenitve	Lastniki vodnih pravic
	Prioriteta ukrepa	Srednja.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Z vse pogostejšimi in bolj ekstremnimi sušami, se bo potreba po vodi povečala. Predstavljena študija ranljivosti in tveganja je v analizo vodnega stresa vključila predvidene dnevne/letne rabe vode, vendar bi bil za natančnejšo analizo ključen podatek o dejanskih rabah vode, ki se lahko razlikujejo od predvidenih. Tako lahko pri študijah povečanja rabe vode natančneje ocenimo, koliko vode imamo še na razpolago.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Občinski, državni.
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Delež poročanov napram neporočanim dejanskim rabam.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	
	Vir financiranja	Občina.

UKREP	Številka ukrepa	VO5
	Ime ukrepa	Vzpostavitev rezervnega vodnega vira
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je izdelana študija o možnostih za nove in/ali rezervne vire pitne vode.
	Kratek opis ukrepa	Za vzpostavitev novih in/ali rezervnih vodnih virov je potrebna natančna študija, ki pri izbiri mikro lokacije vira upošteva tudi topografske, geološke in hidrogeološke značilnosti ožjega območja.
	Področje ukrepanja	Viri pitne vode.
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni dogodki (suše)/onesnaženje.
	Prioriteta ukrepa	Visoka.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12) OPERATIVNI PROGRAM OSKRBE S PITNO VODO za obdobje od 2016 do 2021 NUV II Ukrepi OS3.2b2: Preveritev določitve vodnih teles podzemnih voda
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Določitev novih oziroma rezervnih virov pitne vode je pomembna v primeru premajhne razpoložljive količine pitne vode v že obstoječih virih (v sušnih obdobjih) ali za primer poslabšanja kemijskega stanja vode odvzete iz obstoječih vodnih virov do te mere, da voda ne ustreza standardom za pitno vodo. Za določanje natančnejše lokacije novih virov pitne vode je potrebna podrobnejša študija, ki upošteva tudi topografske, geološke in hidrogeološke značilnosti ožjega območja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Občinski.
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina - Izvajalec občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Izdelana študija.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov	15.000 EUR do 20.000 EUR
	Vir financiranja	Občina -Izvajalec občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.

UKREP	Številka ukrepa	VO6
	Ime ukrepa	Ureditev namakanja z vodo iz zajetja Vogršček
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je ureditev namakanja z vodo iz zajetja Vogršček
	Kratek opis ukrepa	Voda iz zajetja Vogršček še ni v celoti izkoriščena. Potrebno je narediti analizo, koliko vode je na razpolago za namakanje in kako to vodo izkoristiti.
	Področje ukrepanja	Viri vode za namakanje
	Povzročitelj obremenitve	Ekstremni dogodki (suše)
	Prioriteta ukrepa	Visoka.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Zajetje Vogršček je bilo zgrajeno za potrebe namakanja Vipavske dolini. Voda iz zajetja še ni v celoti izkoriščena, zato bi bila potrebna analiza, s kateri bi ugotovili, koliko vode je na voljo in kako jo pravično razdeliti med porabnike za potrebe namakanja. Pri tem je potrebno biti pozoren tudi na rabe, ki so že priostne.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Regijski (Vipavska dolina)
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Ureditev namakanja z vodo iz zajetja Vogršček
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	
	Vir financiranja	Občine Vipavske doline

2.2.6. Sektor vodovodni sistemi

UKREP	Številka ukrepa	VSS1
	Ime ukrepa	Preprečevanje zastajanja vode in obvladovanje visokih temperatur
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je izdelava študije, ki opredeli rabe, pri katerih bo zaradi podnebnih sprememb problematična oskrba z vodo zaradi vpliva na temperaturo vode v vodovodnem sistemu
	Kratek opis ukrepa	Podnebni scenariji nakazujejo na povečanje pogostosti ekstremnih dogodkov (vročinski valovi), kar lahko v nekaterih delih vodovodnega sistema privede do povišanja temperature vode (nad 20°C)
	Področje ukrepanja	Vode
	Povzročitelj obremenitve	Povečanje temperature v daljših časovnih obdobjih - vročinski valovi
	Prioriteta ukrepa	Visoka - za ciljna območja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Evropska direktiva o kakovosti pitne vode (98/83/EC), 3.11.1998; recast 20/2
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o zdravstveni dejavnosti (2013); Zakon o zdravstveni ustreznosti Živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, (Ur.l. RS, št. 52/2000); Uradni list RS ; 52/2000 ; 2000-06-13 ; 06949-06955; Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o pitni vodi Uradni list RS ; 35/2004 ; 2004-04-09 ; 04137-04138; Pravilnik o spremembi Pravilnika o pitni vodi Uradni list RS ; 26/2006 ; 2006-03-10 ; 02751-02751; Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pitni vodi Uradni list RS ; Number: 25/2009 ; 2009-04-03 ; 03356-03357
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Prvi korak predlaganega ukrepa je povezan z identifikacijo stanja - zaznavanje odsekov vodovodnih sistemov na katerih se oblikujejo težave s povišano temperaturo. To je mogoče doseči s kombinacijo meritev in modeliranja (hitrosti vode v opazovanem odseku cevi, zastajanje vode). Na podlagi identifikacije odsekov je mogoče sprejeti ukrepe: na kratki rok - povečati pretoke v ceveh v času vročinskih valov - izpusti v končnih hidrantih; na dolgi rok - prilagoditve na vodovodnem omrežju - zmanjševanje premerov cevi in izboljšana izolacija za zaščito pred pregrevanjem cevi.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/

IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Občinski
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	Stalno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število izvedenih študij, odseki prilagojeni za večje temperaturne obremenitve
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Cca. 300 EUR/leto meritev temperature, hidravlični model za Novo Gorico bi bilo potrebno vzpostaviti. Ocena menjave cevi 300 EUR/m'
	Vir financiranja	Občina in lastniki vodnih dovoljenj ali koncesij.

UKREP	Številka ukrepa	VVS2
	Ime ukrepa	Kartiranje stabilnosti tal za načrtovanje in gradnjo VS
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je ustrezno razumevanje pojavnosti nestabilnosti tal (zemeljski plazovi in sorodni pojavi), ki lahko pomembno vplivajo na delovanje vodovnega sistema (okvare)
	Kratek opis ukrepa	Karta nestabilnosti zemljin - zemeljskih plazov poteka v okviru projekta MASPREM detajlnejše spremljanje zgodovinskih dogodkov in modeliranje možnih dogodkov je pomembno zaradi izvajanja ustreznih ukrepov.
	Področje ukrepanja	Vode
	Povzročitelj obremenitve	Zemeljski plazovi
	Prioriteta ukrepa	Visoka - tudi zaradi dogodkov v letu 2020
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva o pitni vodi 98/83/EC (recast 20/2184) področje, ki naslavlja varnostne načrte za pitno vodo (Water Safety Plans)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15), 88. člen (plazljivo območje) Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06 in 58/11) Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Pojav nestabilnosti zemljišč povzroča intenziviranje pojavov lomov cevi in drugih okvar na vodovodnem sistemu. Primerno kartiranje je osnova za sprejemanje ukrepov (gradnja v zaščiteneh pogojih) ali izogibanje tem področjem.
PRISPEVEK UKREPA K	prihranek rabe energije (kWh)	ni neposrednih učinkov

ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni neposrednih učinkov
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni neposrednih učinkov
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Občinski.
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina. Izvajalci obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.
	Obdobje izvajanja ukrepa	
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Prostorska pokritost območja in kartiranje nestabilnih območij - območij zemeljskih plazov
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	VVS3
	Ime ukrepa	Razvoj ciljnih pravilnikov rabe vode
	Cilj ukrepa	Podnebnim spremembam, ter vodnim virom prilagojeno usmerjanje porabnikov vode iz vodovodnega sistema.
	Kratek opis ukrepa	Razvoj orodij in pravilnikov s katerimi se uporabnike usmerja v učinkovitejšo porabo vode - po kategorijah uporabnikov: javna gasilska služba (gašenje požarov z viri izven vodovodnega sistema); turistični odvzem (ponovna poraba sive vode); veliki objekti (prestrezanje padavinske vode in hramba padavinske vode za druge namene).
	Področje ukrepanja	Oskrba s pitno vodo - upravljanje s poraba (demand management)
	Povzročitelj obremenitve	Prilagojena poraba vode zaradi podnebnih sprememb
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva o pitni vodi 98/83/EC (recast 20/2184) področje, ki naslavlja varnostne načrte za pitno vodo (Water Safety Plans)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12), (opredelitev kaj je to oskrba s pitno vodo iz javnega vodovodnega sistema) Pravilnik o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) Pravilnik o tehničnih normativih za hidrantno omrežje za gašenje požarov (Uradni list SFRJ, št. 30/91, Uradni list RS, št. 1/95 - ZSt, 59/99 - ZTZPUS, 52/00 - ZGPro in 83/05) Ustava RS Uredba o oskrbi s pitno vodo ne opredeljuje potreb po tem ukrepu.

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Vzpostavitev podrobnejših navodil za pogoje rabe vode iz vodovodnega omrežja za različne skupine uporabnikov. Potencialni vpliv na cenovno politiko - oblikovanje cene storitve.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Izvajalec JS oskrbe s pitno vodo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina -Izvajalec občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.
	Obdobje izvajanja ukrepa	Trajno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Optimizacija rabe vode različnih uporabnikov
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Nizki za IJS, stroški zaradi prehoda uporabnikov na nove načine rabe (ponovne rabe) vode.
	Vir financiranja	Uporabniki

UKREP	Številka ukrepa	VVS4
	Ime ukrepa	Upravljanje s sezonskimi variacijami rabe vode v vodovodnih sistemih
	Cilj ukrepa	V prvi vrsti je boljše razumevanje različnih obdobj v letu, ki so posebej kritična za vpliv podnebnih sprememb (poletno obdobje) in resolucijsko prilagajanje monitoringa, modeliranja in ukrepov na ta obdobja. Sezonske variacije porabe so zaradi turizma še posebej značilne za vodovod ID 1046
	Kratek opis ukrepa	Prilagajanje analitskih orodij in sistema odločanja na ciljna obdobja v letu, ki so specifična za delovanje vodovodnega sistema. Med njimi izstopa poletno obdobje, ko so vodni viri običajno manj izdatni, poraba vode pa je povečana.
	Področje ukrepanja	Oskrba s pitno vodo
	Povzročitelj obremenitve	Vse podnebne spremembe (temperatura, suša, vročinski valovi, razporeditev padavin)
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva o pitni vodi 98/83/EC (recast 20/2184) področje, ki naslavlja varnostne načrte za pitno vodo (Water Safety Plans).
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12), Pravilnik o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17)

		Uredba o oskrbi s pitno vodo ne opredeljuje potreb po tem ukrepu, saj ne naslavlja specifičnosti sezonskih variacij pri upravljanju vodovodnih sistemov.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Identifikacija sezonskih obdobij in razvoj analitski pristopov (npr. izračun ILI indikatorja) za ta obdobja, specifični obratovalni pravilniki in navodila uporabnikom za ta obdobja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Izvajalec JS oskrbe s pitno vodo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina -Izvajalec občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.
	Obdobje izvajanja ukrepa	Trajno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Vzpostavljena analitika za različna obdobja v letu na podlagi specifične analitike tudi ciljni ukrepi
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Stroški so relativno nizki v primeru uporabe učinkov razpoložljivih drugih ukrepov.
	Vir financiranja	Vodarina - izvajalci obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.

UKREP	Številka ukrepa	VVS5
	Ime ukrepa	Povezovanje s soslednjimi vodovodnimi sistemi
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je stabilna medsebojna povezava vodovodnih sistemov, ki kot taki lahko s svojimi lastnimi rezervnimi kapacitetami predstavljajo rezervni vodni vir za oskrbo s pitno vodo. Pri tem sta občina Nova Gorica in Vodovodi in Kanalizacija Nova Gorica d.d primer dobrega sodelovanja, saj se iz vodovodnega sistema Hubelj napaja del porabnikov na območju MO Nova Gorica, prav tako povezani vodovodni sistem pod enotnim upravljalcem izveden z občino Vipava. Ukrep je usmerjen v stabilnost navedenih povezav.
	Kratek opis ukrepa	Ukrep zajema stabilnost povezav (modeliranje, pravni in ekonomski ukrepi) izvedbo (gradnja povezav) in upravljanje s povezanimi vodovodnimi sistemi za dolgoročno stabilnost in optimalnost delovanja povezanih vodovodnih sistemov.
	Področje ukrepanja	Oskrba s pitno vodo

	Povzročitelj obremenitve	Vse podnebne spremembe (temperatura, suša, vročinski valovi, razporeditev padavin)
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva o pitni vodi 98/83/EC (recast 20/2184) področje, ki naslavlja varnostne načrte za pitno vodo (Water Safety Plans)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12), Pravilnik o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) Uredba o oskrbi s pitno vodo (18. člen) (izmenjava pitne vode med vodovodi) - i) (1) Če se več javnih vodovodov s pitno vodo oskrbuje iz istih zajetij za pitno vodo, mora biti raba pitne vode urejena s pogodbo med imetniki vodne pravice, lastniki in upravljavci javnih vodovodov, ki ne sme biti v nasprotju s pridobljenimi vodnimi pravicami. (2) Če se javni vodovod oskrbuje s pitno vodo iz tujine na podlagi meddržavnega sporazuma ali drugega ustreznega pravnega akta, se določba prejšnjega odstavka ne uporablja. (3) Iz javnega vodovoda se lahko za lastno oskrbo s pitno vodo oskrbuje tudi zasebni vodovod v skladu s prvim odstavkom tega člena. (4) Določbe prvega odstavka tega člena se uporabljajo tudi za ureditev pravic in obveznosti v zvezi z oskrbo z vodo iz javnega vodovoda v skladu z drugim odstavkom 3. člena te uredbe. (5) Pri izmenjavi pitne vode med vodovodi morajo njihovi upravljavci količino dobavljene pitne vode meriti in evidentirati. (6) Oskrbovanje javnega vodovoda z vodo iz zasebnega vodovoda je prepovedano.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Razvoj in obratovanje medobčinske dobave pitne vode.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	potencialno visok
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Potencialno visoko (medobčinska optimizacija)
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Izvajalec JS oskrbe s pitno vodo (več), država, občine
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina -Izvajalci občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (več) in več občin, vključena v proces je tudi država
	Obdobje izvajanja	Trajno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Vzpostavljen mehanizem medobčinske dobave pitne vode. Spremljanje količin in cene dobavljene vode.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	težko oceniti
	Vir financiranja	vodni sklad, sredstva EU

UKREP	Številka ukrepa	VVS6
	Ime ukrepa	Razvoj varnostnih načrtov za oskrbo s pitno vodo kot nadgradnja HACCP postopkov
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je razvoj varnostnih načrtov za oskrbo s pitno vodo kot jih predvideva zakonodaja EU (v pripravi) in smernice WHO. Varnostni načrti za oskrbo s pitno vodo morajo upoštevati poleg trenutnega stanja tudi pričakovane učinke podnebnih sprememb.
	Kratek opis ukrepa	V okviru ukrepa se pripravijo varnostni načrti in prične delo skladno z opredeljenimi načrti.
	Področje ukrepanja	Oskrba s pitno vodo
	Povzročitelj obremenitve	Vse podnebne spremembe (temperatura, suša, vročinski valovi, razporeditev padavin)
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva o pitni vodi 98/83/EC (recast 20/2184) področje, ki naslavlja varnostne načrte za pitno vodo (Water Safety Plans), SIST EN 15975
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/12), Pravilnik o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) Uredba o oskrbi s pitno vodo ne predvideva varnostnih načrtov za oskrbo s pitno vodo
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Priprava ukrepa zajema temeljito nadgradnjo obstoječih HACCP postopkov v Varnostne načrte za oskrbo s pitno vodo. Pri tem je potrebno razumeti, da sami HACCP niso skladni z VNPV (Varnostni načrti za pitno vodo)
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	Ni pričakovati neposrednih učinkov
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Ni pričakovati neposrednih učinkov
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Izvajalec JS oskrbe s pitno vodo, država (varstvo virov pitne vode), občine, ostali deležniki v prostoru
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina -Izvajalci občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (več) in več občin, vključena v proces je tudi država
	Obdobje izvajanja	Trajno
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Vzpostavljen sistem in odobreni Varnostni načrti za oskrbo s pitno vodo s stalnim spremljanjem tveganj in ukrepi, ki se dinamično prilagajajo. Vzpostaviti mehanizme odziva skladne z SIST EN 15975
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	težko oceniti
	Vir financiranja	Vodarina

2.2.7. Sektor poplavne ogroženosti

UKREP	Številka ukrepa	POPL_1
	Ime ukrepa	Izobraževanje in ozaveščanje o poplavni ogroženosti
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je povečanje zavedanja vsakega posameznika in organizacije o njegovi ogroženosti, pa tudi o njegovi vlogi v celovitem odzivu na zmanjšanje poplavne ogroženosti, tudi ob prihajajočih učinkih podnebnih sprememb na poplavno ogroženost.
	Kratek opis ukrepa	Ukrep zajema različne načine naslavljanja ciljnih populacij in njihovega seznanjanja z izdelanimi analizami (karte poplavne nevarnosti, karte razredov poplavne nevarnosti, erozijska nevarnost) in vplivu stanj na njih. Razumevanje koncepta povratnih dob, in učinka različnih poplav na različne ogrožene kategorije.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), pa tudi raba zemljišč in dejavnosti
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - za potrebe vključevanja vseh deležnikov v proces prilagajanja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah, Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti, NZPO opredeljuje območje Nove Gorice v skupino območij pomembnega vpliva poplav. NZPO opredeljuje ukrep kot enega v sklopu ukrepov (U6)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Organizacija delavnic, aktivnih spletnih strani, objave v občinskem glasilu, vključevanje vsebin v izobraževanje različnih institucij (osnovne šole, vrtci, gimnazija, univerza za tretje življenjsko obdobje, društva, organizacije). Razumevanje učinkov različnih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti in vloge različnih deležnikov pri tem, kakor tudi učinki skupnega delovanja.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine in na območju specifičnih poplavnih območij
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina in organizacije

	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Indikator seznanjenosti občanov in organizacij (% zajema prebivalstva v enega od načinov komunikacije)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Do 20.000 EUR na leto.
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	POPL_2
	Ime ukrepa	Gradbeni ukrepi
	Cilj ukrepa	Gradbeni ukrepi so pomembni za zmanjšanje poplavne ogroženosti, saj že izvedeni gradbeni ukrepi omogočajo osnovno poselitev v Mestni občini Nova Gorica (Koren, Vrtojba, Branica, Vipava, Lijak)
	Kratek opis ukrepa	V okviru ukrepa se predvideva aktivno sodelovanje občine Nova Gorica pri pripravi in načrtovanju ukrepov, sama izvedba je v matični pristojnosti državnih organov (Zakon o vodah). Ukrepi so vezani na zadrževanje voda (možnost ni velika zaradi topologije terena na območju), in ukrepi za zaščito objektov in infrastrukture.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), pa tudi raba zemljišč in dejavnosti
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - nadgradnja obstoječih ukrepov, predvsem tistih ki nimajo varnostnih elementov za podnebne spremembe
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah, Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti, NZPO opredeljuje območje Nove Gorice v skupino območij pomembnega vpliva poplav. NZPO opredeljuje ukrep kot enega v sklopu ukrepov (U7)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	V prvem koraku opredelitev ciljnega stanja zmanjšanja poplavne ogroženosti na območju mestne občine Nova Gorica, potem analiza variantnih ukrepov, potrebnost zemljišč, ocena stroškov, v kasnejši fazi tudi prostorsko umeščanje
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine in na območju specifičnih poplavnih območij

	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina in državni organi (predvsem DRSV) - razpis za projekt celovite študije povodja reke Vipave v letu 2021
	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Indikator ogroženosti stavb in ogroženosti dejavnosti ter prebivalstva.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Visoki stroški, stroške ločiti na stroške priprave (nizki) in stroške izvedbe (visoki), tudi stroški vzdrževanja/obratovanja.
	Vir financiranja	Vodni sklad, občina

UKREP	Številka ukrepa	POPL_3
	Ime ukrepa	Načrtovanje in izvajanje individualnih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je identifikacija lokacij, kjer je primerna izvedba individualnih ukrepov, analiza možnih ukrepov, njihovo načrtovanje in izvedba.
	Kratek opis ukrepa	Individualni ukrepi so predvsem vezani na izolacijo posameznih objektov pred vdorom poplavnih voda v njih. Možni so stalni individualni ukrepi ali začasni, ki se vzpostavijo v času povečane poplavne ogroženosti (napoved poplavnega dogodka). Individualni ukrepi varstva posameznih objektov so ukrepi, ki se izvajajo v primeru, da celovita rešitev ni ekonomsko opravičena.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), pa tudi raba zemljišč in dejavnosti
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - vključevanje posameznikov, ki jih v okvir ukrepov na vodotokih ni mogoče zavarovati pred škodljivim delovanjem voda.
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah, Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti, NZPO opredeljuje območje Nove Gorice v skupino območij pomembnega vpliva poplav. NZPO opredeljuje ukrep kot enega v sklopu ukrepov (U7)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Ukrep ne zajema improviziranih ukrepov (vreče s peskom), temveč načrtovane ukrepe, ki se aktivirajo v času napovedi dogodka (lahke pregrade, napihljivi sistemi, črpališča ...)
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva

	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine in na območju specifičnih poplavnih območij
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina in organizacije
	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	težko oceniti
	Vir financiranja	Posameznik (ogroženi) sofinanciranje možno (Občina, državam EU sredstva?)

UKREP	Številka ukrepa	POPL_4
	Ime ukrepa	Načrtovanje za potrebe učinkovitega odziva v času poplavnih dogodkov
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je razvoj, vzdrževanje in testiranje učinkovitih in ukrepov, ki jih v času same intervencije usklajeno izvajajo različne institucije.
	Kratek opis ukrepa	V okviru ukrepa se pripravi zasnova novelacije načrta ukrepanja v primeru poplav z upoštevanjem nove teorije vodenja odziva (SVOD) in izboljšanim vključevanjem vseh deležnikov ter njihovega medsebojnega sodelovanja.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), pa tudi raba zemljišč in dejavnosti
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - gradi na obstoječi zakonodaji (zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami) in izboljšuje izvedbo
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60) EU civil protection mechanism, aktiviranje sistema evropskega mehanizma.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah, Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti, NZPO opredeljuje območje Nove Gorice v skupino območij pomembnega vpliva poplav. NZPO opredeljuje ukrep kot enega v sklopu ukrepov (U14). Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Analiza obstoječega načrta zaščite in reševanja, ustreznosti in osvežitev podatkov. Analiza ustreznosti glede na sodobne teorije vodenja krožnega poteka priprave in vodenja odziva na naravne in druge nesreče (ICS-SVOD sistem).

PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine in na območju specifičnih poplavnih območij
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina in organizacije vključene na načrte zaščite in reševanja
	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Izdelani načrti zaščite in reševanja, vzdrževanje načrtov, preverjanje načrtov v okviru rednih štabnih vaj in simulacij
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	do 40.000 EUR na leto
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	POPL_5
	Ime ukrepa	Dokumentiranje in analiza poplavnih dogodkov
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je izboljšano dokumentiranje stanj pred poplavnimi dogodki, med in po njimi. Krepitev spremljanja stanja in izboljšave povečujejo splošno odpornost na poplavne dogodke in s tem tudi na poplavne dogodke, ki se s podnebnimi spremembami intenzivirajo.
	Kratek opis ukrepa	Vodenje dokumentacije pred poplavnimi dogodki je dokumentiranje vezano v zaznane poškodbe vodnih objektov in vodne infrastrukture. Ta faza je usmerjena v izboljšave vezane na obstoječe vodne objekte in infrastrukturo in tudi v izvajanje ukrepov (gradbenih in negradbenih). Proces dokumentiranja med poplavnim dogodkom je osnova za umerjanje modelov in optimizacijo ukrepov po poplavah. Po poplavnem dogodku del sistema že obstaja (AJDA) vendar ga je potrebno nadgrajevati.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin) in potreba po bolj učinkovitem spremljanju stanja
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - za potrebe vključevanja vseh deležnikov v proces prilagajanja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60)
	Pravna podlaga ukrepa	Zakon o vodah, Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti, NZPO opredeljuje območje Nove Gorice

	(nacionalna zakonodaja)	v skupino območij pomembnega vpliva poplav. NZPO opredeljuje ukrep kot enega v sklopu ukrepov - Dokumentiranje in analiza poplavnih dogodkov (19) Dokumentacija je pomembna za pripravo projektne, tehnične in investicijske dokumentacije.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Razvoj postopkov in orodij, vključno s spletnimi orodji, s katerimi se izboljšuje dokumentiranje elementov vezanih na zmanjšanje ali obvladovanje poplavne ogroženosti.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine in na območju specifičnih poplavnih območij
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina in organizacije, potrebne so tudi povezave z državnimi organi (DRSV, URSZR)
	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Indikator izkazuje odstotek zajetih in ustrezno dokumentiranih poplavnih dogodkov.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Do 20.000 EUR na leto.
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	POPL_6
	Ime ukrepa	Izboljšano obvladovanje poplav zaradi padavinskih voda
	Cilj ukrepa	Zmanjševanje poplavne ogroženosti zaradi pluvialnih poplav, predvsem v urbanih območjih.
	Kratek opis ukrepa	Ukrep zajema nadgradnjo pravnih in strokovnih podlag (tehnični pravilnik). Nadaljevanje tega procese je izboljšana zaznava stanja, modeliranje, identifikacijo ukrepov, gradnjo in vzdrževanje sistema odvodnje padavinskih voda, vključno z zadrževanjem padavinskih voda in njihovo ponovno uporabo za blaženje posledic podnebnih sprememb.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), posebej v urbanih okoljih, pa tudi raba zemljišč in dejavnosti
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - za potrebe vključevanja vseh deležnikov v proces prilagajanja

PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	<p>Nacionalna zakonodaja pomanjkljivo opredeljuje ta ukrep. Spada v področje Zakona o varstvu okolja in izvajanja Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15, 76/17 in 81/19).</p> <p>Uredba sicer pomanjkljivo opredeljuje odvodnjo padavinskih voda. Padavinske vode nadalje opredeljujejo tudi občinske tehnične smernice, vendar tudi te precej pomanjkljivo.</p>
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Identifikacija stanja odvodnje padavinskih voda in model odvodnje padavinskih voda z identifikacijo načina reševanja odvodnje v urbanih okoljih. Področje ukrepa zajema tudi vprašanje erozijskih procesov (odnašanje, odlaganje) v območju padavinskih voda ter interakcijo z urbaniziranimi vodotoki. Opredelitev pravnega stanja urbaniziranih vodotokov je pomembna, trenutno pomanjkljiva.</p>
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju urbaniziranih delov celotne občine
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina in izvajalec javne službe odvodnje padavinskih voda
	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Poplavna ogroženost (št. poplavno ogroženih stavb, m ² poplavno ogroženih stavb) zaradi padavinskih voda (glede na povratno dobo padavin)
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Stroška ukrepa v tej fazi ni mogoče opredeliti
	Vir financiranja	Občina, podnebni sklad, vodni sklad

UKREP	Številka ukrepa	POPL_7
	Ime ukrepa	Zemljišča za potrebe zmanjševanja poplavne ogroženosti
	Cilj ukrepa	Cilj ukrepa je vzpostavitev sklada zemljišč, ki jih je potrebno pridobiti za povečanje učinkovitosti in izvedljivosti izvajanja ukrepov zmanjšanja poplavne ogroženosti.
	Kratek opis ukrepa	Osnovno orodje za uspešnejše obvladovanje podnebnih sprememb, ki so povezane s poplavno ogroženostjo je razpoložljivost prostora - zemljišč.
	Področje ukrepanja	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), pa tudi raba zemljišč in dejavnosti - ukrep je potreben za prilagajanje in posledica zgodovinskega manjšanja vodnih zemljišč.
	Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - za potrebe vključevanja vseh deležnikov v proces prilagajanja
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Ukrep ni predviden po obstoječi nacionalni zakonodaji. Lastništvo zemljišč je ključnega pomena za izvedljivost skorajda vseh ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Identifikacija potrebnih zemljišč. Postopek komunikacije z lastniki zemljišč, uskladitev s protorsko zakonodajo. Zagotovitev finančnih sredstev za odkup zemljišč. Upravljanje z zemljišči.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine in na območju specifičnih poplavnih območij
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina, država (glede na pravno opredelitev ukrepa)
	Obdobje izvajanja ukrepa	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Indikator - % površine občine v skladu zemljišč za zmanjševanje poplavne ogroženosti.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Stroška ukrepa v tej fazi ni mogoče opredeliti
	Vir financiranja	Občina, država (vodni sklad, podnebni sklad) - še ne definirano

UKREP	Številka ukrepa	POPL_8
	Ime ukrepa	Ravnanje z izkopnimi materiali in deponijami na območju občine
	Cilj ukrepa	Izboljšano ravnanje z materiali, ki imajo velike prostornine na območju občine Nova Gorica
	Kratek opis ukrepa	Zmanjševanje poplavne ogroženosti je povezano z zemeljskimi deli hkrati pa je tudi povezano s sistemskim preprečevanjem odlaganja materialov na poplavnih območjih (ohranjanje zadrževalnih volumnov). Sistemsko ravnanje z materiali in deponijami na območju občine (predvsem gradbenega) in izkopi (tudi gradbeni odpadki) - materiali so pomembni tudi za gradnjo ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti, kjer strošek zemeljskih del in transportov materialov lahko predstavlja ključno postavko.
	Področje ukrepa	Poplavna nevarnost
	Povzročitelj obremenitve	Podnebne spremembe (intenziteta padavin), pa tudi raba zemljišč in dejavnosti - ukrep ni neposredno povezan s povzročiteljem, vendar osnova za prilagajanje
Prioriteta ukrepa	ZELO VISOKA - za potrebe vključevanja vseh deležnikov v proces prilagajanja	
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Poplavna direktiva (Floods directive EU 2007/60) - ohranjanje poplavnih območij, Zakonodaja s področja ravnanja z odpadki - Directive 2008/98/EC on waste (Waste Framework Directive)
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Ukrep ni predviden po obstoječi nacionalni zakonodaji. Obvladovanje premikov mas je ključnega pomena za vsa infrastrukturna dela na območju občine in razpoložljivost ključnih materialnih virov (agregati različnih frakcij), deponijski material - viški izkopnih materialov - masna izravnava-
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Pridobitev ustreznega deponijskega prostora in upravljanje z njim za potrebe masne izravnave. Javna dostopnost navedenih volumnov. Doseženo ciljno preprečevanje neustreznega zasipavanja poplavnih območij (tudi lokalno) z gradbenimi odpadki.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	ni vpliva
	povečanje rabe energije iz OVE	ni vpliva
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	ni vpliva
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Na območju celotne občine
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja	kontinuirano
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Indikator - prostorska umestitev deponijskega prostora za dosegljivost različnih uporabnikov (razdalja do različnih uporabnikov - kilometrov).
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	težko opredeljivo
	Vir financiranja	Občina

2.2.8. Medsektorski ukrepi

UKREP	Številka ukrepa	SK01
	Ime ukrepa	Izobraževanje in ozaveščanje prebivalstva na področju podnebnih sprememb
	Cilj ukrepa	Dvig izobraženosti in ozaveščenosti prebivalstva na področju podnebnih sprememb, ranljivosti in ogroženosti zaradi njih ter možnosti prilagajanja in blaženja.
	Kratek opis ukrepa	Izobraženost in ozaveščenost prebivalstva je ključni kazalnik pri sposobnosti prilagajanja podnebnim spremembam in močno vpliva na sposobnost soočanja z njimi ter njihovimi posledicami.
	Področje ukrepa	Izobraževanje in ozaveščanje prebivalstva
	Povzročitelj obremenitve	
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna)	NUV II Ukrepi R5a: Vzpodbujanje učinkovite in trajnostne rabe vode
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Izobraženost in ozaveščenost prebivalstva na področju podnebnih sprememb, ranljivosti in ogroženosti zaradi njih ter možnosti prilagajanja in blaženja je eden glavnih kazalnikov sposobnosti prilagajanja podnebnim spremembam in močno vpliva na sposobnost soočanja posameznikov in družbe s podnebnimi spremembami ter njihovimi posledicami; Izboljšanje izobraženosti in ozaveščenosti prebivalstva glede podnebnih sprememb je možno preko delavnic, letakov, tematskih knjižic ali predavanj, preko občestnih plakatov, izobraževalnih akcij v šolah in vrtcih, ...
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe E	/
	povečanje rabe energije iz OVE	/
	zmanjšanje emisij CO ₂ (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Občinski
	Odgovorni za izvedbo ukrepa	Občina, izobraževalne ustanove
	Obdobje izvajanja	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Število izvedenih delavnic, izobraževalnih akcij in izdelanih brošur/izobraževalnih knjižic
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	200 do 2000 EUR za delavnico (odvisno do vsebine), cca. 10.000 EUR za izobraževalno knjižico
	Vir financiranja	Občina.

UKREP	Številka ukrepa	SK02
	Ime ukrepa	Celostna ureditev namakanja
	Cilj ukrepa	Celostna ureditev namakanja na območju Vipavske doline
	Kratek opis ukrepa	Celostna ureditev namakanja na Vipavske doline je potrebna in ključnega pomena za celovito upravljanje Vipavske doline zlasti na območjih, kjer je veliko konkurenčnih rab vode.
	Področje ukrepanja	Oskrba z vodo, namakanje
	Povzročitelj obremenitve	Daljša sušna obdobja
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15) Uredba o podrobnejši vsebini in načinu priprave načrta upravljanja voda (Uradni list RS, št. 26/06, 5/09 in 36/13) Pravilnik o vsebini vloge za pridobitev vodnega dovoljenja in o vsebini vloge za pridobitev dovoljenja za raziskavo podzemnih voda (Uradni list RS, št. 79/07) Pravilnik o vodni knjigi (Uradni list RS, št. 10/12) Pravilnik o klasifikaciji vrst posebne rabe vode in naplavin (Uradni list RS, št. 24/15) akti o podelitvi vodne pravice NUV II Ukrep R1a: Sistem podeljevanja vodnih pravic NUV II Ukrep R1b1: Sistem za podporo odločanju o rabi voda NUV II Ukrep R3a: Omejitve, prepovedi in pogoji rabe voda NUV II Ukrep OS5.1a: Presoja vplivov na okolje - vpliv na stanje voda Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20)
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	V času sušnih obdobji spomladi in poleti je potreba po namakanju velika. Rastline v tem času potrebujejo več vode, na razpolago jo je manj, hkrati pa se v poletnih mesecih povečajo tudi potrebe po pitni vodi ter druge rabe vode. Celostna ureditev namakanja na območju Vipavske doline je tako ključnega pomena za celovito upravljanje voda. Del celostne ureditve namakanja je tudi določitev prednostnih vrst pridelka. Ukrep se navezuje neposredno na sektor kmetijstvo (PPU1, na ukrepa

		KM5 in predvsem KM7, ki sta prav namenjena financiranju namakalnih sistemov)
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	/
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Občinski
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina, lastniki zemljišč
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2030
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Izdelan načrt celostne ureditve namakanja. Izvedba celostne ureditve namakanja.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroška je potrebna dodatna študija
	Vir financiranja	Občina.

UKREP	Številka ukrepa	SK03
	Ime ukrepa	Infrastrukturni ukrepi za omilitev vpliva ekstremnih vremenskih dogodkov
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje toplotne obremenitve za ljudi v obdobjih poletne vročine; Zmanjšanje ranljivosti infrastrukture; Varnost ljudi in premoženja;
	Kratek opis ukrepa	Infrastrukturni ukrepi za zmanjšanje vpliva poletne vročine in suše, ekstremnih padavinskih dogodkov (neurja, toča), pozeba, žled, poplave, požari.
	Področje ukrepanja	Urejanje prostora, prostorsko načrtovanje, gozdarstvo
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, promet, urbanizacija
	Prioriteta ukrepa	Visoka
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	<p>Povečanje zelenih in vodnih površin v urbanih območjih (mesto Nova Gorica)) in povezovanje z zelenimi površinami na robovih naselij in v zaledju v »zeleni sistem«, ki lahko pripomore k omilitvi vpliva ekstremnih vremenskih dogodkov s poudarkom na ublažitvi občutka poletne vročine;</p> <p>Vzpostavitev sistema zalivanja mestnih zelenih površin z deževnico oz. manj onesnaženo odpadno (sivo) vodo;</p> <p>Ohranjanje prepustnosti tal v urbanem okolju (npr. s tlakovanjem ulic na način, da je omogočena naravna drenaža s pronicanjem vode in povečanjem zelenih površin);</p> <p>Namestitev pitnikov;</p> <p>Sonaravne rešitve za varstvo tal pred erozijo na obrežjih (npr. zasaditev rastlin, odpornih na sušo, pozebo, idr.);</p> <p>Zasaditev rastlin za zagotavljanje sence na parkiriščih, kopališčih itd.</p>
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	/
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	/
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	povečano odstranjevanje CO2 iz ozračja
	Nivo ukrepa	občinski

IZVAJANJE UKREPA	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občina
	Obdobje izvajanja ukrepa	do 2025
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina zelenih površin v mestu Nova Gorica; Delež neasfaltiranih površin v mestu Nova Gorica; Delež površin z ustrezno drenažo; Število dreves v mestu Nova Gorica; Površina zelenih streh; Število pitnikov; Površina vodnih površin v mestu Nova Gorica;
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	za pridobitev ocene stroška je potrebna dodatna študija
	Vir financiranja	Občina

UKREP	Številka ukrepa	SK04
	Ime ukrepa	Vzpostavitev in ohranjanje vetro-zaščitnih pasov, mejic in omejkov
	Cilj ukrepa	Zmanjšanje ogroženosti kmetijskih površin zaradi močnih sunkov vetra in vetrne erozije.
	Kratek opis ukrepa	V sodelovanju z lokalno skupnostjo spodbujati, svetovati in usmerjati vzpostavitev in ohranjanje vetro-zaščitnih pasov, mejic in omejkov znotraj pretežno kmetijske krajine.
	Področje ukrepanja	Sektor kmetijstvo, sektor gozdarstvo
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, močni sunki vetra
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	2013. A new EU Forest Strategy: for forests and the forest-based sector COM(2013) 659 final, str. 17.
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	Zakon o gozdovih s spremembami in dopolnitvami. 1993, 1998, 2007, 2010. Uradni list RS, št. 30/1993, 13/1998, 67/2002, 115/2006, 110/2007, 106/2010. Zakon o divjadi in lovstvu. 2004, 2008. Uradni list RS, št. 16/04, sprem. 17/2008. Pravilnik o varstvu gozdov s spremembami in dopolnitvami. 2009. Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. 2006. Uradni list RS, št. 70 / 2006.
OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Zmanjšanje vetrne erozije z vzpostavitvijo in ohranjanjem vetro-zaščitnih pasov in omejkov znotraj pretežno kmetijske krajine. Neposredno se navezuje na PPU5 v sektorju kmetijstvo.
PRISPEVEK UKREPA K	prihranek rabe energije (kWh)	

ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Trenutno podatki za Mestno občino Nova Gorica niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO2 na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost, državni nivo
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, SiDG, lastniki gozdov
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina (ha) ohranjenih ali vzpostavljenih protivetrnih pasov, mejic ali omejkov.
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za Mestno občino Nova Gorica niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi, lokalna skupnost, lastniki zemljišč

UKREP	Številka ukrepa	SK05
	Ime ukrepa	Zelene površine v urbanih središčih ter vzpostavitev »zelenega sistema«
	Cilj ukrepa	Dostopne površine mestnih gozdov za rekreacijo in turizem. Zmanjševanje onesnaženosti zraka, zmanjševanje temperaturnih nihanj in zmanjševanje obremenitev s hrupom.
	Kratek opis ukrepa	Ohranjanje in povečanje dostopnih površin mestnih gozdov ter povezovanje z zelenimi površinami v zaledju v »zeleni sistem« s poudarkom na rekreaciji in turizmu.
	Področje ukrepanja	Sektor gozdarstvo, sektor komunala
	Povzročitelj obremenitve	Potencialni vplivi podnebnih sprememb, promet, urbanizacija
	Prioriteta ukrepa	Nujno
PREDPISI	Pravna podlaga ukrepa (EU zakonodaja)	
	Pravna podlaga ukrepa (nacionalna zakonodaja)	

OPIS UKREPA	Podrobnejši opis ukrepa	Zmanjševanje onesnaženosti zraka, zmanjševanje temperatur in zmanjševanje hrupa z vzpostavljanjem in ohranjanjem zelenih površin v urbanih središčih.
PRISPEVEK UKREPA K ZMANJŠANJU OGLJIČNEGA ODTISA	prihranek rabe energije (kWh)	
	povečanje rabe energije iz OVE (kWh)	
	zmanjšanje emisij CO2 (kg)	Zelene površine v urbanih središčih pomembno prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov oz. povečanje ponorov CO2. Trenutno podatki za Mestno občino Nova Gorica niso na voljo, zato je za oceno zmanjšanja emisij CO2 na podlagi predlaganega ukrepa potrebna podrobnejša študija.
IZVAJANJE UKREPA	Nivo ukrepa	Lokalna skupnost
	Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Mestna občina Nova Gorica, Zavod za gozdove Slovenije, komunalna podjetja
	Obdobje izvajanja ukrepa	2020-2070
	Kazalec za spremljanje izvajanja ukrepa	Površina zelenih površin v urbanih središčih
STROŠKI UKREPA	Ocena stroškov ukrepa	Trenutno podatki za Mestno občino Nova Gorica niso na voljo, zato je za oceno stroškov ukrepa potrebna podrobnejša študija.
	Vir financiranja	Program razvoja podeželja, Proračun Republike Slovenije, Evropski skladi in programi, lokalna skupnost, lastniki zemljišč

3. Predvideni viri financiranja in mehanizmi

Predvidene vire financiranja in mehanizme bomo obravnavali v podpoglavjih predvidena proračunska sredstva, trenutne in potencialne možnosti subvencij preko državnih in EU razpisov ter mehanizem - energetska pogodbeništvu (ESCO model). Glede na to, da smo v letu 2021, ko se zaključuje programsko obdobje 2014-2020, bo potrebno še naknadno spremljanje objav razpisov.

3.1. Predvidena skupna proračunska sredstva MONG

V spodnji preglednici so podana skupna vložena in predvidena proračunska sredstva MONG za izvajanje SECAP ukrepov po letih (do 2030), ki vključujejo tudi nepovratna sredstva, ipd. v skupni višini 10.964.845,89 €.

Preglednica 6: Skupna proračunska sredstva MONG za izvajanje SECAP po letih do 2030

Leto	Predvidena skupna proračunska sredstva po letih (€)
2005	19.000,00 €
2006	19.000,00 €
2007	19.000,00 €
2008	19.000,00 €
2009	19.000,00 €
2010	19.000,00 €
2011	19.000,00 €
2012	19.000,00 €
2013	99.210,10 €
2014	283.590,19 €
2015	99.210,10 €
2016	99.210,10 €
2017	764.909,65 €
2018	781.634,13 €
2019	138.370,10 €
2020	106.230,10 €
2021	2.349.210,10 €
2022	2.054.210,10 €
2023	334.165,23 €
2024	699.165,23 €
2025	603.955,13 €
2026	913.955,13 €
2027	283.955,13 €
2028	693.955,13 €
2029	253.955,13 €
2030	253.955,13 €
SKUPAJ	10.964.845,89 €

V spodnji preglednici so predvideni viri financiranja za naložbe predvidene v akcijskem načrtu SECAP MONG.

Preglednica 7: Ocenjeni viri financiranja za naložbe predvidene v akcijskem načrtu SECAP MONG

Oznaka ukrepa	Ukrepi javne zgradbe	Ocena stroškov za ukrep (€)	Finančni viri za izvajanje
J1	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe telovadnice OŠ Solkan	431.177,37 €	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
J2	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe Vrtec Šempas	234.522,19 €	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
J3	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe telovadnice OŠ Branik	224.719,49 €	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
J4	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe Vrtca Dornberk	432.249,16 €	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; Mestna občina Nova Gorica
J5	Izvedba energetske sanacije ovoja stavbe OŠ Milojka Štrukelj	3.900.000,00 €	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor v okviru javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin, v okviru OP Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, specifičnega cilja »Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju«; MONG; zasebni partner

J6	Celovita energetska sanacija POŠ in vrtca Trnovo	184.380,09 €	Švicarski sklad, Mestna občina Nova Gorica
J7	Zamenjava obstoječega dotrajanega kotla na ZP z novim učinkovitejšim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Najdihojca	20.455,39 €	Mestna občina Nova Gorica
J8	Zamenjava obstoječega dotrajanega kotla na ZP z novim učinkovitejšim kotlom na zemeljski plin v objektu Vrtec Čriček	34.160,00 €	Mestna občina Nova Gorica
J9	Rekonstrukcija kotlovnice in vgradnja dveh kotlov na pelete objekta OŠ Čepovan	93.240,32 €	Mestna občina Nova Gorica, Eko sklad
J10	Racionalizacija rabe električne energije v javnih stavbah	€/a (vzdrževanje, amortizacija)	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, Mestna občina Nova Gorica
J11	Investicijsko in redno vzdrževanje objektov ter ostale celovite energetske sanacije	€/a (vzdrževanje, amortizacija)	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, Mestna občina Nova Gorica
J12	Uvajanje sistema upravljanja z energijo	Nakup energetskega nadzornega sistema in izvedba integracije v sistem CSRE je že vključen v investicijo prenove posameznega objekta oziroma ogrevalnega sistema.	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, Mestna občina Nova Gorica
J13	Proizvodnja električne energije iz OVE za potrebe javnih stavb	0,00 €	Mestna občina Nova Gorica, Ekosklad, ESCO
J14	Zeleno javno naročanje električne energije	0,00 €	Mestna občina Nova Gorica
J15	Izvedba pilotnega projekta meritev	15.000,00 €	Mestna občina Nova Gorica, razpisi SLO in EU (npr. razpisi namenjeni digitalizaciji pametnih skupnosti)

	kakovosti zraka notranjih prostorov		
J16	Izvedba pilotnega projekta meritev kakovosti zunanjega zraka	30.000,00 €	Občina Mestna občina Nova Gorica, razpisi SLO in EU
J17	Sodelovanje pri energetskega upravljanju	19.000,00 €	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, Mestna občina Nova Gorica
Oznaka ukrepa	Ukrepi stanovanjske zgradbe	Ocena stroškov za ukrep (€)	Finančni viri za izvajanje
S1	Zamenjava obstoječih dotrajanih kotlov na fosilna goriva s kotli na lesno biomaso	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik kotla oziroma objekta.	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
S2	"Vgradnja sprejemnikov sončne energije za ogrevanje sanitarne vode"	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
S3	Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje stanovanj in pripravo tople sanitarne vode	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
S4	Energetska obnova stanovanjskih stavb	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
S5	Racionalizacija rabe električne energije v stanovanjih	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta.	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov kotlov
S6	Delovanje svetovalne pisarne za občane - EN SVET	/	Izvajanje svetovalne dejavnosti financira EKO SKLAD. Svetovalno dejavnost URE in OVE občanov izvajajo energetske svetovalci.
S7	Namestitev delilnikov za merjenje stroškov porabljene toplote	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta oz. stanovanja.	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta oz. stanovanja.
S8	Postopna sanacija sistema daljinskega ogrevanja Nova Gorica	1.662.521,18 €	Mestna občina Nova Gorica
S9	Proizvodnja električne energije iz OVE v stanovanjskih zgradbah	Stroške za izvedbo ukrepa nosi lastnik objekta oz. potencialni zasebni partner	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov stavb, Ekosklad, potencialni zasebni partner
S10	Projekt zmanjševanja energetske revščine	/	nepovratna sredstva EKO Sklad, razpisi SLO in EU
Oznaka ukrepa	Ukrepi javna razsvetljava	Ocena stroškov za ukrep (€)	Finančni viri za izvajanje

JR1	Energetsko učinkovita prenova javne razsvetljave	/	Sredstva koncesionarja
Oznaka ukrepa	Ukrepi občinski vozni park	Ocena stroškov za ukrep (€)	Finančni viri za izvajanje
PO1	Posodobitev voznega parka MO Nova Gorica	10.000,00 €	nepovratna sredstva EKO Sklad, razpisi SLO in EU, Mestna občina Nova Gorica
PO2	Povečanje deleža OVE v občinskem voznem parku	/	/
PO3	Uvajanje sistemov upravljanja z energijo za občinski vozni park	Aktivnosti se izvede v obsegu letnega stroška aktivnosti J13 in se ne dodatno zaračuna.	razpisi SLO in EU in Mestna občina Nova Gorica
Oznaka ukrepa	Ukrepi javni promet	Ocena stroškov za ukrep (€)	Finančni viri za izvajanje
PJ1	Posodobitev voznega parka javnega prevoznika	/	razpisi SLO in EU, Mestna občina Nova Gorica
PJ2	Povečanje deleža OVE v zasebnem in komercialnem prometu	/	/
Oznaka ukrepa	Ukrepi zasebni in komercialni promet	Ocena stroškov za ukrep (€)	Finančni viri za izvajanje
PZ1	Sistem izposoje koles	295.000,00 €	Sofinanciranje postavitve 6 postajališč iz Kohezijskega sklada v okviru Javnega razpisa Ministrstva za infrastrukturo za sofinanciranje ukrepov trajnostne mobilnosti (JR-UTM_1/2017) v okviru OP Evropske kohezijske politike 2014-2020. Projekt MUSE - Sofinanciranje postavitve dveh postajališč za izposajo koles iz programa Interreg V-A Slo-Ita 2014-2020
PZ2	Nadaljnja izgradnja in ureditev kolesarskega omrežja	n.p.	EKO Sklad j.s., razpisi SLO in EU, Mestna občina Nova Gorica
PZ3	Postavitev polnilnic za vozila na električni pogon	2.024.596,16 €	Eko sklad do 3.000 EUR na polnilnico, zasebni investitorji
PZ4	Postavitev polnilne postaje za vozila na stisnjen zemeljski plin	1.100.000,00 €	Potencialno sofinanciranje EU in SLO nepovratna sredstva. Predvidoma investicijo izvede distribucijsko podjetje ZP ali druga podjetja, ki izvajajo prodajo pogonskih goriv oziroma energentov.

PZ5	Posodobitev voznega parka v zasebnem in komercialnem prometu	/	Razpisi in krediti Eko sklad j.s. ter sredstva lastnikov vozil
PZ6	Vpeljava sistema souporabe vozil, prevozov na klic ter intermodalnosti	/	nepovratna sredstva Ekosklad, razpisi SLO in EU, ESCO, MONG
PZ7	Povečanje deleža OVE v zasebnem in komercialnem prometu	/	/

3.2. Subvencije iz državnih in EU razpisov

Trenutno se v tem letu ravno končuje programsko obdobje 2014-2020, zato bo potrebno naknadno spremljanje razpisov preko različnih kanalov (eu-skladi, različna ministrstva, ekosklad, Javni sklad, itd.). V nadaljevanju obravnavamo in navajamo morebitne možne institucije, za subvencije iz državnih razpisov ali EU razpisov ter povezavo za spremljanje bodočih razpisov. O aktualnih razpisih bo obveščala tudi Agencija Golea.

3.2.1. Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za energijo, Sektor za politiko učinkovite rabe in obnovljivih virov energije ter Sektor za vzpostavitev trajnostne rabe energije

Direktorat za energijo v skladu z veljavnimi predpisi, energetske načeli Slovenije, Nacionalnim energetske in podnebni načrtom ter sprejetimi akcijskimi načrti in operativnimi programi v direktoratu zagotavljamo izvajanje upravnih nalog in ukrepov za doseganje zanesljive oskrbe z energijo, za povečanje energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo ter za večjo rabo energije iz obnovljivih virov. Direktorat zagotavlja tudi izvajanje upravnih nalog in ukrepov na področju rudarstva. Okvir delovanja Direktorata za energijo je zasledovanje ključnih ciljev nacionalne energetske politike:

- a) zanesljiva, trajnostna in konkurenčna oskrba z energijo;
- b) povečanje energetske učinkovitosti;
- c) oskrba z energijo iz obnovljivih virov energije.

Sektor za politiko (aktivnosti) učinkovite rabe in obnovljivih virov energije opravlja strokovne in z njimi povezane spodbujevalne naloge, ki se nanašajo na oblikovanje nacionalnih programov in predpisov Vlade RS za pospeševanje okolju prijazne in učinkovite rabe energije (URE) ter izrabo obnovljivih virov energije (OVE), izvajanje državnih programov spodbujanja, koordinacijo in sodelovanje pri izvajanju programov ter izpolnjevanje mednarodnih obveznosti na tem področju.

V okviru sektorja za vzpostavitev trajnostne rabe energije je organiziran Oddelek za trajnostno rabo energije ter projektna enota. Oddelek pripravlja in izvaja programe ozaveščanja, izobraževanja, informiranja ter usposabljanja porabnikov energije,

investitorjev in drugih ciljnih skupin. Projektna enota deluje za objekte neposrednih proračunskih uporabnikov in v pomoč za pripravo razpisov in projektov javnega sektorja kot koordinacijsko telo za pripravo in izvedbo projektov energetskega pogodbeništvā oziroma samih ukrepov energetske sanacije stavb ali posameznih elementov stavb za objekte neposrednih proračunskih uporabnikov. (povzeto po MZI)

Aktualne razpise in objave MZI in SID lahko spremljate tudi na <https://www.energetika-portal.si/javne-objave/>.

3.2.2. Strukturni in kohezijski skladi

Strukturni in kohezijski skladi so del regionalne politike Evropske unije. Namen skladov je izravnava razlik med regijami v smislu dohodkov in priložnosti. Največ sredstev iz skladov je namenjenim manj bogatim evropskim regijam, vendar so do sredstev iz skladov upravičene vse regije iz naslovov različnih programov.

Kohezijska politika do l.2020 (povzeto po eu-skladi.si)

Slovenija v obdobju 2014-2020 razpolaga z okvirno 3,312 milijarde evrov sredstev iz evropskih strukturnih skladov in Kohezijskega sklada, od česar je 159,8 milijona evrov namenjenih Instrumentom za povezovanje Evrope (za področje prometa) in 64 milijonov evrov za programe Evropskega teritorialnega sodelovanja. Ostala - večina - sredstev v največji meri upošteva uresničevanje Strategije EU 2020 in bo prednostno namenjena:

- a) vlaganjem v raziskave, razvoj in inovacije; konkurenčnosti; zaposlovanju ter usposabljanju in
- b) infrastrukturi za doseganje boljšega stanja okolja, trajnostni rabi energije in trajnostni mobilnosti ter učinkovitemu upravljanju z viri (Programsko obdobje 2014-2020).

Vlaganja so prednostno usmerjena v podporo t.i. mehkim vsebinam in zagotavljajo ustrezno kombinacijo ukrepov, ki bodo združevali naložbe v človeške vire, aktivacijo, mobilnost, raziskave, razvoj in inovacije ter v večjo energetske in snovno učinkovitost. V obdobju 2014-2020 tako ne govorimo več o regijskih in/ali sektorskih projektih, temveč o celovitih in dobrih projektih, ki bodo prispevali k doseganju ciljev/rezultatov. Ker je obseg razpoložljivih finančnih sredstev v tej perspektivi manjši, je treba na vseh področjih v največji možni meri uporabiti povratne vire.

Teritorialno sodelovanje delimo na medregionalno, čezmejno in transnacionalno sodelovanje. **Čezmejno sodelovanje** je v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja del skupne evropske kohezijske politike, ki podpira uravnoteženi razvoj celotne Evropske unije. Čezmejno sodelovanje, znano tudi pod imenom INTERREG V-A, podpira sodelovanje partnerjev na nivoju regij NUTS III iz vsaj dveh različnih držav članic ob kopenskih ali morskih mejah. Temeljni cilji čezmejnih programov sodelovanja so:

- a) spodbujanje gospodarskega in socialnega razvoja na obmejnih območjih,
- b) reševanje skupnih izzivov na področju okolja, javnega zdravja, varnosti in zaščite,
- c) vzpostavitev boljših pogojev za mobilnost ljudi, blaga in kapitala.

Ti cilji spodbujajo skupen pristop k reševanju skupnih težav/izzivov na obmejnih območjih, izvajanje skupnih ukrepov in izmenjavo politik, izkušenj in znanj med nacionalnimi,

regionalnimi in lokalnimi akterji. Izzivi, s katerimi se dandanes spopadajo države članice in evropske regije, vedno pogosteje presejajo nacionalne meje in zahtevajo skupno ukrepanje. Poznamo 4 programe čezmejnega sodelovanja, Program sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija, Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija, Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška in Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska, katerih skupna vrednost programskega obdobja 2014-2020 je znašala okoli 190 mio sredstev ESRR. Sredstva ESRR za čezmejne projekte se dodeljujejo preko javnih razpisov.

Poslanstvo **transnacionalnih programov** je priprava skupnih razvojnih rešitev za skupne izzive. Poudarek je na krepitvi institucionalnih zmogljivostih javne uprave in javnega sektorja, tudi v povezavi z zasebnim sektorjem, in na izboljšanju razvojnih politik ter strategij. V programskem obdobju 2014 - 2020 sodeluje Slovenija v petih transnacionalnih programih: Območje Alp; Srednja Evropa; Mediteran; Podonavje in Jadransko-jonski program (ADRION).

Cilji **medregionalnih programov** pa so krepitev učinkovitosti kohezijske politike s spodbujanjem izmenjave izkušenj med regijami, izboljšanje udejanjanja programov in projektov Evropskega teritorialnega sodelovanja in promocija analiz razvojnih trendov na področju teritorialne kohezije s pomočjo študij, zbiranja podatkov in ostalih ukrepov. Slovenija v programskem obdobju 2014 - 2020 sodeluje v štirih medregionalnih programih: INTERACT III, INTERREG EUROPE, URBACT III, ESPON 2020.

Kohezijske politika po I.2020 (povzeto po eu-skladi.si)

V januarju 2020 je Evropska komisija objavila še predlog Uredbe o ustanovitvi Sklada za pravični prehod. Sklad za pravični prehod bo ključno orodje za podporo območjem, ki jih bo prehod k podnebni nevtralnosti najbolj prizadel, in za preprečevanje regionalnih razlik. Zato bo ustanovljen v okviru kohezijske politike, ki je glavni instrument politike EU za zmanjšanje regionalnih razlik in obravnavanje strukturnih sprememb v evropskih regijah, pri čemer si bo s kohezijsko politiko delil cilje v posebnem kontekstu prehoda na podnebno nevtralnost do leta 2050. Vzpostavitev Sklada za pravični prehod je ključnega pomena za regije, ki so močno odvisne od fosilnih goriv ter energetsko intenzivne industrije. Sklad bo v okviru naslavljanja socialnih in gospodarskih posledic prehoda na podnebno nevtralnost Unije do leta 2050 predvidoma podpiral ukrepe diverzifikacije in modernizacije lokalnega gospodarstva ter ukrepe za zmanjšanje negativnih učinkov na zaposlovanje. Sredstva kohezijske politike bodo tudi v prihodnje usmerjena v regije, ki najbolj zaostajajo za preostalo EU, hkrati bo kohezijska politika ostala tudi močna, neposredna povezava med EU ter njenimi regijami in mesti.

Ena glavnih značilnosti predloga Komisije za modernizirano kohezijsko politiko je osredotočenost na ključne naložbene prioritete, pri katerih lahko EU doseže najboljše rezultate. V predlogu Komisije je načrtovana podpora naslednjim petim prednostnim področjem, ki bodo gonilna sila naložb:

- a) pametnejša Evropa (inovativno in pametno gospodarsko preoblikovanje);
- b) bolj zelena, nizkoogljična Evropa (vključno z energetskim preходом, krožnim gospodarstvom, prilagajanjem podnebnim spremembam in obvladovanjem tveganj);
- c) bolj povezana Evropa (mobilnost in povezljivost IKT);

- d) bolj socialna Evropa (evropski steber socialnih pravic in podpora za zdravstveno varstvo);
- e) Evropa bliže državljanom (trajnostni razvoj mestnih, podeželskih in obalnih območij ter lokalne pobude).

Komisija v predlogu ohranja tri kategorije razvitosti regij:

- a) manj razvite, ki dosegajo do 75 odstotkov povprečja razvitosti EU,
- b) regije v prehodu, ki dosegajo od 75 do 100 odstotkov povprečja razvitosti EU;
- c) bolj razvite regije, ki presegajo 100 odstotkov povprečja razvitosti EU.

Slovenija je razdeljena na dve kohezijski regiji - Zahodno Slovenijo in Vzhodno Slovenijo. Evropska komisija je za dodeljevanje sredstev državam za nov večletni finančni okvir 2021-27 vzela leto 2018. Slovenski bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca, izražen v standardih kupne moči (PPS), je tistega leta dosegal 87 odstotkov povprečja EU-ja. Razlika v povprečni razvitosti med Zahodno in Vzhodno Slovenijo pa se je celo povečala - Zahodna Slovenija je dosegala 105 odstotkov povprečja EU-ja, Vzhodna Slovenija pa 72 odstotkov.

Voditelji držav članic EU so 21. julija 2020 potrdili večletni finančni okvir EU za obdobje 2021-2027 (1074 milijard evrov) in nov instrument za okrevanje, NextGenerationEU (750 milijard evrov).

Slika 1: Razpoložljiva sredstva EU 2021-2027 (<https://www.eu-skladi.si/sl/po-2020/po-2020>, julij 2021)

Slovenija je bila pri pogajanjih o večletnem evropskem proračunu, ki so bila zaključena julija 2020 v Bruslju, uspešna, saj ostaja neto prejemnica. V prihodnjih sedmih letih naj bi Slovenija prejela 3,2 milijarde evrov na področju kohezijske politike, 1,6 milijarde evrov sredstev v okviru skupne kmetijske politike in 253 milijonov iz Sklada za pravičen prehod v prvi fazi.

Sredstva evropske kohezijske politike 2021-2027 so na nacionalni ravni načrtovana v okviru enega (operativnega) Programa, v katerega so vključeni 4 skladi:

- a) Kohezijski sklad (celotna Slovenija),
- b) Evropski sklad za regionalni razvoj (ločeno na V kohezijsko in Z kohezijsko regijo glede na dan finančni razrez s strani EK),
- c) Evropski socialni sklad (ločeno na V kohezijsko in Z kohezijsko regijo glede na dan finančni razrez s strani EK),
- d) Sklad za pravični prehod (za 2 premogovniški regiji: Zasavje in Šaleška dolina).

Glede naslednjega programskega obdobja 2021-2027 (kohezija po 2020) je potrebno slediti objavam na spletni strani eu-skladi.si oziroma na spletnih straneh Evropske komisije za regionalni in urbani razvoj in socialne zadeve ter na spletni strani Evropskega parlamenta. Kot že omenjeno, o aktualnih razpisih bo obveščala tudi Agencija GOLEA.

3.2.3. Razpisi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) se zavedajo, da posamezniki in družba potrebujejo ustrezen življenjski prostor, kakovostne naravne vire in varno hrano ustrezne kakovosti. Zato spodbujajo trajnostni razvoj verig oskrbe s hrano, ohranjanje naravnih virov in skrb za vitalno podeželje. Zavedajo se naravnega bogastva, zato spodbujajo okoljsko, ekonomsko in družbeno vzdržno upravljanje gozdov in celostni razvoj ribištva. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavlja javne razpise za ukrepe Programa razvoja podeželja, pri čemer so nekateri posredno povezani tudi z razvojem okoljsko usmerjenih naložb.

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 (v nadaljevanju: PRP 2014-2020) je skupni programski dokument posamezne države članice in Evropske komisije, ki predstavlja programsko osnovo za črpanje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Program odraža nacionalne prednostne naloge, ki jih država članica opredeli na podlagi analize stanja kmetijstva, živilstva in gozdarstva. RP 2014-2020 se osredotoča na tri glavna področja, s katerimi bo Slovenija zagotavljala izboljšanje biodiverzitete, stanje voda in tal, konkurenčnost kmetijskega sektorja in socialno vključenost ter lokalni razvoj podeželskih območij, s čimer v največji meri odraža nacionalne prednostne naloge, ki jih je Slovenija opredelila na podlagi analize danosti in stanja kmetijstva, živilstva in gozdarstva, pa tudi vpetosti teh gospodarskih panog v dogajanje na podeželju in celotnem prostoru. (povzeto po PRP)

Aktualne javne razpise in javna naročila iz naslova ukrepov PRP 2014-2020 lahko spremljate na <https://www.program-podezelja.si/sl/javni-razpisi>.

Glede aktualnih razpisov je potrebno spremljanje na spletni strani ministrstva oziroma na spletni strani programa razvoja podeželja RS ter pri posameznih organih v sestavi (<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/agencija-za-kmetijske-trge-in-razvoj-podezelja/>, <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/>). O aktualnih razpisih obvešča tudi Agencija Golea.

Na spletni strani Programa razvoja podeželja objavljen Okvirni terminski načrt objave javnih razpisov do konca leta 2021, ki je zgolj informativne narave in je dostopen na https://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/3_Javni_razpisi/Terminski_na%C4%8Drti/Terminski_nacrt_2021_dop.pdf .

3.2.4. Ministerstvo za okolje in prostor

Na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP) zagotavljajo zdravo življenjsko okolje za vse prebivalke in prebivalce Republike Slovenije ter spodbujajo in usklajujejo prizadevanja za trajnostni razvoj, ki ob zagotavljanju družbene blaginje temelji na smotrni in varčni rabi

naravnih virov. Prilagajanje na vedno bolj izrazite podnebne spremembe je eden ključnih izzivov današnjega časa, zato na ministrstvu stremijo h krepitvi ozaveščenosti prebivalcev Republike Slovenije o skupni odgovornosti za stanje v okolju (MOP). Povezava do ministrstva MOP in do spletnih javnih objav je <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-okolje-in-prostor/> ter pri posameznih organih v sestavi <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/>.

3.2.5. Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja

Javni sklad je finančna organizacija, ki je namenjena za trajnejše doseganje javnih ciljev Republike Slovenije na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja. Pri dodeljevanju spodbud Javni sklad izvaja politiko spodbujanja skladnega regionalnega razvoja in politiko razvoja podeželja.

- a) Cilji spodbude in upravičenci
- b) **Cilj dodeljevanja spodbud:** trajnejše doseganje javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja.
- c) **Oblike spodbud:** subvencije, posojila, jamstva.
- d) **Področja dodelitve:** podjetništvo, lokalna in regionalna infrastruktura in kmetijstvo.
- e) **Upravičenci:** občine, podjetja, kmetijska gospodarstva, zadruga in razvojne institucije.
- f) **Dodeljevanje sredstev:** javni razpisi.
- g) **Zavarovanja:** bančna garancija, hipoteka, zavarovalnica (do 8.500 EUR posojila), državno poroštvo, nepreklicna garancija proračuna lokalne skupnosti (Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja, 2020).

Priporočamo spremljanje portala Javnega sklada ter posledično informiranje z njihovimi novostmi na www.regionalnisklad.si.

3.2.6. Slovenski okoljski javni sklad (Eko sklad)

Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljevanju Eko sklad) je največja finančna ustanova, ki je namenjena spodbujanju okoljskih naložb v Republiki Sloveniji. Osnovna dejavnost Eko sklada je spodbujanje razvoja na področju varstva okolja. Fizičnim osebam, podjetjem in občinam nudi ugodno kreditiranje različnih naložb varstva okolja po obrestnih merah, nižjih od tržnih, itd. (Eko sklad, 2014). Priporočamo spremljanje aktualnih razpisov na www.ekosklad.si.

Eko sklad se zaveda pomembne in odgovorne naloge, da pomaga pri aktivnostih, ki so povezane z varstvom narave. Dosedanje izkušnje in primere dobre prakse želimo še nadgraditi z novimi dognanji in ukrepi, ki izboljšujejo stanje okolja. Prehod na obnovljive vire energije, učinkovita raba energije, ravnanje z odpadki, odpadnimi vodami, trajna mobilnost in ozaveščanje javnosti predstavljajo izziv zaposlenim. Vsaka uspešno izpeljana zgodba izkazuje našo odgovornost do varovanja okolja, prinaša ugodne finančne posledice, kot tudi izboljšano kakovost bivanja za vse nas.

Mrežo ENSVET organizira Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, skupaj z zainteresiranimi lokalnimi skupnostmi - občinami. Eko sklad je hkrati tudi koordinator mreže ter vodi delovanje občinskih svetovalnih pisarn mreže in vanjo vključenih energetske svetovalcev. Glavni namen delovanja Eko sklada je spodbujanje okoljskih naložb in izvajanje okoljske politike, ki jo določajo pristojna ministrstva. Ključni finančni mehanizmi za spodbujanje naložb so:

- a) ugodna posojila,
- b) subvencije (nepovratne finančne spodbude in pomoči),
- c) dejavnosti ozaveščanja javnosti,
- d) brezplačna energetska svetovanja za občane ENSVET.

V mreži ENSVET delujemo neodvisni energetske svetovalci, ki nudimo strokovna, neodvisna in brezplačna svetovanja na temo učinkovite rabe energije (URE) in obnovljivih virov energije (OVE) ter podajamo informacijske izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti. Pomagajo pri izboru, načrtovanju in uresničevanju investicijskih ukrepov učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov v stanovanjskih stavbah. Svetovanje povečuje energetske ozaveščenost občanov, njihovo odločanje za prihranke energije in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov. S tem olajšuje uresničevanje nekaterih ukrepov in programov energetske politike. (Ensvet)

Preglednica 8: Trenutno aktualni razpisi Eko sklada (<https://www.energetika-portal.si/javne-objave/>, julij 2021)

JAVNI POZIVI - AKTUALNE OBJAVE	Izdajatelj	Datum zaključka
Drugi javni poziv za nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za investicije v ukrepe večje energetske učinkovitosti eno- ali dvostanovanjskih stavb (2-ZERQ50)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka oz. porabe sredstev.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso v stanovanjskih stavbah (I6SUB-SOCQB21)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude pravnim osebam za nova električna vozila (65SUB-EVPO20)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude občanom za električna vozila (84SUB-EVQB20)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude za prevzimatke višjega energetskega razreda pri tovornih vozilih in avtobusih (83SUB-PN20)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude/pomoči za naprave za samooskrbo z električno energijo (71SUB-SQ19)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne pomoči podjetjem za uvedbo energetskega pregleda ali za uvedbo sistema za upravljanje z energijo (75SUB-EPPO19)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude občanom za nove naložbe rabe obnovljivih virov energije in večje energetske učinkovitosti stanovanjskih stavb (74SUB-QB19)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude za nove skupne naložbe večje energetske učinkovitosti starejših stavb s tremi ali več posameznimi deli (67SUB-OBPO19)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude občanom za polnilne postaje za električna vozila v zavaranih območjih Natura 2000 (53SUB-EVPO17)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.
Javni poziv za nepovratne finančne spodbude občanom za nove naložbe zamenjave starih kurilnih naprav v skupnih kotelnicah večstanovanjskih stavb (48SUB-SKQB17)	Eko sklad, j.s.	Do objave zaključka.

3.3. Energetske pogodbeništv

Zakaj je pogodbeništv ustrezn mehanizem?

Lokalne skupnosti imajo iz leta v leto manj investicijskih sredstev. Med drugim se za naslednjo finančno perspektivo napovedujejo slabši pogoji sofinanciranja iz naslova Kohezijskih sredstev. Ker pa pri energetske učinkovitih prenovah stavb, javni razsvetljavi, ipd. vedno dosežemo prihranke pri stroških za energijo, lahko na te prihranke gledamo kot na prihodke samega investicijskega projekta in s tem kot vir preko katerega se obravnavani projekt trajnostne energetike tudi sam sebe poplača, kar pa je osnova za energetske pogodbeništvu.

Energetsko pogodbeništvu - mehanizem

Glavni namen energetskega pogodbeništvu (pogodbenega znižanja stroškov za energijo) je vključevanje zasebnih investorjev v izvajanje ukrepov za učinkovito rabo energije (URE) na strani rabe in oskrbe z energijo ter znižanja stroškov za energijo, vključno z uporabo obnovljivih virov energije (OVE), brez angažiranja javnih financ, oziroma deležu le teh v manjšem obsegu. Energetsko pogodbeništvu povezuje naložbene in obratovalne postopke. Skladno z dobro prakso (npr. v Nemčiji) je tovrsten trg potrebno spodbuditi na več ravneh in sicer na strani naročnikov, strani izvajalcev in strani institucij, ki merijo učinke prihrankov. Poleg pravnih in institucionalnih vidikov je zelo pomemben element tudi razvoj in vzpostavitev ustrezne finančne, garancijske sheme, ki spodbudi vključitev poslovnih bank, v financiranje tovrstnega projektne, javno zasebnega financiranja.

Glede na izredno slab investicijski potencial lokalnih skupnosti ter javnih ustanov, da bi lahko same izvajale projekte trajnostne energetike v smislu večje energetske učinkovitosti ter ob upoštevanju dejstva, da ustreznega finančnega potenciala niti ni pri lokalnih ponudnikih teh storitev in kjer se finančni trg za pridobitev ugodnih finančnih virov preko komercialnih bank iz dneva v dan zaostčuje, je potrebno nujno uvesti ustrezne mehanizme energetske učinkovitosti preko finančnih shem za implementacijo modela energetskega pogodbeništvu.

V okviru tega ukrepa bi preko ESCO banke v sodelovanju s poslovnimi bankami vzpostavili možnosti izvajanja finančnega inženiringa za spodbujanje investicij v energetske učinkovitost na podlagi t.i. energetskega pogodbeništvu, kjer se investicije financirajo na račun bodočih prihrankov. V ukrep je možno že sedaj vključiti pomoč in vire financiranja EIB - European Investment Bank preko različnih programov, kot sta npr. ELENA in JESSICA, ter nadalje sredstva nacionalnih, regijskih in lokalnih proračunov in sredstva evropske kohezijske politike.

Pravni vidik ESCO modela

Podlaga za pravno ureditev ESCO modela je Direktiva 2012/27/ o energetske učinkovitosti, ki nadomešča direktivi 2006/32/ES o energetske storitvah ter 2004/8/ES o soprodukciji toplote in električne energije in spreminja direktivi 2009/125/ES o okoljsko primerni zasnovi izdelkov, povezanih z energijo in 2010/30/EU o navajanju porabe energije in drugih virov izdelkov povezanih z energijo. Posredno vpliva tudi na izvajanje direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb. Zahteve direktiv 2006/32/ES in 2004/8/ES so bile prenešene v naš pravni red z Energetskim zakonom. Direktiva 2012/27/eu med drugim narekuje tudi do leta 2020 zmanjšati letno porabo energije v EU za 20 %, stavbe javnih organov postavlja kot zgled (prenova 3 % javnih stavb letno)(MZI, Ppt 2019). Konec leta 2018 pa je bila sprejeta spremenjena osnovna direktiva 2018/2002, ki v delih spreminja direktivo 2012/27/EU med drugim tudi, da krovni cilj EU glede energetske učinkovitosti določa v višini vsaj 32,5% do leta 2030 (MZI, ppt 2019).

Medtem ko je veliko število definicij energetskega pogodbenišтва- EPC v Evropi, je Direktiva o energetske učinkovitosti 2012/27/ (EED) končno podala obširno definicijo EU, kot sledi:

"Energetsko pogodbenišтво (EPC) pomeni pogodbeno razmerje med upravičencem in ponudnikom ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, v skladu s katerim je plačilo ponudnika za investicijo pogojeno s pogodbeno dogovorjenim nivojem izboljšave energetske učinkovitosti ali drugega dogovorjenega kriterija glede energetskih karakteristik, kot so finančni prihranki".

Nadalje EED našteva „zagotovljene prihranke“ kot eno od minimalnih postavk, ki morajo biti vključene v modele pogodb EPC (določeno z aneksom XIII) (povzeto po GZS).

3.3.1. ESCO v zasebnem sektorju

Sklepanje pogodb o zagotavljanju prihranka energije oziroma o zagotavljanju energije so brez posebnih določb predpisov možni v zasebnem sektorju.

Kot primer dobre prakse v našem lokalnem okolju navajamo mikro sistem DOLB Na Logu Tolmin, kjer je leta 2009 podjetje Eko les energetika zgradilo sistem, z njim uspešno kandidiralo na Kohezijska sredstva javnega razpisa DOLB 1 in prejelo 50% nepovratnih sredstev v višini 136.217 € in kjer oskrbuje s toploto 12 gospodarskih odjemalcev (trgovine, podjetja,..), kateri pri sami investiciji niso bili udeleženi in sedaj plačujejo toplote v vrednosti 90% cene ELKO - kurilnega olja ekstra lahkega, ki bi ga porabili v kolikor bi ostali ali prešli nazaj na ogrevanje na ELKO. Na trasi toplovoda dolžine 377 m letno zagotovi dobavitelj toplote svojim 12 odjemalcem 826 MWh toplote iz kotlovnice nazivne moči 600 kW, prihranek znaša cca 90.000 litrov ELKO oziroma 238.546 ton CO₂.

3.3.2. ESCO v javnem sektorju

Čeprav naj bi bil javni sektor zgled pri uvajanju ukrepov energetske učinkovitosti je pri uvajanju pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma pogodbenemu zagotavljanju energije kar nekaj težav oziroma ovir tako na zakonodajni kot administrativni ravni in kjer bi morale države članice Skupnosti že z uveljavitvijo Direktive 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah sprejeti oziroma izvesti ustrezne mehanizme energetske učinkovitosti preko finančnih shem za implementacijo modela energetskega pogodbenišтва (ESCO).

Resno oviro in nevarnost pri tem predstavljajo predpisi iz naslova javnih naročil in javnih financ, saj lahko zelo hitro pridemo do kršenja zakonodaje teh področij in je zato zelo pomembno, da se pri tem pravilno izvaja vse potrebne postopke. V lokalni energetske agenciji GOLEA smo glede navedenih vprašanj pridobili ustrezno mnenje Ministrstva za finance, Direktorata za Javno premoženje.

V osnovi lahko posamezne ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti na naslednje primere, kjer se ukrepe izvaja preko ESCO mehanizmov:

- a) energetske učinkovite prenove javne stavbe
- b) energetske učinkovite prenove javne razsvetljave

- c) primer pogodbenega zagotavljanja toplote v daljinskem sistemu ogrevanja na lesno biomaso
- d) primer pogodbene dobave toplote

Glede na razpoložljiva Kohezijska sredstva pa je na drugi strani kar nekaj primerov, kjer občine izvajajo ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti s Kohezijskimi in lastnimi sredstvi.

Tu gre za poudariti predlog, ki je bil dan Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, da se v javnih razpisih iz naslova kohezijskih sredstev vključi možnost, da občine koristnice pridobijo po teh razpisih določena nepovratna sredstva (50 - 85% delež upravičenih stroškov) javna sredstva za npr. prenovo javnih stavb, javne razsvetljave, oskrbe z daljinsko toploto,... preostali del pa zagotovi koncesionar oziroma pogodbenih, ki zagotavlja prihranke energije iz naslova prihrankov.

Ravno tako je bil dan s stani agencije GOLEA predlog Regijskim razvojnim agencijam (RRA) za vključevanje ESCO modelov za izvajanje projektov trajnostne energetike v Regijske razvojne programe (RRP) 2014-2020, kot sestavni del celostnih teritorialnih naložb znotraj regij.

3.3.2.1. Osnovni modeli ESCO v javnem sektorju

V osnovi imamo tri možne pristope financiranja in izvajanja ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti:

1. Občina je investitor in preko javno - naročniškega razmerja izvede ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti:

- a) občina sama zagotovi sredstva za prenovo iz lastnih sredstev,
- b) občina se kot lastnica in investitorica poteguje za pridobitev nepovratnih sredstev (npr. nacionalni razpisi iz naslova Kohezije, razpisi velikih zavezancev, drugi nacionalni in mednarodni razpisi),
- c) občina je kot investitorica v celoti udeležena na prihrankih,
- d) tveganje doseganja prihrankov je na strani občine kot investitorke.

Ta model se zaradi zmanjševanja investicijskega potenciala občin, javnih zavodov, ter drugih razlogov opušča in išče nove oblike finančnih mehanizmov za izvajanje ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, kjer nastanejo po izvedbi ukrepa prihranki energije, ki so v bistvu prihodek v investicijskem projektu in služijo za poplačilo same investicije.

2. Občina odda koncesijo prenove (gradnje) in upravljanja (storitve) preko javno-zasebnega partnerstva za izboljšanje energetske učinkovitosti:

- a) občina ne vlaga lastnih sredstev za prenovo,
- b) koncesionar (pogodbenik) v svojem imenu in za svoj račun prenove stavbo, javno razsvetljavo, sistem za ogrevanje, prezračevanje, hlajenje,.. in izvaja storitev pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma oskrbe z energijo, kjer mu občina plačuje mesečne stroške storitve, ki pa morajo biti nižji od stroškov pred izvedbo ukrepov energetske učinkovitosti,

- c) do izteka pogodbenega razmerja je lastnik vloženi sredstev koncesionar oziroma pogodbenik - model BOT (built-operate-transfer),
- d) koncesionar oziroma pogodbenik se na osnovi koncesijske pogodbe oziroma pogodbe o zagotavljanju prihrankov poteguje za nepovratna sredstva na eventualnih razpisih (Kohezija, veliki zavezanci,..),
- e) tveganje za doseganje prihrankov je na strani koncesionarja oziroma pogodbenika.

Ta model se postopoma uveljavlja, kjer so pogodbeni obdobja sorazmerno dolga, saj se morajo v tem času poplačati vsi vložki koncesionarja oziroma pogodbenika, kateri želi ob tem tudi ustrezen donos na vložena sredstva.

3. Občina kot investitor preko javno-naročniškega razmerja izvede ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti ter ob tem odda koncesijo oziroma pogodbo za opravljanje energetskih storitev zagotavljanja prihrankov oziroma oskrbe z energijo:

- a) občina sama zagotovi sredstva za prenovo,
- b) občina se kot lastnica in investitorica poteguje za nepovratna sredstva,
- c) občina je kot lastnica in investitorica soudeležena na prihrankih,
- d) občina po izvedbi ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti preda v upravljanje objekt, daljinski oziroma lokalni sistem ogrevanja, hlajenja ali prezračevanja, javno razsvetljava,.. v upravljanje podjetju, ki izvaja energetske storitve pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma oskrbe z energijo (ESCO podjetje),
- e) koncesionar oziroma pogodbenik (ESCO podjetje) ob prevzemu objekta, daljinskega oziroma lokalnega sistema ogrevanja, hlajenja ali prezračevanja, javne razsvetljave,.. v upravljanje, na osnovi izključne in posebne pravice opravljanja energetskih storitev v pogodbenem obdobju, plača koncedentu oz. občini koncesijsko dajatev v enkratnem znesku, s katero koncedent oz. občina zapre finančno konstrukcijo izvedbe ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti,
- f) postopke javnega naročila izvedbe ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti in kasnejšega izvajanja energetskih storitev objavi v enotnem javnem razpisu (naročilu),
- g) z vidika javnih financ tako občina preko javno-naročniškega razmerja izvede ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti in izvajalcu plača izvedena dela, kjer je občina lastnica objekta, sistema oskrbe s toploto, javne razsvetljave,.. nato pa to preda v upravljanje (najem) koncesionarju oziroma pogodbeniku, kateri na osnovi izključne in posebne pravice zaradi monopolnega položaja plača koncesijsko dajatev (najemnino) v enkratnem znesku, izvajalec prenove (gradnje) in kasnejše storitve (upravljanja, vzdrževanja,..) je ista oseba.

Kot primer dobre prakse ponovno navajamo sočasni razpis za prenovo kotlovnice (prehod iz kurilnega olja na biomaso) in 15-letno dobavo toplote znotraj projekta Obnovljivi viri v primorskih občinah Švicarskega prispevka, za kar je GOLEA prejela pozitivno mnenje Ministrstva za finance.

Prednosti pogodbeništvá so prikazane v naslednji preglednici.

Preglednica 9: Odločitveni kriteriji za izvedbo energetske prenove v lastni izvedbi oziroma ESCO podjetju

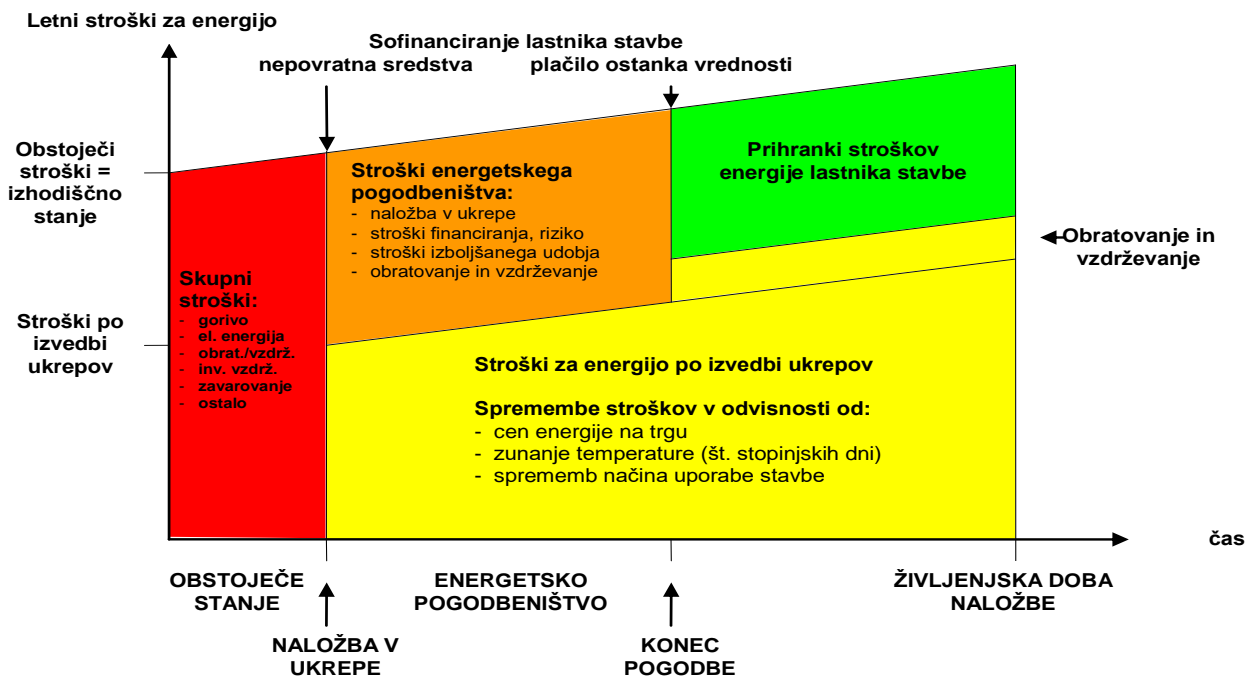
ODLOČITVENI KRITERIJI	LASTNA IZVEDBA	ESCO PODJETJE
financiranje	100% lastnik	0 - 100% lastnik
tehnični in ekonomski tveganje	lastnik	ESCO
optimizacija, obratovanje, vzdrževanje	visoko motivirani zaposleni	V lastnem interesu izvajalca ESCO storitev
jamstvo za učinke (prihranke)	ne	da
jamstvo za funkcionalnost	garancijska doba	pogodbena dela
cenovna jamstva	ne	da
pogodba za daljše časovno obdobje	ne	da
stroški priprave pogodbenišтва	ne	da
znanje in nabor idej	lastnik (in svetovalec)	lastnik (in svetovalec) in ESCO
specifikacija projekta	detajlna	funkcionalna
paket storitev	ne	da
stroški v življenjski dobi	večinoma višji	večinoma nižji

Ključno pri ESCO modelu je pogodbeno zagotavljanje prihrankov oziroma oskrbe z energijo in kjer se prenese vsa tveganja na zunanjega izvajalca (ESCO podjetje) in kjer je zaradi izvedenih ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti novi strošek energije manjši od predhodnega.

Pri tem poznamo tri osnovne oblike pogodbenišтва:

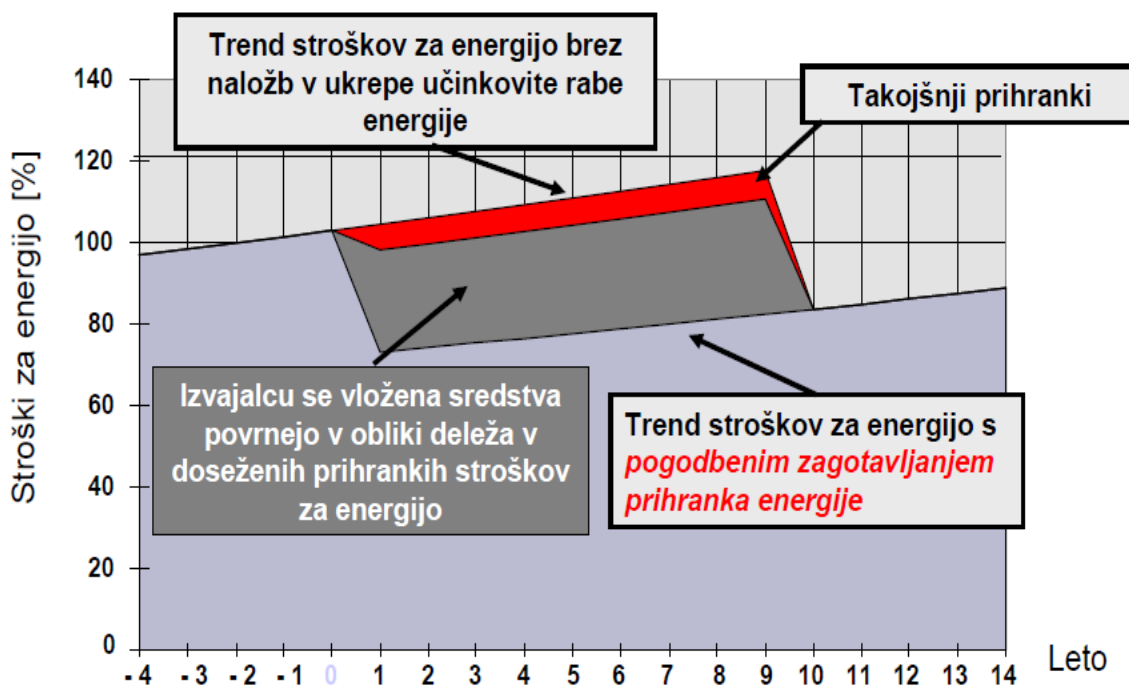
- a) LAHKO energetska pogodbenišтво, kjer gre za enostavne organizacijske ukrepe skozi osnovne oblike energetskega menedžmenta,
- b) energetska pogodbenišтво PLUS, kjer gre za investicijske ukrepe izboljšanja energetske učinkovitosti (npr. celovita obnova stavb z ukrepi na strani oskrbe z energijo)
- c) ZELENO energetska pogodbenišтво osredotočeno na obnovljive vire energije.

Stroški pred in po izvedbi ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti so prikazani na naslednjem grafu.

Graf 5: Stroški pred in po izvedbi ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti

Ključno vprašanje za lastnika pri tem je tudi v kakšni meri je že takoj soudeležen pri prihrankih. Glej spodnji graf.

Graf 6: Soudeležba lastnika pri prihrankih po izvedbi investicije v okviru ESCO (vir: IJS-CEU)

Pri navedenih pilotnih primerih prenove JR v občini Brda in Miren - Kostanjevica je torej pomembno tudi z vidika javnih financ, da se strošek storitve JR po izvedenih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti JR zmanjša ($f < 1$). Glejte primer formule za leto plačilo koncedenta.

$$SUM = (RP \times C + RV) \times F$$

SUM = letno plačilo koncedenta (EUR)

RP = referenčna poraba (v kWh) el. energije

C = cena el. energije v referenčnem letu pogodbe (EUR/kWh), ki vsebuje vse stroške energije, omrežnine in drugih dajatev določenih s strani države vključno z DDV, katera pa se lahko zviša/zniža sorazmerno glede na povprečni dvig/padec cene električne energije

RV = referenčni stroški vzdrževanja

F = faktor delitve doseženih prihrankov

V javnem pozivu za izbiro koncesionarja oziroma pogodbenika so torej ključna merila:

- a) višina investicije prenove JR,
- b) višina koncesijske dajatve ob prevzemu JR v upravljanje,
- c) faktor delitve stroškov, kateri mora biti manjši od 1.

3.3.2.2. Potrebni postopki pri vzpostavitvi modela javno-zasebnega partnerstva

Z vidika javnega naročanja oziroma javnih financ je ključno, da se pri vzpostavitvi modela JZP izvede vse potrebne zakonsko predpisane postopke:

Faza vzpostavitve modela JZP	
1	Ugotovitev javnega interesa -> predstavniški organ občine (11. člen ZJZP).
2	Priprava investicijskega elaborata v skladu s pravilnikom o vsebini upravičenosti izvedbe po modelu JZP (Ur.l. RS, št. 32/2007) v skladu z 8. členom ZJZP.
3	Izvedba predhodnega postopka -> potrditev s strani predstavniškega organa občine (31. člen ZJZP).
4	Sprejem akta o javno zasebnem partnerstvu (Odlok) -> predstavniški organ občine.
5	Priprava in objava javnega razpisa in razpisne dokumentacije
6	Izbor koncesionarja
7	Podpis pogodbe z izbranim koncesionarjem

Ključno pri tem je tudi to, da je tako investicijska dokumentacija, kot potreba projektna dokumentacija, kot strokovne tehnične podloge k investicijski dokumentaciji izdelane s strani strokovne in neodvisne institucije. Žal v praksi prevečkrat srečamo primere, ko zasebni partner kot promotor »zastonj« izdelava vso potrebno dokumentacijo za vzpostavitev JZP in kjer žal niti ne vemo kolikokrat bo javni partner v pogodbenem obdobju preplačal to »zastonj« pridobljeno dokumentacijo na osnovi katere je predstavniški organ javnega partnerja tudi sprejel odločitev o upravičenosti izvedbe po modelu JZP.

Iz dosedanjih naših izkušenj pa smo prišli do zaključka, da je potrebno pri izvajanju ukrepov učinkovite rabe energije (URE) pri energetske sanaciji stavb, ter ob uvajanju obnovljivih virov energije (OVE) zagotoviti vsaj nekaj nepovratnih sredstev, sicer projekti niso zanimivi za potencialne investitorje, saj je doba vračanja vloženi sredstev prevelika, interna stopnja donosa prenizka in prav zato se za namen uveljavitve energetskega pogodbenišva Skupnosti in Vladam članic predlaga sprejem ustreznih mehanizmov energetske učinkovitost in vzpostavitev ustreznih finančnih shem, ki bodo omogočala ustrezno financiranje projektov trajnostne energetike.

Pri tem predlagamo uveljavitev finančnega mehanizma, kjer se kombinira javna sredstva pridobljena iz naslova raznih razpisov, predvsem iz naslova Kohezije, z finančnimi sredstvi ESCO (Energy Service Company) preko modela javno - zasebnega partnerstva (JZP).

Pri tem dajemo tudi pobudo, da se skupaj s pristojnimi službami in ministrstvi izdela jasen priročnik za izvajanje investicijskih projektov trajnostne energetike po t.i. ESCO modelu pogodbenega zagotavljanja prihrankov oziroma pogodbene dobave toplote.

3.3.2.3. Finančni viri ESCO podjetij

Za implementacijo energetskega pogodbenišva je vsekakor poleg sprejema ustreznih mehanizmov energetske učinkovitosti tudi izvedba ustreznih finančnih shem preko katerih se uredi financiranje ESCO podjetij.

Evropski parlament in Svet sta dne 15. decembra 2010 sprejela Uredbo št. 1233/2010 o vzpostavitvi programa za podporo oživitvi gospodarstva z dodelitvijo finančne pomoči Skupnosti energetskim projektom trajnostne energetike na občinski in lokalni ravni v višini 146 mio €, z upoštevanjem prispevka EIB, CDP, DB,.. pa 265 mio €.

Potencialni upravičenci so javni organi (npr. občine), po možnosti na lokalni in regionalni ravni, ter javna in zasebna podjetja, ki delujejo v imenu teh javnih organov (npr. javne lokalne gospodarske službe, podjetja za energetske storitve - ESCO, podjetja, ki nudijo daljinsko ogrevanje, lahko s sproizvodnjo elektrike in toplote ali ponudniki javnega prevoza). Projekte se lahko prijavi na program ELENA.

4. Viri

- 1) Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe za Mestno občino Nova Gorica (SECAP), 1 del Osnovna evidenca emisij, GOLEA, 2021.
- 2) Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe za Mestno občino Nova Gorica (SECAP), 2 del Analiza ranljivosti in tveganja zaradi podnebnih sprememb, GOLEA, 2021.
- 3) Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI), Karta prometnih obremenitev, povprečni letni dnevni promet, <https://podatki.gov.si/dataset/pldp-karte-prometnih-obremenitev>.
- 4) EnSvet, <https://ekosklad.si/prebivalstvo/ensvet/o-svetovanju-ensvet>;
<https://www.ravne.si/objava/126417> (07/2021).
- 5) EU-Skladi.si, <https://www.eu-skladi.si/sl/aktualno/e-novice/november-2020-kohezijski-e-koticek.pdf>, <https://www.eu-skladi.si/sl/po-2020>, <https://www.eu-skladi.si/sl/evropsko-teritorialno-sodelovanje>, eu-skladi.si (07/2021).
- 6) Golea interno gradivo.
- 7) Gradivo Mestne občine Nova Gorica.
- 8) Guidance on Energy Efficiency in Public Buildings, EIB,
<http://www.eib.org/> (06/2021).
- 9) GZS, 2020, https://www.gzs.si/skupne_naloge/varstvo_okolja/vsebina/Podnebnispremembe/Direktiva-o-energetski-u%C4%8Dinkovitosti (06/2021).
- 10) Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja, 2021,
<http://www.regionalnisklad.si/o-nas> 23.11.2020 (07/2021).
- 11) Maximising investment in sustainable energy (ELENA),
<http://www.eib.org/products/elena/>, (07/2021).
- 12) Metode za izračun prihrankov energije pri izvajanju ukrepov za povečanje učinkovitosti rabe energije in večjo uporabo obnovljivih virov energije, Inštitut Jožef Stefan, 2011.

- 13) MGRT; <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/javne-objave-ministrstva-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/?tender-type-20442=> (07/2021).
- 14) MZI, 2021, <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-infrastrukturo/o-ministrstvu/direktorat-za-energijo/>, <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-infrastrukturo/o-ministrstvu/direktorat-za-energijo/sektor-za-vzpodbujanje-trajnostne-rabe-energije/>, <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-infrastrukturo/o-ministrstvu/direktorat-za-energijo/sektor-za-ure-ove/> (08/2021).
- 15) MZI, Zumer T., EU in nacionalna zakonodaja ter Uredba upravljanje z energijo v javnem sektorju, ppt 2019, <https://www.golea.si/wp-content/uploads/2019/01/Tina-%C5%BDumer-Ministrstvo-za-infrastrukturo.pdf> (08/2021).
- 16) Podatki o porabi aparatov, Elektro energija, <http://www.elektro-energija.si/1/Gospodinjstva/Ucinkovita-raba/Podatki-o-porabi-aparatov.aspx>, (07/2021).
- 17) Program razvoja podeželja (PRP); <https://www.program-podezelja.si/sl/javni-razpisi>, <https://www.program-podezelja.si/sl/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020> (07/2021).
- 18) Programsko obdobje 2014-2020, 2014, <http://www.eu-skladi.si/2014-2020/>, (07/2021).
- 19) Reporting guidelines, Covenant of Mayors for Climate & ENergy Europe, 2020.
- 20) SURS, Statistični urad Republike Slovenije, <http://www.stat.si/>.
- 21) http://www.energetskiprihranki.si/media/uploads/files/Smernice_en_pogodb_final_Ministrstvo_dec2014-2.pdf, ijs -graf_(07/2021).
- 22) <https://www.energetika-portal.si/javne-objave/> (07/2021).